

Välis-Eesti

nr.
77.

Almanak

UTTEIN

KREDIIT PANK

THE CREDIT BANK LTD.

Asutatud 1907. a. Telegr. aadr.: Kreditbank.

OSAKONNAD JA KORRESPONDENDID KÕIGIS KOHTADES EESTIS,
TALLINNAS, S. KARJA TÄN. 20.

Välisühendus kõigi tähtsamate keskkohtadega välismaal,
selle hulgas:

New-York : Irving Trust Co., New-York. The Chase National Bank of
the City of New-York, New-York.
Wiin : Wiener Bankverein. Vienna.
Antwerpen : Banque d'Anvers. Antwerp.
London : Midland Bank Limited. Overseas Branch London.
Varssav : Banque Internationale á Varsovie: Varssav.
Paris : Comptoin National d'Escompte de Paris, Paris.
Berlin : Deutsche Bank und Disconto Gesellschaft. Berlin.

**Pank toimetab kõiki panga
operatsioone.**

Riigi Põlevkivitööstus

JUHATUS JA MUUGIBUROO

TALLINN, VALLI TÄN. 4

Telegr. aadress: „PEAPÕLEVKIVI“

Telefonid: 450-85 ja 450-62

**Riigi põlevkivi-
tööstuse saadused:**

KAEVANDUSED JA ÕLIVABRIK

KOHTLA-JÄRVEL JA KUKRUSEL ;
ÕLILADU TALLINNA SADAMAS

.....
PÕLEVKIVI kütteks; TOOR-
ÕLI; KÜTTEÕLI; BENSIIN;
MOOTORPETROLEUM; MOO-
TORNAFTA; DIISELNAFTA;
RASKED ÕLID; BITUUMEN
(ESTOBITUUMEN) ja ASFALT-
EMULSION („KÜLM-AS-
FALT“) teede tegemiseks,
katusepavabrikutele ja iso-
latsioonitöödeks; immutusai-
ned „FENOLAAT“ ja „ESTO-
KARBOLINEUM“ puu konser-
veerimiseks; VILJAPUU-KAR-
BOLINEUM viljapuude pritsi-
miseks; KATUSELAKK (ka-
tusetõrv); RAUALAKK (asfalt-
lakk) ja ASFALT - MASTIKS
.....

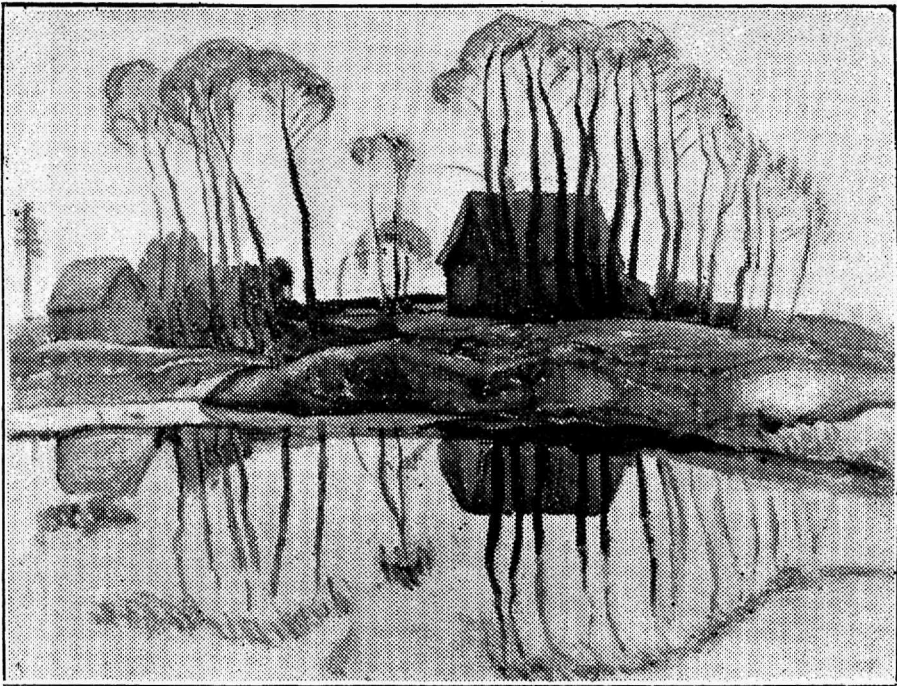
4. AASTAKÄIK

VÄLIS-EESTI ALMANAK

1932

III VEERAND

NR. 11

Sügis kodumaal.

Eesti koloniaalpoliitikast*).

Eesti asumaad Eesti uuestisünni teguritena.

JOH. MAIDE.

I. KÜSIMUSE TEKKIMISEST ÜLDSE.

Praegu elab Eesti üle ühte oma olemasolu tumedamat ajajärku, kus nii laialisi rahvakihte kui ka nende juhte on haaranud mingi paratamatuse, lootusetuse tunne, mis ei luba lähemas tulevikus näha mingisuguseid rõõmsamaid väljavaateid. Tõepoolest, ülemaailmne majanduslik surutis ning sellest osaliselt tingitud laialiste rahvamasside vaesestumine ja meie puhtmajanduslik-egoistlikud huvid, mis ei küündi üle tänapäeva — see kõik loob mulje, nagu oleks Eesti majandusliku ja poliitilise kokkuvarisemise lävel.

Kuid küsime: ons lugu tõepoolest juba selline, et peame kahtlema oma olemasolu juures? Ons ära proovitud kõik abinõud ja võimalused, et pääseda viletsusest, kuhu oleme sattunud?

Meie ei taha pretendeerida mingisugusele eesti messia tiitlile, kui alamal püüame esitada mõningaid lähtekohti ja mõtteid, mis meie arvates võimaldavad Eestile avaramaid arenemistingimusi ja väljavaateid, mis aitaksid meid välja sellest majanduslikust ja võimalikust ummikust, kuhu oleme sattunud.

Meie arvates oleks selleks teguriks Eesti koloniaalpoliitika alustamine ja arendamine ning Eestile asumaade soetamine

Kõige enne tuleb tähendada, et praegu käsitatav probleem pole isendast mitte enam uus. Juba eelmises „Välis-Eesti Almanaki“ numbris (nr. 10. s. a.) avaldas Ed. Riisman artiklis „Kuidas korraldada meie väljarändamist“ mõ-

tet, et Eesti peaks juhtima oma seni ilma kindla sihita toimunud väljarändamist kuskile eestlaste jaoks asutatud koloniasse, näit. Argentiinasse, nimelt Missionesi territooriumile, Paraguay ja Brasiilia vahel. Umbes samaseid mõtteid avaldab ka hra Axel Nippak sama numbri artiklis „Kuhu rännata?“

Niisama teame, et meie naabrid Soome, Leedu ja Poola, kes meiega on umbes samasuguseis majanduslikes ja poliitilises tingimuses, on tõsiselt hakanud tegutsema koloniaalpoliitika alal ja nõutama omale asumaad, esialgu küll piirdudes ainult delegaatide saatmisega koloniseerimise küsimuse alla tulevatesse maadesse. Seepärast oleks aeg ka Eestil koloniaalpoliitika alal aktiivsust näidata.

II. KÜSIMUSE RIIGIPOLIITILISED ALUSED.

Meie arvates on moodne suveräänne riik, kui poliitiline ja majanduslik tervik, olenev mitte üksi omast territooriumist, vaid moodsa riigi elamis- ja tegutsemisala, ökümeen, on terve maailm. Sest maailma praegune ja, nähtavasti, veel suuremal määral maailma lähema tuleviku ajalugu tüürib kindlal käel sinna poole, et iga riik tegutseb mitte üksi oma ühele kohale kontsentreeritud territooriumi eluavalduste, vaid et iga riigi normaalse arenemistendents on ökumeeniliselt ekspansiivne.

Maailma ajalugu on näidanud seda. Ta on näidanud, et just riigid, kes omavad hästi korraldatud asumaad, suurte maailmavapustavate sündmusil püsivad edasi, vaatamata emamaad vapustavatele sündmustele. Keskaja lõpul, kui liiklusabinõud olid veel liig piiratud, tunti peamiselt emamaast (metropolist) koosnevaid riike. Olukord muutus aga

*) Avaldame selle uue küsimuse üle käesoleva huvitava kirjutise, samuti kui Ed. Riismani artikli eelmises numbris, mõtteavalduste tekitamiseks poolt ja vastu. Välis-Eesti ühing selles küsimuses seisukohta ei ole veel võtnud. Toim.

varsti, kui endist kabotaaš-navigatsioonid hakkab asendama ava-navigatsioon. Veel suurema tähtsuse omab asumaade küsimus tänapäev, kus asumaade peaküsimuse — kauguse — probleem näib lahenevat ikka rutem ja rutem, rääkimata tulevikust, kus televisioon, raadio, isegi liiklemiskiirus teeb kättesaadavaks kõik maailma nurgad niisama hõlpsasti, kui see praegu emamaal sünnib.

Meie näeme, kuidas Taani ja Norra peavad võitlust praegu ebaproduktiivsete jääväljadega kaetud Gröönimaa kirderanniku pärast, nägime kuidas U.S.A., Inglise ja Norra teostavad võidujooksu nabadele, näeme, kuidas mõne tühja saarekese pärast (Yap Vaikses ookeanis, Malta Vahemeres, Helgoland Põhja-Saksa meres, Zansibar Mozambiki väinas) ollakse valmis tooma ohvreid. Milleks? Mikspärast? Selleks, et need riigid on jõudnud äratundmisele, et varem või hiljem neile need maa-alad tähtsateks osutuvad, et ükski võim ei kindlustada neile riigile nende suveräniteeti paremini, kui ikka u u t e j a u u t e p u n k t i d e o m a m i n e ö k u m e e n i s, olgu need punktid siis kas strateegilise, side, varustuse punktideks, või lihtsalt riigivõimu tunnistamise pärast.

Ning kes meist võib öelda, et meie ei vaja tulevikus üht või teist punkti, maa-ala oma riiklikus olemasolus? Kes võib öelda, milliseks kujuneb maailma poliitiline kaart 20, 100, 500 aasta pärast? Ja omades siis ajaloo käigu soodustusel mõnda hõlpsalt saadud punkti või maa-ala ökumeenis — kas pole see ettenägelikum, kui mitteomamine?

Niisama on ka asumaade ajalugu näidanud, et riigid, kes omasid asumaid, ei ole kunagi metropoli poliitilisel ümberkujundamisel või isegi hävingul kadunud maapinnalt, vaid et nad tütarriikidena-asumaadena, omades emamaa kultuuri ja arenemistingimused, edasi funktsioneerivad teiste maailma riikide peres.

Asumaade geopoliitiline tähtsus on vastuvaidlematu. Seda näitab juba kõigepealt asjaolu, et Saksamaa, kes ilmasõjas kaotas kõik omad asumad, viimasel ajal on hakanud arendama aktiivset

koloniaalpoliitikat, kuigi esialgu alles mitte suveräänse riigina, vaid püüdes luua autonoomseid Saksa koloniisid Venes, eriti aga Lõuna-Ameerikas.

Geopoliitiliselt ei ole ühegi riigi olemasolu hästi õigustatud ega põhjendatud, kui mingi riik ei oma ökumeenilise ekspansiooni tendentsi. Seda tuleks ka meil võtta arvesse.

III. ASUMAADE TÄHTSUS

a) majanduslikult.

Emamaa ja asumaa vahel ei ole mitte ükski riigi poliitiline ja vaimlik side, vaid ka majanduslik. Emamaa, esinedes peamiselt kultuurproduktide tootjana, annab asumaale kultuur- ja tehnika tooteid, intelligent tööjõudu, tööstussaadusi, masinaid jne. Kolonii jälle, oma looduse ja kliima kohaselt, varustab metropoli oma toorainetega kas tehnika, loodusvarade või toitusainete näol.

Nii elavad mõlemad riigi osad üksteisega tihedas vaimlises ja majanduslikus sümbioosis kui kaks elujõulist organismi, olles üksteisele nii vaimliseks, kui ka majanduslikuks toeks.

Nagu näitavad viimaseaja uurimused, tüürib moodsa, kultuurinimese elatisstandard kõigi maakeral leiduvate ainete ja hüvede rahuldamiseks, väljendugu see siis kas troopikaaromaatilise banaani maitsemises keset põhjamaa pakaseid jõulupühi, ehtsa neegritantsu nautimises televisiooni ja raadio abil, buddha kujukese ilutsemises tualettilaual, dajaki kõvermõõga vaatlemises kabineti seinal jne. Muidugi on siin nimetatud esemete reaalne, majandusline väärtus minimaalne, kuid ta näitab siiski küllalt selgelt inimese vaimlist tendentsi.

Hoopis tähtsam on juba toite- ja maitseainete rahuldamine, mida võivad asumad ikka rohkem ja rohkem mahutavad meie turule. Nii moodustab subtroopika ja troopikamaade (asumaade) toite- ja maitseainete sissevedu meile tervelt 48% kogu aastast toiteainete sisseveo väärtusest (1921.—31. a. jooksul), ulatudes 150 miljonile sendile aastas. Ja kõige huvitavam on asjaolu, et

nende ainete sissevedu näitab alatist tõusu tendentsi, välja arvatud paar viimast kriisi aastat. Nii veeti meil troopikamailt (asumailt) toiteaineid aastas sisse (protsentuaalselt kogu sisseveetavate toiteainete väärtusest):

1921.—1923. a.	0,0%	1928. a.	3,2%
1924. a.	0,4 „	1929. a.	4,9 „
1925. a.	0,9 „	1930. a.	4,0 „
1926. a.	1,2 „	1931. a.	3,4 „
1927. a.	2,2 „		

Tonnaazilt ei ole küll nimetatud sissevedu suur, umbes 2% kogu aastasest sisseveest, kõikides 8000 tonni ümber aastas. See on tingitud asjaolust, et meile saabuvad laadungid võrdlemisi kaugeilt mailt, kust suure kaalu ja mahuga kaupade sissevedu end ära ei tasu.

b) sotsiaalpoliitiliselt.

Kuid asumaade omamise tähtsus ei seisa mitte üksi kaubandusliku bilansi tasakaalus emamaa ja asumaa vahel, vaid sel on palju laialisemad sotsiaalpoliitilised alused.

Maa, mis intelligentsiga nii üliküllastatud, et see ei leia oma õiget hindamist ega kasutamist, nagu Eesti, leiaks ideaalse võimaluse oma üleliigse haritlaskonna mahutamiseks ja rakendamiseks asumaa ülesehitamistööle. Milline grandioosne tegevusväli avaneks meie inseneridele, kultuurtehnikaile, arhitektidele, keemikaile, geoloogidele, geograafidele, ärimehile, kaupmeestele, oskus- ja lihttöölisele, merimehele, administraatorile (ka poliitikaile!) asumaade otmisel! Hollandis, Inglismaal, Prantsusmaal ja mujal omab koloniaalteenistus palju suurema tähtsuse, kui meil harilikult arvatakse, ja nii nende riikide valitsused kui ka eraettevõtjad reguleerivad sellega oma tööjõu kontingenti, saates inimesi asumaadesse, et neid sealt pärast jälle juba kui hingeliselt ja kehaliselt karastatud ja kvalifitseeritud inimesi tagasi saada, keda pärast suure kasuga võib rakendada igasugusele seltskondlikule, poliitilisele, administratiivsele või tehnilisele tööle.

Erilise tähtsuse asumaade suhtes omab aga emigratsioon, millele aga, kahjuks, meie ametivõimud kui ka juh-

tivad tegelased vaatavad kui riigipoliitiliselt negatiivsele nähte — vaade, mis täitsa ekslik. Meil rändas välja:

1924 a.	1.197 in.	1928 a.	1.293 in.
1925 a.	2.654 in.	1929 a.	1.439 in.
1926 a.	2.426 in.	1930 a.	1.005 in.
1927 a.	2.322 in.	1931 a.	960 in.

Kokku 13.296 in.

Nagu näha tabelist, oli väljaränd kõige suurem 1925—26 aastail, s. o. majanduslikult just kõige paremail aastail. Niisamasugust pilti näitavad ka teiste maade andmed, mis kinnitab, et väljarännud ei toimu sugugi mitte majandusliku kitsikuse aastail intensiivselt, ja et normaalajal väljarännule kui riigielu normaalsele nähte tuleb vaadata.

Venemaal elab praegu, viimase 1927 a. rahvalugemise andmete järele, 186.000 eestlast, U.S.A.-s umbes 45.000 („V. E. Almanak” 10. 1932, lhk. 38), mujal 20—25.000, seega kokku 246.000 eestlast. See moodustab kogu Eesti elanikest 22%.

Seega üle viiendiku eestlasist elab väljaspool Eesti territooriumit! Milline oleks Eesti riiklik olemasolu, kui kõik see veerand miljonit eestlast oleks kontsentreerunud ühele territooriumile? Kahtlemata oleks sellane suur ühtlase rahvaarvuga ja ühtlase kultuuriga maa moodustanud suveräänse riigi. Eesti oleks siis kindlasti esinenud kui relatiivselt üks tugevamaid koloniaalmaid, kelle ilmapoliitiline tähtsus oleks olnud vastuvaidlematu, kuna on vähe sellaseid subtroopika ja troopika maid, kus esineb nii suur valgerassi arv ühele territooriumile kontsentreeritult. Nüüd aga, laialipillatud tuhandete üksikute saarekestena kõigisse viide ilmajakku, peab eestlane kannatama kõiki halbusi, mis toob kaasa see singulaarne esinemine võõral maal. Riigimajanduslikult on veerand miljoni inimese varandused mahavisatud, kuna neid riigipoliitilistel põhjustel võimatu kontsentreerida ja kasutada. Millist äraarvamatut kahju see emamaale enesele — Eestile — toob,

on ütlematagi selge. Maimime vaid seda, et, näiteks, Leedu kolonistid, kes rohkem kontsentreeritult U.S.A.-s elasid, Leedu vabaduslaenust suurema osa ise ära ostsid, et Soome iga aasta miljoneid markasid annetusi saab Soome kolonistidelt, et Iiri vabadusvõitlus õnnestus vaid seetõttu, et U.S.A. kolonistid vaimliselt ja majanduslikult toetasid Iirit Inglismaa vastu jne.

Seepärast peaks iga riigipoliitiliselt mõtleja eestlase südamesoov olema: mitte enam lasta iga aasta Eestile kaduma minna 100—2000 energilist, elujõulist inimest, vaid neid juhtida mingile kindlale territooriumile, mille koloniseerimisele asuda kavakindlalt.

IV. ASUTATAVAST KOLONIIST.

Muidugi on veel vara teha kindlakujulisi järeldusi asutatavast koloniist, kuid siiski võiksime äramärkida üldjoontes need põhimõtted, milledele peaks rajatama tulevane Eesti asumaa.

Esiteks, loodaval asumaal peaks arendatama uut riigivormi, mis võimaldaks igatpidi sellele maaalale vaba, iseseisva arengu. Sellel asumaal peaks

valitsema õigluse ja vabaduse suured ideaalid, mis vabad neist vigadest, mis meil ja mujal, asutatavail riigel, tehtud. See peaks olema Suure Tuleviku Maa, mille riigipoliitilised ideed võimaldaksid asumaale kõige paremat arenemisvõimalust. Millised perspektiivid avaneksid meil sellise maa riigivalitsemise, asutamise, tööstuse, kaubanduse, põllu- (resp. aia-) majanduse, liikluse, laevanduse, teadusliku, vaimliku ning kultuuri arenemise näol!

See fakultatiivne väärtus ongi, meie arvates, peamine hüve, mis juba üksi põhjustab Eesti kolonii asutamise ja olemasolu. Praegu avaneb meil „fakultatiivne rinne” ainult lääne suunas — idas oleme piiratud hermeetilise Venemaaga. Ja meie noorsugu, kes nüüd peab lämbuma selle võimaluse puudumisel — tal on õigus meilt nõuda õhku, avarust! Meie noorsoo nimel, kes asjata peab matma oma energia, oma ilusamad unistused tegutsemisest terves maailmas, veel enam, meie riigi tuleviku nimel — avagem aknad ökumeeni! Andke Eestile asumaid!

Kuid sellest, kuidas soetada Eestile asumaid ja millised maad tuleksid Eesti asumaadena arvesse, pikemalt tuleval korral.

Sao Paolo Eesti noorsootegelased. (V. lhk. 35)

Eestlased ekspeditsiooniga Lõuna-Ameerikas*).

Ürgmetsade saladused.

K. J.

Lõuna-Ameerika on kujunenud tähelepanu keskuseks nii teadusmeestele kui ka juhtumisositsijatele. On teadusmehi, kes tungivad tundmatusse Matto Grosso džungli, rändavad läbi Gran Graho rohtlaante, uurivad muistseid inkade varemeid terves Andide mäe ahelikus ja haigust levitavat õhku Orinoko ja Amatsoni jõgedel.

Lõuna-Ameerika on huvitav, kuid ühtlasi ka väga kardetav maa. Luge-matud hädaohud varitsevad seal igal sammul, mille eest rändaja peab olema teraselt valvel. Siiski — tänapäev ei ole need nii hirmuäratavad kui varematel aegadel: peale pärismaalaste ei liigu seal ükski enne paigalt, kui ei ole end varustatud igasugu arstlikekude ja muude tarvisminevate vahenditega hädaohu vastu.

Venezuelast jookseb välja kuulus Orinoko jõgi, kuna Brasiilias asub maailma suurem ja kardetavam surmakülvav Amatson. Need jõed ja nende kaldad on täis igasugu kardetavaid olevusi. Hiiglasuured krokodillid, vesiusid, kaanid jne. Seal elutseb piranha, suur verejanuline kala: satub mõni loom või muu elav hing vette, on see imetud paljaks kontideni mõne minutiga. Jõe suud on hädaohtlikud oma liikuvate liivapankadega kui surmahaudadega, täis igasugu puujuuri ja väänkasvusi, mis saadavad oma juured igasse külge laiali kui polüüp oma jalad, ja neelab kõik endasse. Kes aga julgeb minna sellesse rägastikku, tuleb vaevalt küll sealt ialgi tagasi.

Algupärane ahvatlev džungel, mille maa-ala ulatub miljonitesse ruutmiilidesse, on täis kiskjate, närijate, roomajate, lendavate ja igasugu koletistega.

*) Eelmised kirjutised v. Almanakid nr. nr. 9 ja 10.

Terve Amatsoni ja Orinoko ümbruskond on kui suur ja kardetav loomaaed, seal on pöidlasuurused apla isuga sipelgad, vihased vaablased, mitmet sorti kihvtised ämblikud, kes on nii suured ja pikkade jalgadega, et võivad katta terve supitaldriku. Üks kardetavamaid roomajaid on latsutaja madu, kes tungib kallale igäühele, kuigi ette teatades (laksutades), kuid ilma armuta. Siis hiiglakoletis anaconda. Teadus ütleb küll anaconda pikkus olevat kolmkümmend jalga, kuid pärismaalased teavad tõendada, et täiskasvanud anaconda on kuni kuuskümmend jalga pikk ja võib viskuda lassona ümber ratsamehe ja alla neelata oma ohvri ainsa söömuga...

Lindude värvikülluse ja ilu poolest on see ümbruskond tähelepanuväärne. Võib näha igat värvi suuremaid ja väiksemaid linde, nagu papagoid, kakaduud, veripunaste sulgedega ihist ja vikerkaarikarvalise nokaga toucani, kelle nokk on suurem kui tsirkuseklouni nina. Miilide kaugusel võib kuulda häält, mis kõlab vahetpidamata „klin-klan-klits“. Lähemalt uurides osutub see umbes meie kuldnoka suuruseks linnuks „bell bird“. Linnu pea on kohvipruun, tiivad süsimustad, kõhualune hõbekarva hall, kurgu alt ripub alla umbes kuue kuni kaheksa tolli pikkune harjase peotäis. Öö tulekul võib näha igasugu tulikärbsid, sitikaid ja muid sätendavaid olevusi õhus lendamas. Puudel paistavad vastu öökulli silmad kui helgihetitjad mõnel suurel lahingulaeval. Õudselt mõjub nende kõikide olevuste kohutav, luuni lõikav kisa.

Mõned sajad miilid Orinokost idapoolsele võib näha piltilusat, kuid vähetuntud Guiana maastikku, rea kõrgete ja toredate mägedega, mis seisavad kui vahemeesteks Orinoko ja Amatsoni jõ-

gedele. Eriti tõmbab tähelepanu endale Roraima mäe kõrgustik, mille kõrgem tipp on nähtav Venezuelas, Ingl. Guianas ja Brasiilias. Sealt ulatub vaade kuni rohelise džunglini üle mõõtmata rohulagendikkude muinasjutulise El-Doradoni, kus surid Hispaania esivõitlejad ja pioneerid.

Roraima on alati olnud üheks kõvemaks pähkliks maakera uurijatele ja juhtumisositsijatele. Enne kui jõuda temani, peab pidama nii mõnegi metsiku võitluse.

Et ronida Roraima tippu, selleks on mitu võimalust: 1) Üles minna Orinoko jõe mööda, siis ronima hakata Sierra de Pakaraimast; 2) Rio Brancost, Amatsoni poolt küljest; 3) Georgetownist, Ingl. Guianast, üles minna Mazaroni jõe mööda (viimast teed kasutas meie käesolev ekspeditsoon).

Roraima ja Kukenami kaksikmäehelik, mis ulatub üle 8600 jala, oma punakate kaljudega näib toreda kindlusena ja allarippuvad mitmet värvi kasvud annavad mulje, kui oleks seal tegevuses olnud vilunud aedniku käsi.

Roraima ja Kukenami ümbruskonnas elavad pärismaalased (arecunad) on väikese kasvuga, kuid tubli kehaehitusega rahvas. Vaimliselt on nad ergud, tähelepanelikud ja väga intelligentset. Neid võiks õigusega nimetada artistideks. Nad võivad järele teha iga liigutuse ja heli, mida keegi aga teeb, imestamisväärt täpselt, olgu see looma, linnu hääl ehk midagi muud. Nii meelitas mind nende telgi ligi kirjutusmasina klõbin, kuid sinna jõudes leidsin eest vaid kolm poisikest, kes keeltega kooris kõik „kirjutasid“. Nad olid kellelki reisijalt seda häält kuulnud ja nii tegid nad seda järgi ilma mingi vaevata. Ka on nad oma sõjariistadega väga osavad märgilaskjad. Üks meie kaasas olevatest noortest küttidest laskis noolega oma hütist umbes 20 jalga kaugusel rohu sees liikuvale hiirele otse silma. Oma kaheteisttollise viskodaga (on see siis kihvtine või mitte) viskab ta läbi kaheksa jala pikkuse toru ja harva, kui ei taba märki.

Väga algupärased on nad oma riie-tuses. Riie on neil vahetuskaubaks: üks jard riiet on üksuseks. Raha tarvitusel ei ole, ja kuigi on, siis seda hinnatakse vähe. On indiaanlane jõudnud küllalt koguda endale riiet, siis õmbleb ta sellest endale ülikonna (muidugi oma moe järgi). Valmis ülikondi kannavad nad aga väga harva, eelistavad neid hoida tähtsateks pühadeks ja pidupäeviks. Harlikus elus naised kannavad punutud ehk heegeldatud, igasugu helmestega ilustatud põllesid, kuna mehed vaid puusade ümbert on kactud punase riidega.

Indiaanlase jaoks on metsad alles täis kuradeid ja igasugu vaimusid. Iga indiaanlaste külal on oma Pi-Ai (nõia tohter), kes ööd mööda saadab tantsides, kisades ja põletades nõiarohte väikesel tulel. Päeva ajal aga nõid vaid pilgutab oma suuri kullisilmi ja käib ringi tasu korjates.

Pealt vaadates ja kuulates seda kisa, avatles see meidki laulule ja tantsule. Hakkasimegi laulma ja tantsima seltsis pärismaalastega. Lõpuks tegin ettepaneku oma kaasmaalasele R. Truu'le (keda laevas ta kõlava hääle tõttu kutsutakse Estonian Carusoks) laulda ühiselt üht eesti laulu. Et me just suurema mäe külje all viibisime, siis valisime enda lauluks: „Mingem üles mägedele“ jne. Kui olime lauluga lõpule jõudnud, astus koosolijate hulgast meie juurde üks mees ja küsis, et kas meie oleme eestlased? kust meie siia saanud jne. Pika seletuse järgi selgus, et mees oli omal ajal kodumaalt Vene sõjaväeteenistuse eest ära põgenenud ja pidi elama selles ümbruskonnas juba 24 aastat. Kuid mingisuguste küsimuste ega meelitustega ei õnnestunud meil teada saada mehe nime ega ka sünnipaika, kuigi töotasime seda saladuses hoida. Vaadates mehe karvasesse ja armilisesse näkku, mis tuletas meelde niidetud rukkipooldu, võis oletada, et see inimene oli üle elanud raskeid päevi. Ehk küll mingeid teateid mehest ei saanud, olime uhked siiski ja võisime julgelt ütelda teistele, et olgu kus ial tahes, üks eestlane on ikka teiste seas olemas, isegi Brasiilia

dšunglis, kuhu harva valge mees toob oma jala.

Jõudes mäe tippu, tundus seal õudsenä — väljas igasugusest suure ilma kärast, kõik vaikne, lage, kaetud vaid niiske udulooriga. Tunned end kääbusena. Üleval mäel leidsid meie teadlased mitmet sorti põrnikaid ja ämblikke (centipedes*). Öö tulekul lambivalguse peale ilmus mitmet liiki putukaid, mida võib olla päeva ajal võimata oleks olnud leida. Väsinud ronimisest ja ühelt kaljult teisele hüppamisest, olime kõik puruväsinud. Nii mässis end igaüks soojemalt riidesse (mis olid kaasa võetud) ja vadjus surmasarnasesse unne.

Suurem maa-ala Lõuna-Ameerikas on Amatsoni ümbruskond, mis üksinda võtab oma alla üle 2.500.000 ruutmiili. Ta on peaaegu tühi ja metsik. On küll pikkade vahemaade järgi väikesed küla-kesed, kuid kogu rahva arv selles ümbruskonnas ei tõuse 2.000.000. Maa isenesest on ju ütlemata rikas, viljakandev jne., kuid ta ei ole asupaik valgele inimesele, või veel vähem eurooplasele. Selge tõenduse annab sellest väikene Manaos'i linn, mis asub umbes 1000 miili kõrgusel merepinnast elukardetava kollakas-halli Amatsoni kaldal. Aastal 1910 oli sellel linnal üle 100.000 elaniku, nüüd on vaid järel vaevalt pool sellest. On täieline õigus, kui brasiillane ütleb: „Kui tsivilisatsioon ei ole teraselt valvel, siis langeb ta pea selle neitsiliku meelitava dšungli ohvriks.”

Nii võib panna tähele Manaos, kus kasvab rohi tänavatel, kuidas kõik aiad ja plangud on põimitud metsikute väänkasvudega, millest peab sama kaugelt mööduma kui okastraataedadest: traataed küll kriimustab kas nahka või kisub riided katki, kuid nendelt toredatelt kasvudelt võib saada igasugu nahahai-gusi. Mahajäätud majad ja hotellid, mis täidetud haiseva mustusega, on kõik kardetavad valgele inimesele. Saadud andmete järgi on sinna tulnud ja läinud valgeid asunikke, kuid seni pole veel jõudnud keegi välja kannatada

*) Väike sipelga sarnane sajajalgne putukas.

seda kõrvetavat kuumust ja neid tundmatuid haigusi, mille ohvriks on langedud sajad ja sajad valged asunikud. Pärismaalastele on saanud sellised sisse- ja väljarändamised Amatsoni ümbruskonnas igapäevaseks nähteks. Kui kuulsid, et meie rändtrupp ei ole tulnud sinna asumise otstarbel, siis ütles kaunis elatanud vanake: „Siis ehk jõuate ikka veel eluga tagasi oma maale, — ei ole siit ükski tagasi läinud enam oma ter-visega, kes on siin elanud mõned aastad!”

Jah, Lõuna-Ameerika on suur, rikas, ilus ja meelitav, kuid valge inime-ne hoidugu temast nii kaugel eemal kui võimalik. Iseäranis Amatsoni ümbruskonnast.

Amatsoni ümbruskond ei ole mitte ükski koht, kus peab üksinda kandma püssi ja kompassi, — seal peab teraselt valvel olema ka igasugu muude nägemata hädadohtude vastu; seal peab teinekord isegi tihedaid korvisid (õigem gaasimaske) peas kandma: kergete tuulepuhangutega tuleb korduvalt kui suur vihmapihv putukaid (väikesi kärbseid), mis teevad hingamise täitsa võimatuks, kui ei ole kaitsevahendit.

Ilusamat pilti ei või vist küll enam kusagil mujal maakeral olla, kui seda näeb väikeselt Jõeaurikul Para'st kuni Manaos'i linnani. Kusagil vist ei kasva ükski taim nii lopsakalt ja rikkalt, kui selle maailma suurema jõe kallastel ja temal asuvate väikeste saarekete peal.

Oma ringreisil Brasiilias, lõunapoolsetes linnades, nagu Bahias, Victorias, Rio de Janeiros, Santoses ja Parana-guas, kohtasin nii mõnegi sisserännanud eurooplasega; nende hulgas väga palju eestlastega. Järele küsides nende elu-olu, sain vaid kurbi ja kaeblikke vastuseid. Paljud läheks heameelega tagasi kodumaale, kuid on nii halba seisukorda sattunud, et kuidagi ei jõua koguda nii palju, et saaks pileti tagasi kodumaale!

Kohtasin muude seas eesti perekonda, kes oli aastate eest rännanud sisse röömsa ja õnneliku kuueliikmelise perekonnana, kõik terved ja töövõimelised,

nüüd oli neist järel vaid kolm, ja kõik nii viletsas seisukorras, et oli tõesti kahju kuulata nende hädaldamisi. Järele olid veel vanemad ja üks laps, kuna kolm last kõik olid langenud malaaria ohvriks. Ainuke soov oli, et aga kuidagi saaks tagasi Eesti, siis ehk võiks end veel kuidagi päästa. Läheks küll kõhutaie söögi eest mõne talumehe juure tööle. Oleks söönud ja ka tervis tuleks jälle tagasi.

Ei saa kiita elu võõrsil: ei ole kusa-gil aitajat kätt, kui on sulle midagi juhtunud või vajad abi. Iga võõras püüab sind veel sügavamale lükata, kui näeb, et talle vähegi sellest kasu. Eriti brasillane, kes on pool neegrit ja peaaegu alles täiesti metsik. Iga bra-

siillane on küll lahke ja alati naeratab sulle vastu, kuid selle naeratuse taga peitub midagi, mis ei ole kaugeltki kooskõlas välise lahkusega. Sellepärast hoidugu igauks neist niipalju eemale, kui võimalik.

Terve meie ringreis oli väga huvitav, kuid ühtegi nähtud kohtadest ei vahetaks kuidagi oma kuldse ja lõbusa Eestiga.

Kokku korjatud ligi 700 liiki taimi ja seemned, ülesvõtteid tehtud üle 2000 ja väandatud rohkem kui 1000 jalga kinolinti, asusime uuesti jaht „Utovanale”, millega reisi alustasime tagasi põhja.

*Georgetownis (Demerara),
Inglise Guianas.*

Õnnelikud üksinduses.

Elu Kanada ürgmetsades.

J. VAIMEL.

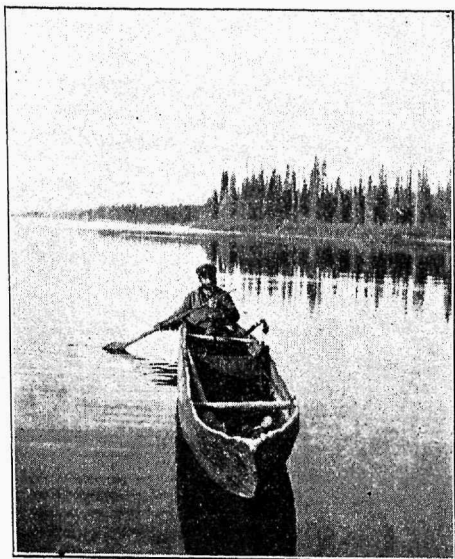
10. märtsil 1924. a. sõitsin Tartust välja, et omale Kanadas soetada uut kodu. 29. märtsil astusin uue kodumaa pinnale St. John'is, Kanada kõige hommikupoolsemas sadamas. Seal sõitsin raudteel ligikaudu 3000 miili (üle 4000 klm.) õhtusse, kuni viimase Kanada kõige loodepoolsema osariigi Briti-Columbia keskkohas, väikeses Wanderhoofi alevikeses, rongilt maha tulin, et sealt hobustega veel 40 miili (umbes 60 klm.) põhjapoole sõita — oma uude kodukohta.

Sõidu ajal raudteel vaatlesin vaguni aknast tähelepanelikult möödalibisevat maastikku, et saada võimalikult paremat ettekujutust maa rikkusest ja rahva jõukusest ning kohast, mis mind ootas. Loomulikult kohtasin sarnase pika reisi ajal niihästi puudust kui jõukust, kuid üldine mulje oli rahuldav.

Järgmistel aastatel oli mul juhus pilku heita ka Kanada kõrvalisematasse

kohtadesse, mis asuvad raudteest eemal ja selle tõttu on ka hiljem asundatud. Neis kohtades nägin õige palju viletsust ja puudust: leidub ju seda igalpool maailmas rohkem kui jõukust ja küllust. Kuid siin veendusin ka selles, et inimese õnn ei olene mitte ainult varanduslikust jõukusest, vaid sisemisest rahuldusest, mis ei ole seotud materjaalsusega.

Esimesel suvel Kanadas olles, kui minu ürgmetsast ülesharitud põld oli külvatud, võtsin osa ekspeditsioonist, mis läks põhjapoole läbipääsu korraldama, s. o. rabade sildu ja quodroy'sid parandama. (Quodroy on rada, mis viib üle pehme raba ja mis on ehitatud üksteise kõrvale mahapandud ja lattidega mõlemist otstest ühendatud palkidest või pakkudest.) Neid radu mööda liigutakse ainult jala, ratsa ja talvel ka koertega, toimetatakse hobuste seljas trapperitele ja kullaotsijatele toidutagavarad kohale ja tuuakse tagasi trapitud nahad.

Eesti trapper Kanadas.

Meie teekond, mis ulatas meie asukohast umbes paarsada miili põhjapoolsele, oli haruldaselt huvitav. Nägin Briti-Columbia ürgloodust, kaljuseid mägesid ja nende vahel looklevaid järvi ja jõgesid. Teel peeti jahti ja püüti kalu. Õppisin isegi pesema kulda.

Umbes 150 miili igasugusest asundusest eemal leidsime inimesed, kes selles üksilduses olid elanud aastast aastasse ja kes ütlesid endid olevat õnnelikud. See oli lasteta abielupaar. Mees oli inglane ja omal ajal Ühendriigesse välja rännanud, naine oli ühendriiklane. Kuna naine oskas pisut Pennsylvania saksa keelt, sain temaga juttu ajada. Minu inglise keel oli tol ajal veel õige puudulik.

Oli laupäeva õhtu, kui liginesime nende majale, mis asus lamedal mäenõlvakul ja oli juba kaugelt nähtav läbi suurte määndide. Paarsada sammu majast eemal, lõunapool, voolas ilus Amonica jõeke. Eemalt, idapoolt, paistis järve roheliste mäeküngaste vahel, kuna kauguses katsid silmapiiri peaaegu paljad ümmargused graniit-mäed, nagu hiigla sammeldunud pealuud. Neid mägesid nimetatakse „Baldy Mountains“.

Maja oli väljaspoolt lihtne palkhoone, „künadest“ katusega, s. o. katu-

sega, mis tehtud künadeks õonestatud poolpalkidest. Üks kord sarnaseid õnnsaid poolpalke on selili üksteise kõrval, ulatades barjast räästani, ja teine kord „künasid“ on kummuli nende peal, kattes alumiste künade vastamisi olevaid servi. Niisuguse maja välimus on muidugi väga kore ja, kui arvata juure palkidest laotud korsten ja väikesed aknad, siis on üsna loomulik järeldada, et selles majas elab viletsus. Hea mulje avaldasid ainult suured tugevad koerad, arvu poolest kuus, kes meile kaugele vastu jooksid — kõik ilusad Alaska eskimo koerad.

Kui jõudsime metsa vahelt lagedale, tulid majast välja mees ja naine, kes meid ameeriklaste kombel käeviipega tervitasid. Mõlemad olid korralikult riides ja rõõmsate tervete nägudega. Lahkelt paluti meid nende juures mööda saata ööd ja järgmist päeva. Viisime hobused jõekaldale sööma ja tõmbasime telgid üles ning läksime majja. Maja sisemus oli täieliseks vastandiks koredale välimusele. Seinad olid siledaks tahatud ja vahed täidetud (vist saviga). Seinad katsid suured põdranahad, kuna seintele kinnitatud sarvede otsa olid riputatud püssid, noad, padrunivööd, kirved, kokkupandud õngeridvad ja muud asjad. Laudpõrand olid pea üleni kaetud suurte karusnahkadega. Suurema osa majast moodustas eluruum, mille otsmine sein oli tervelt suure kolde või tuleaseme all, mis oli paekivi lamakatest võlvitud ja saviga müüritud. Võlvi kohal lae all sirutas täistopitud põdrapea oma sarved kümne jala kaugusele laiiali. Kolde ees olid siledatest kuuseokstest ja põdrasarvedest väga kunstipäraselt valmistatud iste, nagu suur lame türgidiivan. Istmeks ja seljatoeks olid vedrutavad varbad, mida katsid rohuga täidetud kotid. Üle kõige oli laotatud kaks suurt halli karusnahka. Võin kinnitada, et ma pole ühelgi chesterfield'il istunud mugavamini ja pehmemini kui sellel istmel.

Keset tuba asus laud, mille pealis oli lihtsatest laudadest ning mille jalgeks oli neli hiigla põdrasarve. Laud oli kaetud indiaanlase käsitööga: suur linik,

millele olid kinnitatud nahast ja kase-
tohus tehtud vöösid, taskuid ja canoe
(lootsiku) kujusid. Laual oli Shake-
speare'i kirjakogu iluköites, muid raa-
matuid ja terve hulk kuukirju. Raama-
tuid lehitsedes leidsin palju allakriipsu-
tusi ja ääremärkusi, mis tõendas, et
neid raamatuid poldud mitte ainult
palju loetud, vaid et nende üle oli ka
palju mõeldud.

Tagumise seina äärest viis trepp üles
magamistuppa. Väiksem ruum all oli
köögiks ja söögitoaks ühtlasi. Seal asus
raud pliitahi ja veepump, sööginõude
kapp ja kaks tooli.

Pühapäeva hommikul läks meist küm-
me meest jahile ja kalale; mina, meie
kokk ja veel üks vanem mees jäime ho-
buseid valvama. Käisime suplemas ja
vahepeal ajasime juttu perenaisega, kes
osutus õige jutukaks inimeseks ja kes
meile üksikasjaliselt rääkis ära oma ja
oma mehe elulood ning meile näitas oma
majapidamist. Ta jutustas meile, kuidas
nad asusid elama sellesse üksildasse koh-
ta ja mis nad teevad igal aasta-ajal.
Talvel on trappimine, mis on peami-
seks sissetuleku allikaks. Kevadel on ka-
lapüük. Siis läheb lõhe ehk salmon
tuhandete kaupa väikeste ojade käres-
tikkudesse kudema ning seal on kerge
kalu nottidega maha lüüa. Kalad aetakse
lõhki ja kuivatatakse. Mõnepäevasest
tööst jätkub, et end varustada terveks
aastaks kalaga — toiduks koertele. Koe-
ra päevaseks portsjoniks on üks kala.
Kevadel käiakse ka karujahil. Karud
tulevad kärestikkude juure lõhepüügile
ja lähevad metsa tagasi alles siis, kui
kala kudemise aeg on möödas. Aeda te-
hakse kartuleid, kapsaid ja sibulaid. Sa-
geli võtab küll öökülm kartulid ära. Kui
vesi ojades alaneb, pestakse kulda. Sü-
gisel lastakse paar põdrapulli maha ja
valmistatakse nende lihast vorsti ja
suitsuliha ning korjatakse ja keedetakse

Trapperid suitsu tegemas.

Pahemal pool seisev mees toetab
parema käega pakile, mis on suur
pehmet vildist kott, kuhu trapper
sisse poeb, ühe klapi üle pea tõmbab
ja ka kõige kangema külma käes
öö lumes magab. See võetakse
kaasa kui ringile minnakse kust ühe
päevaga tagasi ei jõua.

sisse marju. Hudson Bay Company toob
aastas kord või kaks tarbekraami ja
viib trapitud nahad ära.

Nii läheb elu aastast aastasse. Meie
külaskäigu ajal oli abielupaar juba ka-
heksa aastat selles üksilduses elanud ja
perenaine ütles end olevat väga õnneli-
ku.

Õhtuks olid kodus hirv, ilves ja hulk
kalu. Saime tubli õhtusöögi. Peale õhtu-
sööki tegime koldesse tule ning kogusi-
me kõik tule ette juttu ajama.

Küsisin perenaiselt, kas ta ei tahaks
minna tagasi, inimeste hulka. „No, no,
no — neemools!” oli vastuseks. Ning
nagu seletuseks lisas perenaine juure,
ta endine elu Chicagos, suurlinna suitsu
ja tolm, kära, askeldused, mured ja pa-
handused tunduvat talle halva unenäo-
na. Siin metsas olla päikest ja õhku ja
rahu, siin alles tundvat ta end olevat
„inimene” ja „kodus”. — —

Jah — õnnelikud üksilduses! Kas ei
peitunudki siin see tõsine elu õnn?

Väliseestlane kodumaa tollimüüride ees.

Mida peab väliseestlane teadma Eesti tollimäärustest.

ED. R.

Suurimaks tülinaks praegusaja rändurile on küll tollirevisjonid iga riigi piiril; eriti eestlasele, kes kuhugile kaugemale sõites peab läbistama terve hulga riike. Igal piiril tuleb kiskuda lahti oma kohvrid ja pakid ning protsessida tolliametnikkudega, kui kraami on liiga palju.

Ka Eesti on olnud sunnitud tollide suhtes sama teed käima, mis teised riigid. Kordkorralt suurenev majanduskriis on sundinud tollide kõrgendamisele ja tollirevisjonide põhjalikumale teostamisele. Rändur, kes tuleb Eestisse, peab leppima sellega, et tema pakid õige põhjalikult läbi soritakse, sest kahjuks leidub sageli isikuid, kes tolli ja riiki püüavad tüsata ning tollita viia läbi asju, millel kõrge toll või mille sissevedu üldse keelatud.

Rohkesti sekeldusi tolliga on eriti väliseestlastel, kes lühemaks või kauemaks ajaks kodumaale tulles omaga võtavad harilikult kaasa rohkesti kraami, mille hulgas palju kingitusi sugulastele ja tuttavatele, mida eriti toll ähvardamas. Puuduliku tolliseaduste tundmise ja vahest ka sihiliku tollimaksudest kõrvalehoidmise tõttu ootavad siis väliseestlast mitmesugused ebameeldivad üllatused.

Püüame käesolevas kirjutises väliseestlasi informeerida kodumaa tolliseaduste nõuetest, niipalju kui see neid riivab.

Raha ja väärtpaberite sisseveos mingisuguseid kitsendusi Eestis ei ole. Küll on keelatud valuuta väljavedu (see on muudugi ajutine abinõu, tingitud majanduskriisist). See kitsendus annab end peamiselt tunda selles, et eesti raha vahetamine välisraha vastu on raskendatud. Sellepärast peaksid need väliseestlased, kes kodumaad külastavad ajutiselt, endale tagavaraks jätma paraja summa välisraha tagasisõiduks.

Kanderiideid ja ihupesu, samuti *jalanõusid, peakatteid, kaelarätte* ja igasugu-

seid *tualettasju* reisija isiklikuks kandmiseks lastakse ilma tollita ja takistamata läbi piiramata arvul, kui nad ainult enne tarvitamisel on olnud ja oma suuruse ja omaduste poolest kahtlemata on määratud isiku kandmiseks, kes neid veab ühes. (T. s. § 337.)

Voodi- ja lauapesu, käterätikuid, patju, vaipu ja pleetisid, kui nad juba tarvitamisel olnud, lastakse läbi tollita ainult piiratud arvul ja nimelt iga inimese kohta: voodipesu mitte rohkem kui kaks vahetust (4 lina ja 4 padjapööri), söögi- ja käterätte mitte rohkem kui 6 tükki üldse, patju 2 tükki, voodivaipu ja pleetisid — kumbagist üks. (§ 338).

Tualettasju, mis ei ole määratud isiklikuks kandmiseks, kuid mis samuti juba tarvitamisel on olnud, lastakse läbi tollita ainult üks igast liigist sedavõrd, kui need asjad reisil tarvilikud on, nagu: harjad, kammid, käsipeeglid, reisikellad jne. Nii-suguste tualettasjade hulka ei kuulu (kuigi nad tarvitamisel on olnud): laua- ja seinakellad, pronksist ja teistest materjalidest kandelaabrid, serviisid, akna- ja ukseeesriided, vaibad ja sarnased asjad, mis on määratud tubade mööbleerimiseks ja ilustamiseks. Söögi- ja jooginõudest on lubatud ilma tollita ja takistamata läbi lasta ainult üks teekann perekonna kohta, üks klaas, üks tass, üks alustass ja üks taldrek igale inimesele ühes vastava nugade, kahvlite ja lusikate komplektiga (§ 339).

Söögiaineid lastakse läbi tollita niisugusel arvul, kui reisijal teel kuni lähema sõidusihini tarvis läheb. *Alkoholilisi jooke* on lubatud igale täiskasvanud inimesele tollita läbi viia mitte rohkem, kui üks liiter pitseerimata nõudes. (§ 340).

Tubakasaadusi on lubatud ilma tollita läbi lasta: tubakat mitte rohkem kui 200 grammi või paberosse, sigarillosid ja sigarette mitte rohkem kui 100 tükki iga täis-

kasvanud reisija kohta või sigareid mitte rohkem kui 50 tükki igale täiskasvanud mehele. (§ 341).

Summadanid, kohvid, käsikotid, korvid jne. lastakse tollita läbi piiramata arvul, kui nad ainult määratud tõesti tarviliku reisija kraami sissepakkimiseks ja vedamiseks. (§ 342).

Samuti lastakse läbi tollita: arstikutsega isikutel — *arstimisriistu*, õpilastel ja õpetajatel — *raamatuid* ja muid *õppevahendeid*, käsitöölistel nende *käsitööriistu*, muusikameestel — nende *muusikariistu*, nagu viiulid, pillid jne., samuti ka merimeestel ja teistel nende elukutses tarvilikud riistad ja instrumendid — kõik need asjad aga ainult siis, kui nad, otsustades nende arvu ja vedamisviisi järgi, ülaltähendatud isikutel reisil tarvilikud on või olid ja kui neid ei veeta müümiseks või arstikabinettide, raamatukogude, kunstnikude ateljeede, töökodade jne. sisseseadmiseks. (§ 343).

Tollita lubatakse võtta ühes ka *binokleid ja käsipäevapildiparaate* — mitte rohkem kui üks binokkel ja aparaat iga reisija või perekonna kohta, ühes ülesvõtetega, mis on reisil tehtud; *postkaarte, pilte ja lihtsaid albumeid* (mitte kallid köites) maastikkude, muuseumide jne. kujutustega; samuti ka *reisi käsiraamatuid, maakaarte ja plaane* — üks igast liigist iga reisija või perekonna kohta; *raamatuid ja ajalehti* lugemise jaoks mitte rohkem kui 10 mitteühesisulistest eksemplarides ja tarvitusel olnud *mängukaarte* mitte rohkem kui kaks mängu iga reisija või perekonna kohta. (§ 344).

Kõik muud ülalnimetatud asjad, mis reisijatel ühes, lastakse läbi ainult pärast nende äratollimist, kui tariifi järgi nende eest tuleb võtta tolli, ja pärast eritingimuste täitmist, kui niisugused tingimused käesolevas asjas on nähtud ette. Erandina sellest määrusest lubatakse tolliasutistel ilma tollita lasta läbi sisse- ja väljaveoks mitte keelatud asju, mis reisijail on ühes, olgugi tarvitamata olekus, kui nende eest osuv toll igal üksikul juhtumisel mitte üle kolme krooni ei tõuse iga üksiku reisija pealt või üle viie krooni perekonna pealt. (§ 345).

Tollist vabastatakse veel *Eestist väl-*

javeetud asjad välismaalt tagasitoomisel, kui reisija väljavedamisel tolliasutisest erilise tunnistuse võttis nende asjade ilma tollita tagasitoomiseks, või kui need asjad on varustatud Eesti tehaste või töökodade märkidega tolliseadustiku kohaselt. Samuti lastakse mõnel juhul majandusministri loal tollita, kuid tagatiste ja muude kindlustuste vastu läbi reisijate asju, mis on määratud *välismaale tagasiviimiseks või välismaalt tagasitoomiseks* (välismaalaste-suvitajate kraami puhul). Eriliste määruste alusel võidakse *välismaalt reisijaga ühes tulevat automobili, mototsikletti, jalgrattast, vankrit või mõnda teist liikumisabinõu*, millega reisija sõidab või mille ta kaasa toob Eesti piirides sõitmiseks, läbi lasta tollita kolmekuulise tähtaja peale, tingimusega, et tollisumma tagatisega tollimaksu suuruses kindlustataks, mille üle reisijale tolliasutise poolt antakse kviitung vastu. Nimetatud liikumisabinõude kolme kuu jooksul sisseveo päevast arvates välismaale tagasiviimise puhul maksetakse reisijale kindlustussumma välja. Kui aga tähendatud liikumisabinõu antud tähtaja jooksul tagasi ei viida, siis arvatakse sissemakstud kindlustussummast maha osuv toll ja teised tollimaksud.

Välismaalt reisijale hiljem *järgisaadetav pagas* lastakse kolme kuu jooksul samal alusel läbi, nagu omaga kaasatoodud pagas, kuid selleks peab olema tolliüleva korraldus.

Neile *isikutele* (väliseestlastele käesoleval juhul), kes *Eesti piiridesse elama asuvad ja* Eesti kodanikkudel, kes välismaalt tagasi tulevad peale pikemat sealviibimist, *võidakse lasta läbi ilma tollita igasuguseid asju nende majakraamist, mis tarvitusel olnud* (välja arvatud sisseveoks keelatud asjad).

Majakraami kergendatud läbilaskmise peatingimuseks on, et need asjad ümberkolijate omandus on ja enne ümberkolimist nende käes tarvitamisel olid, mille kohta peavad olema esitatud tõendused. Samuti peavad olema tõendused: Eestisse või välismaale elama asumise korral, et see sünnib alaliseks või pikema aja peale (mitte vähema aja peale kui üks aasta); välismaalt tagasituleku korral aga, et tagasitulija seal vähemalt üks aasta on elanud.

Luba majakraami läbilaskmiseks antakse vastiava kirjaliku sooviavalduse põhjal maksudevalitsuse direktori või majandusministri poolt.

Tunnistus majakraami kohta peab olema antud välisvõimude poolt, kust reisija tuleb, ja kinnitatud konsuli poolt.

Majakraami hulka kuuluvaiks ei loeta näiteks raadioaparaati, grammofooni, autot, mototsikletti ja nende eest tuleb tasuda toll täiel määral, kuigi nad tarvitusel on olnud*). Majandusministril on õigus siiski põhjendatud juhtumistel ka nende asjade tollimaksu suhtes teha kergendusi. Väliseesti ühing on katsunud selles asjas väliseestlastele abiks olla, püüdes selgitada, et väliseestlase poolt omaga kaasa toodud

*) Tollimäärad üksikutelt tähtsamatelt asjadelt, mida väliseestlased omaga harilikult kaasa toovad, on järgmised: automobiil — 100 kr. hobusejõu pealt; mototsiklett — 150—200 kr. (kahe rattaga) ja 200—250 kr. (3-me rattaga); jalgratas — 30 kr.; raadioaparaat — 6 krooni kilogrammilt (netto); grammofoon — 6 kr. kilogr. (netto); plaadid — 5 kr. kilogr. (netto); keedised — 1 kr. kilogr. (netto); schokolaad — 6 kr. kilogr. (brutto).

asjad, mis ostetud välismaal teenitud rahaga, on meil muidu saadud varandus, mille eest ei lähe valuutat välja, ja sellepärast oleks ülekohtune seda veel tollimaksustada. Kõik väliseestlastele kuuluvad asjad peaks olema tollivabad majakraamiga ühesugusel alusel, — sama tollivabad, nagu omal ajal Venemaalt tulevate optantide varandus. Selgitustöö tagajärjel ja Väliseesti Ühingu vahetalitsusel on majandusministeerium eestlastele kuuluvate asjade (autod, mootorrattad, õmblusmasinad jne.) tolli üksikutel juhtumistel vastava avaldise põhjal tunduvalt alandanud ja mõnel eriti põhjendatud juhtumil ka vabastanud.

Väliseestlaste tähelepanu peab juhtima lõppeks eriti sellele, et nad asju ei katsuk tolli eest varjata. Õige sageli on leitud välismaalt tulevate eestlaste juurest salakaupa, kas ömmelduna palituvoodri vahele või peidetuna kuhugile mujale. Nende üksikute „patustajate” pärast peavad kannatama siis ka teised tolliamentikkude põhjalikuma „puistamise” all. Peab märkima, et sissekukkumisel on tollitrahv ja muud maksud niivõrra suured, et riskeerimine kunagi end ei tasu.

Chicago eestlased suvitamas.

Kauged riigid piiravad sisse- rändamist.

Sisserändamise kitsendused Lõuna- Ameerika riikides.

Vaatamata, et Lõuna-Ameerikas vaba maad asumiseks on veel küllalt ning scalne rahvas veel õige hõredalt elab, ja et sinna rändamine seni on olnud võrdlemisi vaba, on viimasel ajal pea kõigis Lõuna-Ameerika riikides tehtud rasked takistused sisserändamisele, osalt praeguse depressiooni tagajärjel tööpuuduse tõttu ja osalt ka sellepärast, et sisserändajad viimasel ajal ei kohanenud ega ühinenud enam kohaliku päris- või põlisrahvaga, mille tagajärjel rahvuslikud hõõrumised ja rahunused hakkasid tekkima, nagu lugu sakslastega Brasiilias näitas.

Olgu järgmised kitsendused toodud näitena:

Panama. Seadus, antud 30. nov. 1931, kitsendab sisserändamist sellega, et ta nende välismaalaste sisserändamise sootuks ära keelab, kes mitte esimeses klassis ei sõida. Esimeses klassis sõitjatele sisserändajatelt nõutakse aga tõendust, et nad ennast ja neid, kelle elatis nendest oleneb, ülal pidada jaksavad ja et igal ühel nendest maaletulekul oleks vähemalt 500 balboad (balboa on dollari ühevääriline) ja 250 balboad iga isiku kohta, kes sisserändajaga ühes tuleb.

Colombia. Seadus antud 18. dets. 1931, paneb sisserändajad järgmistest maadest osaarvule (quota'le): Bulgariast, Hiinast, Kreekast, Indiast, Lebanonist, Leedust, Palestiinast, Rumeeniast, Venest, Süüriast, Türgimaalt ja Jugoslaaviast. Igalt nimetatud maalt lastakse Colombiasse sisse rännata ainult 10 inimest 1932. a. jooksul. Sisserändajate ligemad sugulased nendest

maadest, nagu vanemad, abikaasad ja lapsed, võivad rännata sisse väljaspool osaarvu, kuid ainult siis, kui nad ise, või sisserändaja, kelle juure nad sõidavad, jõuavad ülalpidamist anda.

Dominican Republic. Seadus, antud 29. jaan. 1932, nõuab, et igal sisserändajal peab olema vahariigi konsuli luba sisserändamiseks. Teiseks, igal sisserändajal peab olema eriline luba maal elamiseks. Seda luba tuleb iga aasta uuendada. Sisserändamise luba maksab 300 piastret (piastre on dollari vääriline) ja maalelamise tunnistus 100 piastret mongooli ehk neegri tõust sisserändajale. Valgest tõust sisserändaja maksab loa eest ainult 6 piastret.

Uruguay. Hädatöödele võetakse kõige enne need töötatöölised, kes on Uruguay kodanikud ja siis sisserändajatest need, kes maal on olnud vähemalt kaks aastat.

Sisserändamise kitsendused Uuel- Merimaal ja Austraalias.

Uuel-Merimaal täiendati sisserändamise kitsenduse seadust (vastu võetud 17. märtsil 1932. a.) sellega, et Uuele-Merimaale ei lasta 3. internatsionaali liikmeid (kommuniste), toetajaid, poolehoidjaid ja kaasatundjaid.

Austraalia senat kiitis heaks sisserändamise seaduse täienduse 29. aprillil 1932, mis nõuab, et igal sisserändajal peab olema Austraalia välisesinduse esindajalt eriline luba, ilma milleta maa ei lasta. Sisserändajad, kes Austraalias on elanud vähem kui 5 aastat ja kes mõne kuritöö toime pannud, saadetakse maalt välja pärast trahvimaksmist ehk kinniistumist.

P. A. S.

Veel õudusi Brasiilias.

Mitte töötatöölised, vaid hulkurid ?

V.-E. Alamanaki toimetusele on saabunud rohkesti kirju, mis kujutavad elu Brasiilias õige pessimistlikkudes värvides. Eriti neilt eestlastelt, kes on töötä, kuna teised, kel õnnestunud, kas isikliku energiaga või ettevõtlikkusega jõuda paremale järjele, on Brasiiliast paremas arvamises, kuigi ka nemad on kiitmisest kaugel. Sama jutustavad ka paljud sealst tagasi tulijad.

Et Brasiilia neile, kes sattunud raskesse seisukorda (kas keeleoskuse puudusel, isikliku saamatuse tõttu, või ettevõtlikkuse puudumisel — kes seda teab!), näib sootuks teistsugusena, kui neile, kellele naeratanud õnn, on endastki mõistetav.

Ei ole ime ka, kui äärmises hädas kaldutakse liialdusteni, milline on arvatavasti ka ühe Brasiilia eestlase kirjutis „V.-E. Almanakis“ nr. 9 „Õudused Brasiilias“. Almanakis nr. 10 öiendas teine eestlane H. Päärson neid andmeid, mis valgestasid veidi ka eestlaste elu telgitaguseid.

Nüüd kirjutab meile samas asjas Rio de Janeiro Eesti aukonsul hra Rudolf Ise järgmist:

Kuue aasta kestel, mis mina siin elanud, pole mina veel kordagi kelleltki kuulnud, et siin töötatöölisi keegi taga ajanud ja kinni püüdnud oleks. Just vastupidi. Leian, et politsei siin liiga pehmelt igasuguste hulkurite ja pättidega ümber käib, mille tõttu neid siia ka kaunike hulk kokku on kogunud. Võib ütelda, et siin on nende paradüüs.

Siin leidub sadamas Eesti mehi, kes 7—8 aastat juba siin, kuid kes pole veel aega leidnud tööle asuda. Magavad kus juhtub, söövad laevadelt ehk restoraniköökidest väljaantavaid ülejääke. Kui tarvis raha, siis kerjavad armuandeid. Kerjatud raha juuakse muidugi maha. Et laevaseltsid omal ajal inimesi Eestist maksuta siia töid, siis on ka kaunis suur hulk sarnast elementi siia välja rännanud. Kinnitan, et mina ei tunne ühtegi eestlast, kes oleks tööpuuduse tõttu pätkis muutunud. Siinsed pätid on elukutselised logelejad ja joomarid ning sugugi mitte töötatöölised.

Kui nüüd pätide arv sadamas liialt suureks kasvab, teeb politsei neile haarangu. Hoiab neid paar päeva kinni, ja et nad välismaalased, siis laseb nad jälle vabaks. Välismaalastega, isegi kui nad pätid, on politsei tagasihoidlik. Ta ei soovi komplikatsioone konsulaatidega. Tõmmunahalistega ja mustadega on politsei juba palju karmim. Kodumale tagasi sõita suu-

rem osa pättidest ei mõtlegi, sest kodumaal ei saaks nad sarnast elu elada. Arvan et ka parem, kui meie kodumaa sarnasest elemendist on vaba.

Niisugused pätid oleks siis ainukesed „töötatöölised“, keda politsei vahetevahel tülitab.

Küll püüab siin politsei, nagu see igal pool, kommunistlike tegelasi ja agitaatoreid ning saadab neid maalt välja. Samuti püütakse vargaid ja kriminaalkurjategijaid. Kui nüüd mõni eestlane ka politseiga tegemist teinud, siis võib julge olla, et temal midagi sellesarnast, ja veel õige raskel kujul, hinge peal on. Väiksemate asjadega politsei siin palju tegemist ei teegi.

Mis puutub puupakkudesse, mida ümber kaela pandavat, siis võib neid küll leida muuseumides. Need on orjaaaja mälestused. Ja ka sel ajal tarvitati neid ainult mustanahksete orjade jaoks, aga ei kunagi valgete kaelal.

Ka pole siin keegi kunagi välismaalastele töö „hoopis ära keelanud“. Revolutsiooniline valitsus avaldas küll määruse, et kõigis ettevõtetes peavad palgatud jõudude üldarvust vähemalt kaks kolmandikku brasiillased olema. Üks kolmandik jääks siis ikkagi välismaalastele, ja sellest peaks jatkuma. Kuid isegi seda määrust pole Brasiilia võimud kunagi liiga täpselt võtnud, nii et leidub praegugi veel küllalt ettevõtteid, kus ühtegi brasiillast ametis pole.

1930. aasta revolutsiooni ajal pole ka keegi püüdnud eestlasi tänavatel, et neile püssi kätte sundida. Mõned läksid küll vabatahtlikult. Seesama härra Tikke, kellest kirjutises jutt, tegutses tol ajal Sao Paulos valitsuse agendina, meelitades eestlasi astuma vabatahtlikkude pataljoni. Iga vabatahtliku pealt sai tema muidugi valitsuselt oma tasu. Kuulu järele olevatki tema pärast revolutsiooni vähe aega olnud haigemajas peksu tagajärjel. Kuid seda pole teinud politsei, vaid need samad vabatahtlikud, keda ta oli meelitanud vana valitsuse väkke astuma.

Igatahes on teda pärast seda elus nähtud, ja pealegi polnud tema pea sugugi sisse löödud.

Mis nüüd puutub piinakambrisse, siis võetakse seda tarvitusele ainult õige suurte kriminaalkurjategijate ülekuulamisel.

Sellest piinakambrist tunnen üksikasju Läti konsuli jutustusest. Üht lätlast süüdistasid omad suguvennad, et ta olevat oma naise ja lapse koloniis ära tapnud, et kogu varandust omale saada ja siis teisega

abielluda. Süüaluse jutu järele pole see piinakamber olnud muud, kui harilik külmavee dusch 10—15 minuti jooksul. Pärast seda masseeritud teda ja viidud ülekuulamisele. Seda korrati kolm korda. Kuid, et ta oma süüd eitas, siis mõistis kohus teda tõenduste puudusel vabaks.

Et kellelgi oleks tangidega küüned välja kistud ja kuuma rauaga käsi ja jalgu põletatud, on samuti kas pahasihilik vale või jälle haige peaja viirastus.

Mis puutub 3000 perekonna saatmisesse Sigade saarele ja nende 3000 perekonna hauaküngastesse, siis seletas juba härra Päärson, et nende seas eestlasi ei olnud. Sigade saarele saadeti ainult mõned mässu peategelased, kes ka arvatavasti olid kommunistid. Kui nüüd Rumeenia saadik ja konsul oma kaasmaalaste bessaraablaste eest välja ei astunud, siis olid neil kindlasti selleks ka omad põhjused.

Nüüd veel paar sõna sellest, et Eesti aukonsul pole eestlastele kaitset annud. Teatan sellega, et minult pole kunagi keegi kaitset vägivald vastu palunud. Mida minult harilikult palutakse, on priisõidud kodumaale, muretseda hinnaalandust laevaliinidelt või jälle rahalist laenu.

Priisõitused anda on võimata, sest Eesti laevad siia ei tule, ja meie riigil pole ka võimalik nii suuri kulusid kanda.

Alandatud hinnaga (50 prots.) sõidupiletite arv, mida laevaseltsid meie konsulaadile aasta jaoks annavad, on õige piiratud. Neid olen jaganud neile, kel rohkem õigust riigi abile, nagu lastega leskedele, vaeslaste repatrieerimiseks, töövõimetuile ja haigetele.

Rahalist laenu on antud konsulaadi käsutada olevate summade piirides.

Soovituskirju priisõidu saamiseks Brasiilia riigi piirides olen annud kõigile, kes seda palusid, kuigi seda mõned kurjasti tarvitanud. Ka tööd olen üksikutele muretsenud, teistele aga töö leidmiseks juhatusi,

soovituskirju ja aadresse annud. Kuid üldiselt võib ütelda, et kellel eriala olemas, või mõni amet selge, see harilikult ei tulegi konsulaadilt tööd paluma. Leiavad seda ise paremini. Kes aga midagi ei oska, ja veel keelt ka ei tunne, niisugusele on muidugi raske tööd leida. Eriti veel praegusel kriisi ajal.

Mis Brasiiliasse puutub, siis ei loe mina teda üldse eestlastele sündsaks asumaaks. Troopikavöö kliima mõjub halvasti põhjamaalaste tervisele, eriti põhjamaa naissoo tervisele. Ladina tõugu rahvas, segaverelised ning neegrid erinevad iseloomu poolest eestlastest niivõrd, et eestlane kunagi ei suuda nendega täielikult kohaneda. Meile harjumata toit ja võõrade elutingimused ainult suurendavad meie inimeste raskusi siin maal. Ka troopikamaa haigused on nii mõnegi eestlase hauda viinud, sest esimestel aastatel ei oska sissereändaja ennast neist hoida ja eksib palju ja tihti oma tervise vastu. Kui nüüd veel arvesse võtta, et viimasel ajal Brasiilia raha kurss kõvasti langenud, palgad aga endisteks jäänud, siis pole praegusel ajal eestlastel enam mingit mõtet siia rännata.

Kuid kõige selle peale vaatamata ei või veel ütelda, et Brasiilias elu võimatu. Ta on raske. Ja kes tööd teha ei armasta või joo, see muidugi edasi ei saa. Võin kinnitada, et kuigi minu teada veel keegi eestlane siin rikkaks läinud pole, on siiski kõik need, kes ise mõistlikud olnud, seni läbi saanud. Nii mõnigi neist on suutnud, siis kui ajad veel head olid, omale maad osta ja ka majakese üles ehitada.

Arvan, et ilmas polegi maad, kus töökas inimene ei saaks ära elada.

Kõige suurema lugupidamisega
Rio de Janeiro, 1. aug. 1932.

Rudolf Ise.
E. V. Aukonsul.

Tallinna uuem ehitis EKA-maja Vabadusplatsil.

Kodumaa sõnumed.

Kodumaa elas üle viimaste kuude jooksul poliitiliselt õige huvitavaid silmapilke. Riigikogu valimised ei toonud küll kuigi suuri muudatusi erakondade esindustes, kuid parteide liitumine töötas mõndagi uut. Eriti muutus liitumise läbi tugevaks põllumeeste-asunikkuude liitunud erakond, kelle esindajate arv riigikogus kujunes 42-liikmeliseks. Muidugi pidi tema, kui suurem erakond andma ka uue valitsuse juhi, kelleks sai peale teiste kandidaatide loobumist senine riigikogu esimees K. Einbund. Teisteks valitsuseliigeteks said: kohtu- ja siseministriks A. Anderkopp (keskerakond), välismin. M. Pung (kesker.), majandusmin. J. Zimmermann (põll.), haridus- ja sotsiaalmin. J. Hüneron (põll.), põllutöömin. O. Köster (põll.), kaitsemin. A. Kerem (kesker.), teedemin. H. Raudsepp (erapool.). Peale riigivaneema, majandusministri ja välisministri on teised ministrid kõik endised. Sotsialistid on endiselt opositsioonis. Üldse esimest korda valitsusejuhiks on K. Einbund, kuna Zimmermann juba varemini majandusministerruumi on juhtinud. Ka Pung on end. majandusminister. Uus valitsus kinnitati riigikogu poolt ametisse 20. juulil.

Riigikogu esimeheks lahkunud K. Einbundi asemele valiti J. Tõnisson.

Augusti keskpaigus oli rahvahääletus põhiseaduse muutmise asjas, mille järgi taheti sisse seada Eestis presidendi instituut ja vähendada riigikogu liigete arvu 100 pealt 80 peale. Muudatus ei leidnud aga rahva enamuse pooldamist: vastu anti 345.215 häält, kuna poolt oli 333.979. Peamiseks vastuhääletamise motiiviks oli, et kardeti uusi kulusid ja ei loodetud presidendist mingisugust tulu. Vastu-kihutustööd tegi ka vabadussõjalaste liit, kes leidis, et muudatuse ettepanekus olid presidendi võimupiirid nähtud ette liiga kitsad. Vabadussõjalased, kes viimastel aegadel osutavad suurt aktiivsust, tahavad tulevikus esitada oma põhiseaduse muutmise kava, mis näeks ette kaugelt põhjalikumaid muutusi.

Põhiseaduse muutmise kava läbikukkumine oli parempoolsetele erakondadele suureks pettumuseks, kes lootsid kindlasti muutmise läbimineku ja mõtteid vahetasid juba tulevase presidendi suhtes.

*

Raskemaks ülesandeks uuele valitsusele on nüüd võitlus majandusliku

kriisiga. Riigieelarvet ähvardab suur puudujääk ja otsitakse abinõusid eelarve tasakaalustamiseks. Selleks töötati majandusministeeriumis välja läbikäigumaksu seadus, mille järgi taheti maksustada kõik kaupade müügid ja muud toimingud, mis keegi oma iseseisva tööndusliku või kutseelise tegevuse alal sissetulekute saavutamise otstarbel tasu eest teostab. Seadus leidis aga riigikogu komisjonides suurt opositsiooni, kuna peeti teda raskelt teostatavaks ja segaseks. Selle tõttu on nüüd seadus seisma jäänud ja valitsus otsib uusi abinõusid sissetulekute saavutamiseks. Kavatakse jälle kärpida riigiteenijate koosseise ja vähendada palkasid. Otsitakse ka uusi maksustamise viisid.

Majandusliku seisukorra parandamiseks lootis üks osa põllumehi-riigikoguliikmeid abi kroonikursi langemisest. Kuigi uus valitsus oli annud lubaduse krooni kurssi hoida, kardeti siiski, et valitsus ei kasuta kõiki abinõusid krooni kurssi hoidmiseks. Riigikogus, kus aga see küsimus üles tõsteti, võeti vastu kategooriline seisukoht, et krooni kurssi tuleb hoida. Kursi hoidmise hägeda pooldejana esines ka endine riigivanem J. Teemant (põll.). Selle peale kinnitas valitsuse juht krooni kurssi hoidmise lubadust.

Eesti Panga poolt on pandud maksuma igasugused kitsendused välisvaluuta vahetamises. Välisraha antakse ainult kõige hädatarvilisemateks otstarveteks. Seetõttu on suuresti tõusnud nõudmine välisraha järgi.

Väliskaubandus on ikka veel näidanud järjekindalt langust. Vastavalt väljaveo vähenemisele on püütud vähendada ka sissevedu. On tõstetud tollisid. Nii tõsteti juulikuul suhkrutolli 10 senti klg. ja teelt ning kohvilt 1 kr. klg. Kõrged tollid on sisseveo vähenemisele ka tunduvalt kaasa aidanud. Selle tagajärjena võidi märkida, et s. a. esimese seitsme kuu jooksul väljavedu ületas sisseveo 3156,9 tuhande krooniga.

*

On alanud eeltööd talvisteks hädaabitöödeks. Kuigi tööpuudus suvel oli tunduvalt vähenenud, ei olnud ta siiski täiesti kadunud. Sügise tulekuga aga on hakanud tööbörsidel end registreerima jällegi suuremal arvul tööliised. Nii registreerib Tallinna börs iga päev 100—200 töötatöölist. Hädaabitööde jaoks on nähtud ette 3 miljonit krooni, kuna tööde kava oleks läinud aasta omast kolm korda suurem. Põllutööministeerium tahab saada maaparandustöödeks üksi 619.970 krooni.

*

Elukallidus näitab järjekindlat langust. Mitte ainult toiduainete hinnad ei ole suuresti langenud, vaid ka igasugused

muud ained on osutanud odavnemist. Kõige vähem on langenud hinnad riietuselt, kuid ka siin tarvitatakse nüüd peamiselt kodumaa kaupa, mis odavam. Korteriüürid Tallinnas on tunduvalt langenud. Kuna mõne aasta eest veel valitses korterite puudus, siis nüüd on igapäevaseks nähteks valged sedelid tühjadel aknatel. Viie aastaga on Tallinnas ehitatud juure üle 1000 maja. On tekkinud juure terved uued linnaosad (Kassisabas, Pelgulinnas, Lillekülas). Majade ehitamisele käesoleval aastal õhutas eriti kroonikursi langemise kartus, mispärast paljud tõttasid oma kapitale paigutama kinnisvaradesse. Ehitamisele meelitas ka ehitusmaterjalide odavus, mis viimaste aastate jooksul on langenud umbes $\frac{2}{3}$ võrra. Korterite rohkuse tõttu on langenud üürid 4—40 prots. Eriti on langenud suurte korterite üürid.

*

Alkoholi keeluseaduse kaotamisega Soomes vähenes tunduvalt ka Baltimere piiritusevedajate teenistus, mis tõttu nad hakkasid omale otsima uusi tegevusalasid. Eesti piiritusevedajad rakendasid oma laevad heeringapüügile Islandi juures. Püük kestis kolm kuud, millise aja jooksul laevadel õnnestus püüda 22.000 tonni heeringaid. Neil päevil jõudis heeringalaevastik tagasi. Püügiga ei saavutatud soovitud tulemusi tormide tõttu, mis viitsid ära püügijast kaks kuud.

Heeringapüük on teenistust annud paljudele inimestele. Järgmisel aastal, kus heeringapüüdjalat juba kasutada käesoleva aasta kogemused, loodetakse püügile suuremaid tagajärgi.

Uusi heeringaid, n. n. „Islandi kuningaheringaid“, ostetakse Eestis elavalt, kuigi nende soolamine mõndagi soovida jätab. Nende hind on välismaa heeringate hinnast tubliste odavam — 40—50 senti klg. (Väljamaa heeringad maksid 60—70 s. klg.)

*

Eestis oli sel aastal erakorraliselt ilus ja soe suvi, missugust kaua enam ei mäletata. Seetõttu valitses ka kõikides kuurortites ja suvituskohtades erakorraline elavus. Kõige suurema arvu inimesi nägi igapäev Pirita rand, Tallinna juures, kuhu tööst ja teenistusest vabad Tallinna elanikud tõttasid end karastama. Haripunktile jõudis suplejate ja päevitajate arv pühapäevadel, kus Pirita rand tuletas meele väikest Coney Islandit. Meie lühikese suve tõttu muutub suve-elu eriti intensiivseks, kus katsutakse unustada kõik mitte hädalised ja edasilükatavad toimingud ja sukelduda ülepea suvitusmõnusustesse, et saavutada lühikese aja jooksul maksimaalset. Niisugustel ilusatel suvepäevadel võtab, nagu terve Eesti rohkem piduliku ilme.

Kahjuks oli välituristide-suvitajate arvel aastal vähem, mis tingitud majanduskriisist. Eriti vähe oli suvitajaid Soomest. Selle põhjuseks on keeluseaduse kaotamine ja rahakursi langemine Soomes.

*

Tartu ülikooli 300 a. juubelpidustused käseoleval suvel äratasid teadusilmas suurt tähelepanu. Juubelpidustustest võtsid osa väga paljude ülikoolide esindajad. Üldiselt köitis tähelepanu Rootsi kroonprints Gustav-Adolfi osavõtt. Juubelpäevadel ei suutnud Tartu mahutada ära kõiki rahvast, kes sinna igalt poolt, ka välismaalt, kokku sõitsid.

Juubeli puhul valiti Tartu ülikooli audoktoriteks 42 välismaalast (ülikoolide esindajat) ja 4 kodumaalast (selleaegne riigivanem J. Teemant, haridusminister J. Hüneron, riigikohtu esimees K. Parts ja A. Rei).

*

Eesti apostliku õigeusu kirikul on rohkesti sekeldusi Petseri kloostriga. Juba kloostrivaranduste ülevõtmise otsustamisel üldkirikule, tekkis kohalistes maruvene ringkondades sellele otsusele kõva vastuseis. Nüüd on see aga arenenud lausa

vastuhakkamiseni. Ap-õigeusu täiskogu otsusega määrati Petseri kloostripiiskopp Joann Narva piiskopiks. Piiskopp Joann on aga keeldunud seda otsust täitmast ja ei lahku kloostrist. Nüüd tahetakse teda kohtuga sealt välja tõsta.

Piiskopp Joann on sündinud eestlane, kuid tuntud maruvenelaste eest võitlejana Petseris. Olnud vahejuhtumise tõttu on venelaste meeled õige ärevil ja Petserimaal käib äge eestivastane kihutustöö. Piiskopp Joannis nähakse otse mingisugust uskanatajat.

Petseri koostril on teatavasti suured varandused, mille üle puudus igasugune väline kontroll. Nüüd kiriku ülevõtmisel selgunud, et palju väärtuslikke asju on teadmata kadunud. Varandused jäävad muidugi kloostris kasutada edasi, kuid nende edaspidine kaotsimine on nüüd kõrvaldatud.

*

24. juulil suri Tallinnas Eesti vabandusõja kangelane kindral Pö d d e r, kes rahva seas võitnud üldise populaarsuse. Teda leinas terve Eesti.

Ameerika eestlased kodumaal.

Grupp ameerika eestlasi Tallinna sadamas.

Käesoleva aasta suvekuudel saabusid Tallinna kaudu kodumaale alljärgnevad ameerika eestlased. Igakord, kui Välis-Eesti Ühing külaliste saabumisest aegsasti teada sai, mindi sadamasse vastu ja anti hädavajalist informatsiooni võõrastemajade, söiduplaani j. m. küsimustes. Pea-aegu iga kord tuli Välis-Eesti Ühingul

abiiks olla ka tolliküsimustes. Kõik palved, mis väliseestlased andsid Välis-Eesti Ühingu kaudu majandusministeeriumile tollist vabastamise asjus, rahuldati majandusministeeriumi poolt täies ulatuses.

Eestit külastanud väliseestlaste nimes-
tik:

Kolonel V. Mutt, E. V. peakonsul New Yorgis, Paul Lepp, pr. Kuusik. John Luup, John Kerves, Jaan Kodaras, Hindrek Paalberg, Voldemar Käsper, Theodor Heck, Johan Järnits, John Laos abikaasaga, E. Toffer, abikaasaga, pr. Koff, tütreaga, pr. E. Tõmm, pr. Alma Lauer, pr. E. Annok prl. A. Hirschovitsch, h-ra M. Jakobson, abikaasaga, härrad O. Saari, E. Mason, L. Leok, J. Pihl, A. Palu, J. Hipulk, L. Jõgi, M. Treufeldt, P. Kask, A. Randman, A. Köster, hr. Rindberg, abikaasaga, pr. Ölme Ploompuu-Van Nest, pr. O. Bormann.

Peale ülalnimetatud väliseestlaste külastasid kodumaad ka paljud teised väliseestlased Euroopast ja mõned isegi L.-Ameerikast ning Austraaliast, kuid nende kohta puuduvad Välis-Eesti Ühingul täpsemad andmed.

Ank.

Tuleval suvel Eesti järgmised rahvuslikud suurpäevad.

X-nes Eesti Üldlaulupidu (juubeli laulupidu).

Väliseestlaste osavõtt laulupeost.

Viie-aastase vaheaja järgi peetakse Eesti Lauljate Liidu korraldusel Vabariigi pealinnas Tallinnas 23.—25. juunini 1933 järgmine üldlaulupidu, mis on järjekorras juba kümnes ja kujuneb seega juubeli laulupeoks.

See üldlaulupidu töötab nii tegelaste rohkuse kui ka peo eeskava poolest saada üheks laiaulatuslikumaks ja kunstipärasemaks Eesti üldlaulupidude ajaloos. Juubelilaulupeona peab see esile tooma Eesti rahva muusikaalse võime omas täies ulatuses nii ettekannete sisu kui ka tehnika poolest.

Laulupeo ettevalmistamisel, mis algas juba 1929. a., on Eesti lauljaskond ja selle juhid kogu oma tähelepanu koonandanud ülesandele, et eeloleval 10.-dal üldlaulupeol demonstreerida Eesti rahva muusikaalseid võimeid, vaba ja iseseisva rahvana.

Eeloleval laulupeol esineb 590 laulukoori ja orkestrit 18.250 lauljaga ja mängijaga, nendest 450 segakoori 15.200 lauljaga, 40 meeskoori 1000 lauljaga, 20 naiskoori 550 lauljaga ja 80 puhkpillide orkestrit 1.500 mängijaga. Sellega saab see üldlaulupidu oma tegelaste arvu poolest ületama kõik eelmised laulupeod, sest sellest võtab tegelasena osa iga 61. Eesti Vabariigi kodanik.

Üldlaulupeo eeskava koosneb parimate Eesti heliloojate loomingulist ning selle ettekannete juhtidena esinevad parimad Eesti heliloojad ja koorijuhid: Üldlaulukoori juhtidena T. Vettik, V. Nerep ja L. Neuman; kvalifitseeritud erisegakooride juhina prof. J. Aavik, meeskooride juhina J.

Simm ja puhkpillide orkestrite juhina R. Kull.

Üldlaulupidu peetakse 23.—25. juunil 1933. a. Eesti vabariigi pealinnas Tallinnas, nii kui eelmisedki, vabaõhu laulupeona selleks ehitatud laululaval.

Esimesel ja teisel laulupeo päeval on segakooride, meeskooride, naiskooride ja puhkpillide orkestrite üldkontserdid, milledest iseäranis 15.200 lauljast koosneva segakoori ettekanded kuulajaile unustamata mulje fõotavad jätta. Laulupeo kolmandamal päeval on peale üldkoori kontserdi ka üksikute kvalifitseeritud kooride ettekanded.

Laulupeoga ühenduses peetakse Eesti muusika nädal, mille kavas on sümfoonia kontserdid, ooperi ja oratooriumi ettekanded Eesti muusika loomingust.

Laulupeo ajal korraldatakse suurejoonelisi vabaõhuetendusi, kasutades lavana suurt — kuni 16.000 tegelast mahutavat laululava ja platsi, millele mahub korraga kuni 75.000 pealtkuulajat.

Samal ajal organiseeritakse eesti vanakultuuripäev kogu eesti noorsooorganisatsioonide ettevõttel, mil vabaõhu Tallinna avaral spordistaadionil kantakse ette vanu eesti rahvatantse — gruppide poolt kuni 1.500 tantsijaga ja vanu rahvalaule.

Nii kui eelmiste üldlaulupidude ajal, saab ka sellele laulupeole Eesti pealinna kokku tulema umbes neljandik kogu vabariigi elanikest ja suurel arvul välismaade külalisi, et seda eesti rahva rõõmupäeva kaasa elada.

Ühenduses laulupeoga avaneb välismaade külalistel ka võimalus Eesti turismi oludega tutvumiseks, sest Eesti turismi- ja reisiorganisatsioonid korraldavad sellel puhul laiaulatuslikke tutvumisretki vabariigi pealinnas ja

väljasõite teistesse Eesti linnadesse ja maakohtadesse.

*

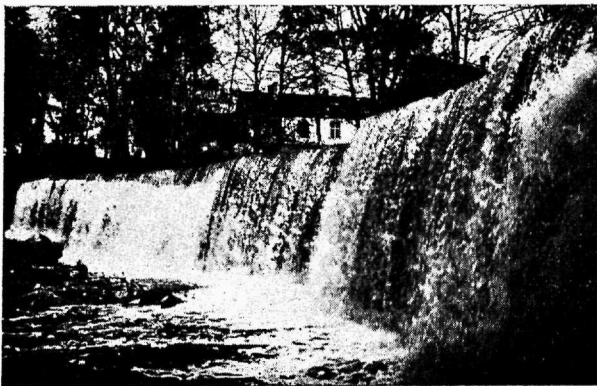
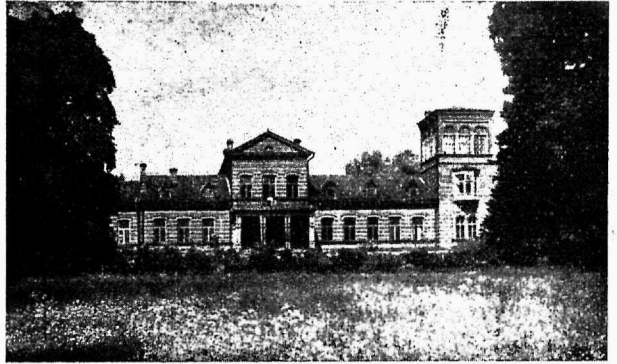
Tulevase üldlaulupeo puhul on asunud Välis-Eesti Ühing organiseerima ka väliseestlasi laulupeost osavõtuks. Tahetakse aidata kaasa väliseestlaste ekskursioonide korraldamisele. Nüüd, kus laevadel reisijate liikumine suuresti vähenenud, teevad laevakompaniid ekskursioonidele suuri hinnalandusi. Ekskursioonide korraldamise kohtadel (välismaal) peaks endale võtma eesti seltsid, astudes läbirääkimistesse laevakompaniidega ja alustades kihutustööd väliseestlaste peres. Kaasa võiks tõmmata ka välismaalasi. Nende jaoks trükib Laujate Liit mitmes keeles üleskutseid, mis saadetakse

ka Eesti seltsidele. Eriti rohkearvuline võiks olla ekskursioon Am. Ühendriikidest, kus eestlasi palju ja kus New-Yorgi Eesti Haridusselts ekskursiooni korraldajana võiks teha palju tänuväärt tööd eestlaste laulupeost osavõtu õhutamiseks.

Välis-Eesti Ühingul on veel kavatsus koondada ka kõiki Välis-Eesti laulukoore ja üksikuid lauljaid laulupeost osavõtuks ühise suure koorina Välis-Eesti lipu alla. Selleks oleks vajaline, et kõik Välis-Eesti laulukoorid telliks omale laulupeo laulude noodid ja need kätte harjutaks.

Väliseestlaste huvi peaks tõstma veel ka see asjaolu, et laulupeoga ühel ajal (26. juunil) korraldatakse suurejooneline Välis-Eesti kongress.

Eesti ilusamaid kohti.

- 1) Turistide kodu Pühajärvel.
- 2) Keila-Joa kosk.

2^{ne} väliseestlaste kongress 1933. a. suvel Eestis.

Meie väliseestiline üleilmlise ulatusega organiseerimise töö ei ole veel kuigi vana. Esimese suuremaajoonelise organiseerimise katse tunnuseks oli I. Välis-Eesti kongress 1928. a. suvel, laulupeo ajal, mis peeti asutis „Fenno-Ugria” korraldusel, peamiselt aga V. Ernitsa energia arvel. Välis-Eesti Ühing oli tol ajal alles lapsekingades ja alustas oma tegevust. Nüüd on väliseestiline tegevus koondunud Välis-Eesti Ühingu kätte ja sidemete loomises Välis-Eesti seltsidega ja üksikute väliseestlastega juba mõndagi saavutatud. On tekkinud terve rida küsimusi organiseerimise töö alal, mis vajavad väliseestlaste laiemal ringkonnal arvamusi ja seisukohti. On tekkinud vajadus teise Välis-Eesti kongressi kokkukutsumiseks.

Kongressi tähtsamaks päevaküsimuseks oleks üldise Välis-Eesti seltside keskuse loomine. Seni on Välis-Eesti Ühing neid ülesandeid püüdnud täita, kuid volitust tal selleks ei ole olnud. On teostatud n. ö. vaikel kokkuleppel. Seoses keskuse loomisega tekib ka terve rida teisi küsimusi, nagu koostöö laad ja abinõud, häälekandja, majanduslikud üritused jne.

Kongressi päevakorras on esialgselt nähtud ette järgmised päevakorra punktid:

- 1) Avasõna.
- 2) Tervitusi.
- 3) Ülevaade Välis-Eesti liikumisest ja senitehtud tööst.
- 4) Aruandeid ja tegevuse ülevaateid Välis-Eesti esitajailt: a) Euroopa riikidest, b) P.-Ameerika, c) L.-Ameerika, d) Austraaliast, e) Aafrikast, f) Aasiast.
- 5) Väliseestilise liikumise tuleviku ülesandeid ja eesmäärke.
- 6) Välis-Eesti organiseerivate keskuste ellukutumise küsimus.
- 7) V.-E. ühise häälekandja väljaandmine.
- 8) Koloonia asutamise küsimus.
- 9) Tekkivaid küsimusi.

Huvitavaks päevakorra punktiks võiks kujuneda ka Eesti koloniaalpoliitika küsimus, mis käsitamist leidnud eelmises ja käesolevas Almanaki numbris.

Kongressist võivad osa võtta kõik väliseestlased, kuid hääletamisõigus on volitatud saadikutel (Välis-Eesti organisatsioonide või väliseestlaste rühmade poolt). Sel kongressil peaksid olema esitatud võimalikult kõik Välis-Eesti seltsid, mis raskusi ei võiks tekitada, kuna igast seltsist mõni liige niikuinii laulupeost sõidab osa võtma ja siis ühtlasi võiks võtta endale ka seltsi esitamise kohustused kongressil.

Et võimalusi anda hääletamisõigusega osa võtta kongressist ka neil väliseestlasel, kes seltsidesse koondunud ei ole, ja et ka nende seisukohti teada saada, on antud võimalus kongressile täisõiguslist esitajat saata ka igasugustel väliseestlaste rühmitustel arvuga mitte alla kümne.

Kongressiga ühel ajal kavatsetakse ära pidada Välis-Eesti näitust, kus esitatud oleks väliseestlaste kirjandus, kunst, käsitööd, leidused, ülevõtted väliseestlaste elust, statistika jne. Selles loodetakse kõikide Välis-Eesti organisatsioonide kaastööd. Seltsid peaksid alustama juba varakult materjalide kogumist näituse tarvis. Eriti huvitavateks väljapanekuteks võiksid kujuneda ülevõtted väliseestlaste tegevusest (seltside tööst; väliseestlaste tööaladest, ettevõtetest; maastikkudest, kus väliseestlased elavad jne.).

Õhtul, peale kongressi, on kongressist osavõtjate ühine koosviibimine ja teelaud, kus esinevad väliseestlaste laulukoorid, rahvataantsijad ja kus hoolitsetud võimalikult igasuguse vahelduse eest, et väliseestlased pikkade aastate järgi saaks tunda end tõsiselt kodus.

R.

Kirjandus.

I.

Ameerika rändur Eestist.

Hiljuti ilmus trükist Ameerika ränduri kolonel E. Aleksander Powell'i sulest raamat pealkirjaga: „Undiscovered Europe“ (ülesleidmata Euroopa), illustreeritud Henry Wadsworth'i poolt ja välja antud Ives Washburn, Inc., poolt New-Yorgis, 320 lhk., hind 3 dollarit.

Raamatu autor on rännanud Euroopa väikestes uutes riikides ja muu hulgas siiski ka Eestis. Neid ta kirjeldabki.

Erilist heatahtlist tähelepanu on ta osutanud Eestile. Ehk ta küll Tallinnasse on sõitnud autol, siiski kirjutab ta järgmist:

„Peaks olema seadus, mis nõuaks, et need, kes Tallinnat külastavad esimest korda, peaksid sinna sõitma laeval. Sest et Eesti pealinn, merelt vaadatud, pakub kõige kaunimat pilti, võrreldes teiste linnadega Läänemere kaldal, ja isegi ka iga linnaga kogu Euroopas, välja arvatud vahest Konstantinoopol. Tallinna mitmekesine pildistuse joon silmapiiril, läbibstatud tornide ja bastioonidega, doomide, varraste ja minarettidega, tuletab ennemini meelde Orienti kui sub — Arktikat.“

Teiseks Eesti külgetõmbavuseks, eriliselt aga veel praegusel ajal, olevat sealne elatisodavus, milleni isegi kitsipunga unisustki ei ulatavat.

Raamatus leiduvad mõned vead. Näiteks on Balti riikidest kirjutatud, nagu oleksid need tekkinud Versailles rahulepingu alusel, nagu oleksid Tallinnas minaretid j. t.

Kuid kõike kokku võttes, on raamat heaks tutvustamise vahendiks Ameerika lugejatele uute riikidega Euroopa mail.

II.

Ameerika eestlase uudisjutt, mis võitis esimese auhinna.

Love Driven (armastusest aetud), ingliskeelne uudisjutt Eesti elust 1905. a. revolutsiooni ajast, kirjutanud A. Matteus, kes juba noorelt Eestist Kanadasse rännanud, kus hariduse saanud ja praegu seal õpetajana töötab. Uudisjutt võitis võistlusel esimese auhinna — \$ 5,000.00. Ta ilmus New-Yorgis väljaantavas ja üle paari miljoni eksemplariga levivas ingliskeelses kuukirjas nimega „True Story Magazine“ (Tõejutu kuukiri), nimelt 1931. a. novembri ja detsembri ja 1932. a. jaanuari ja veebruarini numbrites, 53 lehekülge.

Jutt algab lühikese Eesti ajaloo kirjeldusega, pikemalt peatades Balti Saksa parunite ja nende alla heidetud orjade eest-

laste vahekorra juures. Eestlaste orjaikkest vabastamisest hoolimata ulatas see vahekord, õieti seltskondliselt inimline vahe saksa paruni ja eestlase vahel kuni 1905. a. revolutsiooni aegadeni. Selle vahe ja ta tagajärgede mõjul ja vaimus kasvas ka jutu kirjutaja üles noormehe eani. Ta isa oli paruni mõisas aednikuks, keda poiss töö juures sagedasti aitas.

Nii isa kui poeg kandsid oma hinges lepitamata põlgust ja viha saksa parunite ja kogu nende suguvõsa vastu, välja arvatud noor parunitütar Josephine — see oli erand ja selle ning noormehe vahel kujunes ja läks lõkkele armastus, mis siis muidugi on ka kogu uudisjutu romantiliseks peasisuks.

Revolutsiooni tulekul lasti jutu kirjutaja vend maha ja ta isa saadeti Siberisse.

Jutu kirjutaja ise võttis revolutsioonist osa. Ülestõusnud rõhutatud rahvas hakkas kõige pealt parunite mõisasid kui kurjapesi hävitama.

Viimaks tuli kord ka selle mõisa kätte, kus Josephine elas.

Kavalust tarvitades, päästis jutukirjutaja Josephine ja ta vanemate elu.

Balti parunitel läks viimaks korda Vene sõjaväe abiga võitu saada revolutsiooni üle. Jutu autor põgenes Kanadasse, kus ta alguses töölisena töötas mitmetel aladel ja pärast, valitsuselt maad saades, omale farmi asutas.

Seal tuli aga maailmasõda, millele revolutsioonid järgnesid. Eestlased võitsid omale vabaduse ja iseseisvuse. Hüüab jutu kirjutaja: „Võit, mis mulle nii palju tähendas! Võit, mis eestlastele nende maa tagasi andis! Viimaks ometi!“

Ta rentis välja oma farmi ja purjetas kohe Eestisse — vabasse Eestisse! Paraku, ta sai viimast üsna ühekülgse ja uduse mulje: ta nägi seal peaausjalikult rohkearvulisi parteisid ja fraktsioone võitlemas võimu pärast oma kasu huvides!

Jutu sündmustik on aktsioonirikas, elav ja haarav. Realism ja romantika kaelustavad teine-teist kas või piinlikkuseni isegi vähenõudjale lugejale.

Illustratsioonid on vististi mõne vene-lase või vene juudi poolt valmistatud, sest eestlased esinevad nendes vene nägudega, vene särgid seljas ja vene scharovaarid jalgas. Kuid niisugust illustreerimise võõrapärasust ei tule arvesse panna mitte autorile, vaid väljaandjale.

Selle iseloomulise uudisjutu peatähtsus ja -raskus seisab muidugi selles, et ta aitab populariseerida Eestit Ameerikas ja selles seisabki autori suur teene Eestile.

Peeter A. Speek.

Los-Angelesi eestlaste koosviibimine X olümpia mängude puhul.

Organiseeritud Välis-Eestist.

Eestlaste elu Detroitis (Mich.)

Ei ole kerge eestlaste elu Detroitis. Üldine tööpuudus ja majanduslik kriis lähendab teravamaks ja seega kasvab ka töötute arv ja kehvenemine kohalises eestlaste peres. Detroiti käekäigu määrajad — autotehased — töötavad väheste töölistega, (kuuldavasti alla poole endisest arvust), kuid sellegi juures valmistavad saadusi rohkem, kui turg nõuab. Järk-järguline tööliste lahtilaskmine tehastest, ja järjekindel töötute arvu kasvamine on kestnud juba kolm aastat ja kestab ikka edasi. On suguvendi Detroitis, kes juba kolmandat aastat on ilma tööta. Neid aga, kes aastatpoolteist, aasta ja vähem aega on olnud teenistusest, on nüüd juba võrdlemisi palju. Ainult mõnedel üksikutel eestlastel on olnud enam-vähem õnne: töötada aasta ringi 4—6 päeva nädalas. — Trööstatakse ennast ja julgustatakse tuttavat lootusega paremate aegade peale.

Omavaheline läbikäimine Detroiti eestlaste seas on olnud ikka elav, ja nüüd, töökehval ajal, kus aega külluses, kohatakse tuttavaid veel sagedamalt kui varem. Kohapealse eesti seltsi „D. E. S. Kodu“ ettevõtteid, peajasjalikult omavahelised perekonnaõhtud, on olnud ikka kohaks, kuhu suuremal arvul kokku tulla. Sarnaseid perekonnaõhtuid peeti käesoleval aastal kaks. Kolmas, avalik piduõhtu oli korraldatud 7.

mail s. a. Soome seltsi „Kaleva“ saalis. See oli käesoleva aasta suurema ettevalmistusega pidu ja kujunes eeskavalt mitmekesiseks: oli muusikat keelpillide gruppilt, meeste laulu, lavatantsu, viiulisoolot, duette ja naljanäidendit.

Detroiti eestlastel on agarust ja head tahet pidude korraldamiseks ja ei ole puudu tegelastest eeskava ettekannete läbi viimiseks, kuid — millest või kellest siiski suur puudus on — see on publik! Ei ole rahvast. Ei saa tarvilist kogu pidulisi kokku, et kujuneks üldine pidulik meeleolu ja seltsi kassasse tuleks ka puhast tulu.

Et oma — eestlaste — pere avaliku peoõhtu jaoks liig vähesearvuline, siis tekkis „Kodu“ juhatusel mõte vennasrahvast, soomlast, omadest pidudest osa võtma meelitada. Mindi maad kuulama kohalise, väiksema soome saali muusikute, Soome Seltsi „Kaleva“ tegelaste juure. Sealt poolt anti häd lootusi soomlaste rohke osavõtu suhtes „Viru vellede“ peost, seda enam veel, kui piduõhtu peetakse nende eneste — soomlaste — saalis. Saal renditi ja pidu peeti pooltühja saaliga, sest tulemata jäid (peale üksikute, eestlastele isiklikult tuttavate) soomlased. Ei see „vennastussild“ ole ikka vist valmis veel — sealtpoolt otsast...

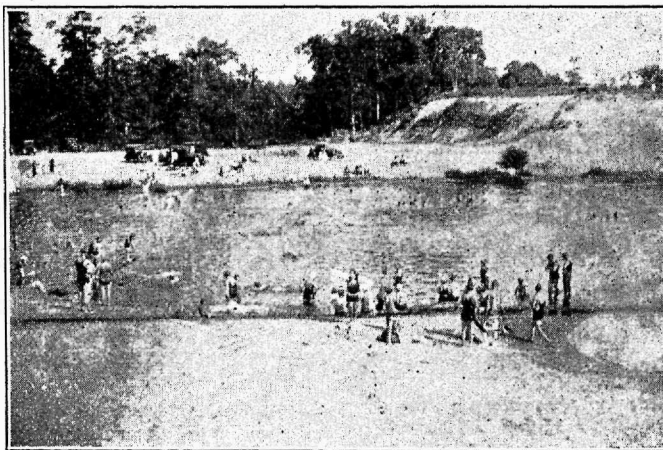
Ilusaks nähteks oli aga läbikäimise ja

tutvuste sobitamise algatus Clevelandi ja Detroiti eestlaste vahel. Kummagi linna eestlased said teateid üksteise piduõhtutest ja vahetasid suusõnalisi kutseid. Kutse clevelandilastele tulla Detroiti „Kodu“ peole jäi vist hiljaks. Vastuseks saabus aga Clevelandi „Arendaja“ juhatuselt kiri sõita 14. maiks nende peole, kui võimalik, mõnede pidueeskava täiendavate ettekannetega. See küllakutse Clevelandi „Arendajalt“ oli läbikäimise algatuseks kiiduväärt samm ja võeti Detroiti eestlaste poolt vastu heameelel. Ilusa ilmaga, õitsevas kevad-looduses 160 miili autodel ära sõita, ei ole raskus, vaid meelelahutus. Kahju vaid et iga kord oma parema soovi järele toimetada ei saa, vaid igapäevased kohus-

tused-askeldused ikka selle „pead“ ette panevad. Nii ei saadud Detroitist sõita mitte ettekatsetud hulgal ja ei saadud küllakostina eeskava ettekandeid kaasa viia mitte sellel määral, nagu seda oleks soovitud. Kuid sõit tehti ja sidemed loodi, — see oligi selleks puhuks peatähtsusega. Jääb vaid soovida, et see Detroiti—Clevelandi eestlaste kohtamine ei jää viimaseks, vaid võimalust leitakse uueks, suurema-arvuliseks kokkutulemiseks, kas või kummagi poolt poolel teel — jumala looduses — rohelises.

Annand edasi detroitlaste soojema tänu Clevelandi eestlastele südamlukult lahke vastuvõtu eest.

Jüri Rütis.

New Yorgi eestlaste väljasõidukoht.

New Yorgi Eesti Hariduse Seltsi Suvine Töö.

N. J. E. H-s korraldas käesoleval suvel hulk väljasõite rohelisse. Selleks on seltsil kasutada New Jerseys, Hackensacki lähedal, ilus mets ja väike järv, maaalal, mis kuulub end. Tallinna venelasele, hra Gusevile, kes on abielus eestlasega.

Maatükk on umbes 12-aakrine ja sellel kaheaakrine järveke, ilusa puhta allika-veega. Liivane kallal ja põhi teevad suplemise ülimõnusaks, et tulevad meelde kodumaa supelkohad.

Pühapäeviti sõideti välja hra Matsoni veoautoga ja viibiti rohelises hilja õhtuni. Kuna sõitasoovijaid oli alati rohkesti, siis tuli teha mitu otsa, et kõiki kohale toimetada.

Metsa ilus muru meelitas paljuid sinna puhkusele, pealegi kui seal lähedal oli päris korralik köök, kus võis lõunat valmistada. Mängiti võrkpalli ja supeldi järves. Väljasõitudest võtsid osa nii noored kui vanad, ja kõigil oli lõbu või puhkust, oma soovi järele. Palavad ilmad meelitasid järjest looduse rüppe, nii et kogu suve jooksul oli kodust läbikäimist harva. Alles septembris hakkas hooaeg lõppema, ja siis väikse vaheaja järele elavneb jällegi kinine seltsielu, kus järjestuvad peod, kohviõhtud ja loengud.

Kogu suve jooksul anti korralikult välja N. Y. eestlaste kuukirja „Meie Tee“, millel järjest suurenev lugejaskond.

Aluksne (Läti) Eesti seltsi elust.

Aluksne Eesti Haridusselts veerandsaja-aastane.

Hiljuti mälestas Aluksne Eesti Haridusselts oma 25. aastapäeva. Juubilar on vanim eestlaste organisatsioon Lätis. Ta asutati 1907. a. Algas tegevust „Eesti Noorsoo Kasvatuse Marienburgi Haruseltsi“ nime all ja alles Läti iseseisvuse ajal 1924. a. omas praeguse nimetuse. Seltsil on suured teened üleraja jäänud eestlaste koondamises, rahvusliku tunde ja mõtlemisviisi alalhoidmises kui ka üldise seltskondliku ja kultuurelu arendamises. Alati on ta olnud valvel kohaliku Eesti 6-kl. algkooli heaolu eest, kes juba mõõdunud aasta novembris omas õilsas kasvatustöös võis alata teist veerandsajandit. Saksa okupatsiooni ja vabadussõjapäevil 1918. ja 1919. a. oli selts ühes lastevanematega kooli ülevalpidajaks. Seltsil on oma raamatukogu, laulukoor ja puhkpillide orkester, millised asutatud juba tegevuse algpäevil. Raamatukogus on praegu ligemale 600 köidet. Laulukoor võttis osa mõlemast viimasest Eesti üldlaulupeost 1923. ja 1928. a. Liikmeid on seltsil 100 ümber.

Käesoleva aasta kevadel, Riia Eesti konsuli hra Mölder'i nõuandel ja kooliõpetaja pr. Tiro algatusel asutati seltsi juure veel noorte osakond. Sinna koonduvad kohaliku Eesti algkooli lõpetanud noored, et rakendada neid rahvuslikule isetegevusele ja hoida ära sattumast läti seltskonna mõju alla.

Kauemat aega on kavatsusel ühise seltsi- ja koolimaja ehitamine. Hoolimata majanduslikust kriisist, tahetakse alata ehitusega, kuna muidu läheb hukka juba aastate eest valmismuretsed puumaterjal. Seltsi esimeheks on alates 1927. a. endine kauaaegne abiesimees hr. Joh. Tiro.

Juubilari õnnitlema ja tervitusi tooma olid ilmunud: Riia Eesti saatkonna esindajana sekretär hra Pärli, Riia Eesti haridusseltsist esimees hra Koppel, Tallinnast Välis-Eesti Ühingu esindajana hra E. Tiro, Riia eesti üliõpil. seltsi „Estija“ esindajana hra K a s a k, Ape (Hopa) Eesti haridusseltsist hra S i s a s k ja peale selle kohalikkude eesti ja läti organisatsioonide esindajad.

Palju võib näha Aluksne eestlaste juures rahvuslikku vaimustust, leida tõsiselt veendunud eestlasi. Teiselt poolt on aga teada mitmed ja mitmed perekonnad, kes sammuvad lätistumise rada ja on isegi omad lapsed saatnud läti kooli. See on valus koht, haiglane nähe, mille kõrvaldamiseks tuleks midagi ette võtta.

—et—

Kiri Aluksnest.

Meie Aluksne eestlaste viimaste aastate avalik elu ja kultuurlooming on näidanud tugevat mõõna. Ei tarvitse eitada, et aja ilmetus ja jõuetus on tingitud osalt vanemapõlve tegelastest, Teadmatusest ning auahnitsemisest tekkinud sallimatus ja lahkkelid on paratamatult viinud noorsooga koostöö killunemiseni.

Kõigi etteheidete ja pettumuste kiuste vanapõlv senitehtu eest väärrib tänu. Neile on nad püüdanud iseseisva kultuurriigi vormi, sisu anda sellele vormile, see on meie ja järgnevate põlvete ülesanne.

Kahjuks on rahvuslik iseteadvus laiemas rahvamassis ja isegi ka haritlaskonnas õige madal. Näib, kui oleks mõõdunud orjuseaeg liig tugevaid jälgi jätnud meie rahva hinge. Siiski mitte kõikjal! Eesti noorpõlv sammub nii mõneski uusi radu ja kindlasti sammub ta oma teed Eesti rahvusliku vaimu juhtimisel.

Siin teame, kuhu see rahvuslik tee meid viib — see on ikkagi meie kogu rahva ühine tee. Siin teel peame leidma üksteist, peame tundma üksteist ja seda kõigepealt „hõbekõlalises“ emakeeles!..

Paar kuud tagasi, mil Latvijas, Aluksne ja ümbruse aktiivseim eesti noorsugu pani aluse noorsoo organisatsiooni asutamisele, nimetusega: „Eesti Noorsoo Ühing Latvijas.“ Esimene samanimeline organisatsioon Lätis.

Eesti noorsoo organisatsiooni vajadus andis juba mõnda aastat end valusasti tunda, kuid käesoleval aastal aktiivsemate noorsoo tegelaste õlutusel (kellede enamik on Eesti vabadussõjalasi) läks korda ellu kutsuda nimetatud organisatsiooni, mis koosneb esialgu 52-liikmelisest noorsooperest.

Ühingu sihiks on: koondada kõiki Latvijas asuvaid eesti noorsoopere liikmeid, eriti neid, kes oma rahvusele on võõraks jäänud, ühingu ümber. Tihedat kontakti luua Latvijas asuvate eesti organisatsioonidega kui ka Kodu-Eestiga, seega mõjuvades võimaliselt ning moraalselt kasvavale eesti noorsoole oma rahvusvaimu alalhoidmiseks.

Poleks üleaarune südamele panna vanemaike seltskonnategelasele Aluksnes, et need püüaks mõista ka nooremate põlve, selle nõuet parema ja kultuurilisema järele, aga mitte näha iga noore püüdes kohe „hukatustont“. Igal ajal, igal põlvel on omad nõuded ja nad suurenevad ja täienevad järjest. Meie noorsoo parim ja kindlain tulevik tingib seda.

Noorte tegevus, selle korraldus ja juhtimine on kindlasti üks mõjuvaim ja tulemusrikkam. Noortes on tahet, otsivat vaimu, tuld ja tungi edasi. Siin kasvavad lähema tuleviku juhtivad jõud ja tegelased, keda peab laskma ja tõmbama aegsasti tööle lähemale.

Valitsegu juba noortes selge arusaamine tihedast sidemest ainelise ja vaimlise kultuuri vahel! Ning killunemise asemel ühistöö ja ühise jõu tunnustamine!

Eesti noorsoolane A. R.

Latvijas, Aluksnes.
Sept. 1932. a.

R. Koppel
Riia E. H. ja A. S. esimees.

Riia E. H. ja A. S. lähenev veerandsaja-aastane juubel.

6. jaanuaril 1933. a. möödub veerandsaja-aastaid — üksneljandik inimpõlve eluiga — kui Riia Eesti Hariduse ja Abiandmise Selts 6. jaanuaril 1908. a. esimese peakogu koosolekuga avas oma tegevuse. Seda päeva otsustas peakogu hiljem lugeda seltsi aasta- ehk sünnipäevaks.

Et pilku heites oma algsammudele, kaivateb selts eeloleval 6. jaanuaril pühitsema oma 25-aastast hällipäeva laiemas ulatusega, kui seniseid harilikke aastapäevi, kuhu tahetakse kutsuda pidustustest osa võtma aukülastistena ligemalt ja kaugemalt ka tähtsamaid tegelasi, seltside esitajaid ja endisi seltsitegelasi.

Selle tähtsama päeva mälestuseks on seltsi juhatusel praegust koostamisel raamatukene-album, mis annaks lühikese ülevaate seltsi ajaloo ja tema tegevuse arengust algupäevil kuni juubelipäevani.

Samuti sisaldaks raamat-album seltsi asutajate, endiste ja praeguste aktiivsete tegelaste pilte lühemate kirjeldustega.

Esimeseks Riia E. H. ja A. Seltsi esimeheks oli sel ajal Riias tuntumaid vannutatud advokaat J. Jaakson, endine Eesti vabariigi riigivanem, praegune Eesti panga president (on ka Välis-Eesti ühingu liige).

Praeguseks seltsi esimeheks on kauaegne Riia elanik kaupm. R. Koppel — pärit Saaremaalt, kes ka seltsi 20. a. hällipäeva puhul 1928. a. samal kohal oli.

Riias, oktoobri kuul 1932.

Helsingi eestlaste seltsielu.

Meie selts elas kogu möödunud suve korteriküsimuse muredes. Oodati kogu aeg saadik Rebaselt saatkonna majast väljakolimise käsku, et kangi- ja kirvemeestele maja lammutamistödeks ruumi võimaldada. Aga kätte on jõudnud juba sügis ning pehkinud ja poolmädanenud majakesele Eesti saatkonna õuel on veel ta elupäevi pikendatud ja ühes seega on seks korraks seltsil ta korteriküsimus järgnevaiks talveks lahendatud.

Nüüd, sügise tulekul, hakkab selts jälle omi ridu koondama. Aga ikka väiksemaks ja väiksemaks sulab liikmete rõngas meie seltsi ümber. Tegevuse väljavaated ei ole kuigi roosilised. Soove ja kavatsusi oleks meil paljugi, aga nende läbiviimiseks ja elustamiseks puudub tegev jõud. Kust saame eeltulevaks hooajaks kõnelejaid, näitemängu tegelasi, lauljaid? Need kõik on seltsi elus väga tarvilised tegurid, aga meie jõud jagu neist ei saa. Helsingis elab ligi 400-liikmeline Eesti pere, kuid enamikul sellest puudub huvi ja soojusetunne oma ühiste asjade vastu. On kurb näha, aga midagi pole parata.

Helsingi eestlased! Selts kutsub teid tööle. Ärgem olgem mitte sellele kutsele surnud ja kurdid! Otsigem oma seltsi kodu üles, loome soovid tegudeks ja näitame, et meis kõik ei ole veel kadunud, mis Eesti ühisele asjale on väärtuslik ja kallid!

Seltsi-kodu jääb teid ootama!

Eesti huvisõitjaid käis möödunud suvel Soomet külastamas väga rohkel arvul. Soome pealinn pakub eestlastele palju huvitavat ning silm näeb siin mõndagi, mis meie kodumaal veel puudub. Ja pealegi on Soome nüüd eestlastele odav maa: ühe Eesti krooni eest saab nüüd peotäie odavaid Soome markasid.

Muuseas olgu mainitud, et mõned kodumaa külastest jagasid siinsetele eestlastele ka kaasatoodud vaimutoitu. Seltsi endine esimees hr. A. Tammann pidas 7. juunil seltsis kõne, ainek „Riigikogu valimised ja meie praegune poliitiline olukord

Eestis.“ Ajakirjanik hr. Järv pidas 13. juunil teise kõne, ainel: „Eesti avaliku elu fassaad.“ Mõlemad kõned olid sisuküllased ja hoogsalt ette kantud, mida kuulajaskond tänas elavate kiiduavaldustega.

1. juulil pidas Pärnu Elisabeti koguduse õpetaja praost A. Grünberg Helsingi vanas kirikus, Pärnu Elisabeti koguduse laulukoori kaasabil, kohalistele eestlastele emakeeles jumalateenistuse. Sama hinge- karjase poolt peeti veel teine eestikeelne jumalateenistus 20. augustil. Mõlemad jumalateenistused leidsid kuulajates rohkesti vastukaja.

Meie, siinelavate eestlaste keskel, on nüüd küsimus tõusnud päevakorraks, et kas ei saaks Helsingis elavad eestlased hakata siin pidama oma emakeeles järjekorralisi jumalateenistusi (6—8 korda aastas). On valitud kolmeliikmeline komisjon, kellele tehti ülesandeks samme astuda, et see kavatsus leiaks teostamist. Mõeldakse käesoleval kuul selles asjas eestlaste üldkoosolek ära pidada, et selle kavatsuse kohta inimeste soove kuulda saada. Ettevõtte on igati põhjendatud. Helsingis elavad eestlased maksavad Soome kogudustele iga aasta kõrgeid kirikumakse, ja arvatakse, et see ei ole sugugi üleliigne nõue, kui kohalised eestlased saavad nende maksude arvel ka oma emakeelset jumalateenistust kuulda.

A. J.

Helsingis, 9. sept. 1932.

Eesti asunikud Chesteri linna lähedal, Mo., U. S. A.

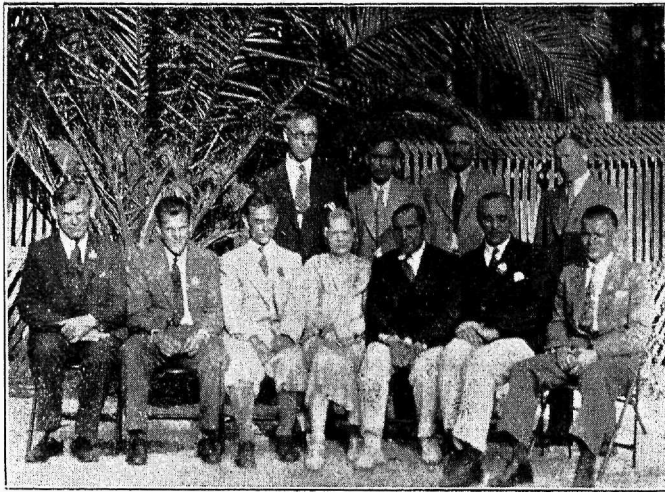
Umbes 10 miili põhja-lääne poole Chesteri linnast, mis asub põhjapoolses Montana osariigi osas Great Northern raudteeliinil, umbes 40 miili Kanada piirist, on väike eesti asundus (umbes iga kahe miili tagant üks eesti talu), nagu kirjutatakse „Meie Teele“. Seal elavad järgmised perekonnad: Nikolai Laas, Josep Orav, Mihkel Jürman, Jaan Keldreaak ja Charles Valkman, ning kaks üksikut — Johannes Orav ja Voldemar Vilberg, kokku umbes 30—40 hinge. Nendega puudub igasugune side ja on karta, et nad Eesti rahvusele kaotsi lähevad, kui nendega ühendust ei looda.

Esimesed asunikud on asunud sinna 1909.—1910. a., mis ajast asunikkuude arv seal kiiresti on kasvanud. 1910. a. on seal olnud juba 40 pere ümber umbes 140 asunikuga. Eestlastel on olnud oma seltsimaja, kus käidud laulmas ja korraldatud pidusid. On olnud ka oma 300-kõiteline eestikeelne raamatukogu. Hilisemate viljaikalduste tõttu on eestlased hakanud laiali valguma (1916.—1917. a.) ja asundus on aegamööda kokku sulanud ülalnimetatud arvuni.

Enamik asunistest on rännanud Kanasse, Baronsi, Stettleri ja Medicine Oru Eesti asundustesse.

Ameerika eestlasi nädallõppu veetmas Crotonas, eesti farmis.

Lõuna Kalifornia Eesti Seltsi eestseisus ja Eesti olümpia tegelased.

Seisavad: R. Pageman — Lõuna Kalif. Eesti Seltsi abiesimees.
 P. Tobi — " " " " esimees.
 T. Tenson — " " " " laekur.

Istuvad: Charles E. Kodil — Eesti Olümpia Attache.
 H-ra Klumberg — Eestlane —; Poola jooksjate treener.
 H-ra Maasik — Eesti jooksja.
 Proua Lydia Tanson — Eesti Seltsi abiesimees.
 Prof. A. Piip — Eesti Esitaja olümpiaadil.
 Aug. Morse — tema abiline.
 H-ra Palm — Soome poksitreener, Eestlane.

Ringvaateid välismaalt.

Mis on tarvis õigeks asumiseks?

Näpunäiteid väljarändajatele.

Kui keegi mingil põhjusel on otsustanud kodumaalt lahkuda, et võõrsil kodu luua, siis esiteks peab ta teadma, mida ta tahab, s. o. milleks tahab ta saada võõrsil, kas iseseisvaks peremeheks või teenijaks, põllumeheks või karjakasvatajaks, plantaatoriks või kaluriks, käsitööliseks või vabrikutööliseks. See otsus peab olema kindel.

On vaja koguda lähemaid andmeid oma eesmärgi kohta. Nüüd, kus Välis-Eesti Almanak olemas, on see võrdlemisi lihtne. Juba kirjadest väliseestlastelt võib andmeid leida, kuid kui neist midagi segaseks peaks jääma, võiks otsekohesid küsimusi esitada. Nende peale annaks iga kohalolev suguvend heameeleid õigeid andmeid.

Teiseks peab olema raudne tahe seatud eesmärgi saavutamiseks. Peab silmas pidama, et igal uuel maal on omad headused ja samuti ka pahed. Maad, kuhu ränna-

takse, on enam-vähem hõredalt koloniseeritud. Sel on oma teatud paremused (suurem iseseisvus ja vabadus), kuid on ka palju pahesid, mis kokkuvõttes paremustest suures ülekaalus.

Iseseisvaks põllumeheks saada ei ole vist kuskil kergem, kui siin, Kanadas. Maa on odav, võrdlemisi viljarikas. Kuid kus vaba maad on, sealt on raudteed ja linnad kaugel, seega saadusi raske turustada, mille tõttu nad kohapeal odavad. Kuid ka teistel tingimustel on siin kerge põllumeheks saada. Siin on isikud, kellel on mitu farmi, mis harilikult ulatavad 500—5000 vakamaani. Vast ühte-kahte peab ta ise, kuna teised või ka kõik, annab ½ peale. Selle juures on farmil olemas tarvilised hooned, loomad, seeme ja masinad. Et niisugust farmi võtta ½ peale, peab olema enne töölisteks vähemalt ühe aasta, et tutvuneda kõigi peensustega ja

Eestlased Kanada võsastikust uudismaad loomas.

töö süsteemiga. Paari aasta pärast võib ise mõne farmi $\frac{1}{3}$ peale võtta. Juhtub hea aasta, on teenistus hea ja võib tuntuvalt koguda raha tagavaraks. Kuid ka halvemal aastal on tehtud töö ikkagi hästi tasutud ja nii aastate jooksul võib endale osta ise farmi. Minu arvates ei või paremaid tingimusi olla, sest selleks on tarvis ainult kindlat tahet ja püsivust.

Siis on veel palju teisi võimalusi. Näiteks on palju farmisid müüa, kus omanikud on kas vanad, jäänud leseks, pärijata või kogunud nii palju, et protsentidest jätkub äraelamiseks. On võimalus osta farme igasugustel tingimustel — kas ühes liikuva inventaariga või ilma, kas väikese sissemaksuga või ilma, makstes kas iga aasta teatud summa või andes osa saagist, kuni ostuhind täis.

Kes välja rännata mõtleb, pidagu meeles, et enne, kui ta võõrsil haljale oksale saab, peab ta tuhandest okkast üle ronima. Iga väljarändaja kujutagu enesele ette, et ta on viieks aastaks mõistetud sunnitööle. Suudab ja julgeb ta seda enesele kindlasti ette kujutada ja loodab seda välja kannatada, siis rännaku välja. Oma eesmärgile truuks jäädes jõuab ta viimaks ka haljale oksale ja tihti ka rikkusele.

G. W.

Trapperite elu Kanadas. Võimalik tulu kuni 2000 doll. aastas.

Kohtades, kus Kanadas põllupidamine võimata või veel nii kaugele arenenud pole, elatavad inimesed endid mitmesuguste muude töödega. Esimeseks võiks siin nimetada trappimist, teiseks kullaotsimist ehk „prospektimist“, siis transporti-

mist ja kauplemist. Kauplejad ja transportijad teotsevad tihti ka muudel aladel ühtlasi. Mõned transpordivad kevadel ja sügisel hobuste seljas ja mootorpaatides trapperitele ja prospektoritele toidutagavarasid ja lõkse ning talvel trapivad ise ka. Teised trapivad talvel, prospektivad suvel. Kolmandad, kes talvel trapivad, ostavad kevadel nahad üles teistelt trapperitelt, kes suvel prospektivad ja muretsevad neile uued tagavarad kohale jne. Niisuguste inimeste elu on muidugi õige karm, kuid vaba ja annab küllaldase äraelamise võimaluse.

Trapperi elu on, kui see isiku iseloomule sobib, huvitav ja luuleline. Igal trapperil on oma liin või oma territoorium, mis igale naabrile kindlasti teada, ja piiridest peetakse kinni sama kindlasti kui iseseisvate riikide vahel. Mingit kindlat piirijoont muidugi ei ole, kuid mäed, ojad, järved, rajad ja jõed on loomulikud piirideks. Trappimise territooriumid on mitmes suuruses ja mitmekujulised. Väiksemas on ainult üks kabiin, millest lõksude rajad välja lähevad harilikult nagu kaks kaheksat ristamisi, iga ring on paras ühepäeva tee. On aga territoorium pikergune, siis on peale peakabiini veel abikabiinid, kus ööd magatakse sooja ahju juures. Mõnedel ei ole kabiini ehitatud, siis sel juhtumisel tarvitatakse magamiskotti. Lõksude arv on vähemalt sada ja harilikult mitte üle 500. Trappimise territooriumid on eraomandus samuti, kui farmid, ehk nad küll kusagil riiklikult registreeritud pole. Ostu-müügi korral näitab vana omanik ära kabiini ja territooriumi piirid, muidugi ka lõksude arvu. Hind oleneb mitmetest oludest. Väärtus on suurem, kui territooriumil on mets, mis tulekahju all kannatanud pole, siis rohkem läbijooksvaid ojakesi või jõgesid ja üldse rohkesti vete kaldaid.

Üldse võib öelda, et üks dollar lõksu kohta läbisegamini on trapiliini hind. Samuti on mitmesugune traperi sissetulek. Harilikult on see 1000—3000 dollarini aastas. Ülespidamiseks tarvitab trapper 500—700 dollarit aastas.

Juhtub aga trapiterritooriumis metsapõlemine, siis kaotab liin muidugi oma väärtuse, mis nii pea tagasi ei tule. Selle tõttu on tihti kabiinid ja lõksud isegi tule vastu kinnitatud.

Eestlastest pole ma ühtegi trapperit kohtanud ega ka kuulnud. Arvan, et see kutse pole Eesti iseloomule vastav. Seda ürgmetsa üksildust ei suuda paljud välja kannatada, mõned mitte paari kuudki.

J. Vaimel.

(V. pildid lhk. 10 ja 11.)

Eesti kaupadele turgu. Tööpuudus.

Väljarändamine Eestist on alati eluline tarvidus olnud ja see rahvuslik nõue vajab hädaliselt korraldust. Väliseestlased vajavad ühendust, vajavad hingelist ühendust, mis nende võõrast kodu kodusemaks teeks, mis koduigatsuse koormat kergendaks. Sellega oleks rahvusliku huvi seisukohast saavutatud palju. Eestlased välismaal jääksid eestlasteks, kes võiks kodumaale abiks olla selle rasketel hetketel. Oletame, näiteks, et eestlasi välismaal on 250.000 ja hädakorral igatiüks saadaks Eestisse ainult 25 dollarit, eks see teeks oma kolmkümmend miljonit eesti krooni ja see oleks juba midagi! Peale selle võiks väliseestlased kinnitada oma elud mõnes Eesti seltsis, mis jällegi oleks suurema tähtsusega korraldus. Mina maksan praegu 36 dollarit aastas iga perekonnaliikme eest kinnitust ja, kui sama summa kasvatada

250.000 peale, saame 13.000.000 dollarit: see on summa, mis tähelepanu väärib. Samuti võiks eestlased väljas Eesti kaupadele turgu leida. Praegu siin, Kitcheneris, leiame palju Saksa ja Prantsuse kaupsid, kuid leidub ka Šveitsi juustu, Riia sprotte ja vähjakaela kompvekke, Soome kartulitärklisi, Rootsi kuulilaagreid ja viilisi, Norra konserveeritud kala jne., kuid Eestist mitte midagi. Eestis oleks aga nii paljugi aineid, mida kasuga võiks saata välisurgudele. Näiteks sinne mesi ei kõlba kuhugi ja Eesti juust võib oma maitse poolest Šveitsi omaga täiesti võistelda. Eesti vetes ei ole vist halvemad sprotid kui Riia lahes, ja „Tiibuse Jaagu liköör“ on sama kange, kui Prantsuse Chartreuse või Curaçeau. Peale selle veel naiskäsitööd, keramikaid jne. Kõik need võimalused vajavad tõsist tähelepanu ja korraldust.

Mis muidu siinsetesse oludesse puutub, siis on nad halvad, nagu igalpool maailmas, kuid väljakannatamatud nad veel ei ole. Peapae on see, et suurem osa tööstusi seisab ja väga paljud eestlased olid siin vabrikutes tegevad. Kuid tööta isikuid toetab siin riik, korraldades suuremaid seltskondlikke töid, ja kus neid korraldatud pole, antakse ülespidamist. Ühendriikides olla olukord palju pahem, mis ka väga loomulik, sest seal on suuremad tööstused kui siin. Ma usun kindlasti, et eestlane lööb igasugustes olukordades läbi.

J. Vaimel.

Eesti asundused Brasiilias.

Minas Geraesi (loe: Minas Žeraes) osariigis Brasiilias, „Padre Jose Bento“ nime- lises kolonias elab eestlasi 18 perekonda, kes saavad oma ülespidamist Brasiilia maamullast. Arvult 79 hinge. Üheksa aastat tagasi asusid esimesed eestlased nime-

tatud kohale, üks esimestest oli hr. Krabi Tallinnast, kes nüüd hiljuti suri. Esimesel aastal kasvatasiidid asunikud vaid maisi ja ube. Teisel aastal õppisid juba brasiillastelt ka riisi kasvatama. Hr. Kruusberg oli olnud esimene, kes ka puuvilja hakanud kasvatama ja Tangide perekond siidiusse. Eestlased on olnud esimesed, kes hakanud asunduses siidiusse kasvatama ja istutanud oma väikeste majakeste ümber puud, nagu see tavaliselt eestlastel omane oma kodumaal. Sakslased-asunikud alguses naernud, et eestlased on rumalad, kuid pärast hakanud ka eestlaste järgi puud majakeste ümber istutama ja siidiusse kasvatama. Siidiusse kasvatamine andvat praegu rahuloldavat tagajärge.

Usult on asunikud-eestlased baptistid. Asunduses töötab pühapäevakool, kus õpetus brasiilia ja eesti keeles. Asundusel on oma palvemaja, kus põhja-ameeriklane jutlustajaks. Jutlus tõlgitakse eesti keelde. Eestlastel on ka oma laulukoor. Huvitav on märkida, et jumalateenistusel on alati kombeks laulda üks laul brasiilia keeli, siis eesti keeli ja selle järgi inglise keeli, sest jutlustaja on, nagu tähendatud, põhja-ameeriklane. Kuid selle järgi lauldakse veel vene ja saksa keeli, sest need on Eesti suured naabrid ja lõpuks hiina keeli, sest hiinlased on viimased evangelistid, kuhu on tunginud baptisim. Neis keeltes oskavad kõik eestlased-asunikud laulda oma laulu.

Ajalehti käib Eestist „Sakala“ Kruuside perekonnale, „Päevaleht“ — end. postiametnik Schmidtil, siis veel „Vaba Maa“ ja kristlikud lehed kõik.

Eestlased Padre Jose Bento koloniasse on enamalt jaolt rännanud Venemaalt Simbirski kubermangust, kus nad omal ajal on elanud jõukalt. Asunikud kuulutavad ka teistele evangeeliumit ja paljud ümbruses elavad brasiillased on heitnud baptisti usku.

Mitte just kaugel Padre Jose Bento koloniast asub teine vanem eestlaste koloonia Brasiilias „Inconfidentis“. See on 26 aastat vana. Praegu elab seal vähe eestlasi. Enamalt on nad kolinud lähedale alevisse ja on sinna nägusad majakesed ehitanud, mõnel isegi kahekordne majakene. Üldiselt elavad need eestlased jõukalt, jõukamalt palju kui Padre Jose Bento kolonias. Ühel eestlasel olevat kaks autot, keegi teine elavat viljapuu aiast ja mõned kauplemisest.

Sao Paulo osariigis Carapicuhiba*s*)

*) Ennemalt on Carapicuhibas elanud umbes ligi 20 perekonda. Kuid praegu on Carapicuhiba koloonia täielist likvideerimist oodata, sest tingimused on halvad.

elab eestlasi-asunikke umbes 5—6 perekonda ja Itararé linnast 80 km. valitsuse koloniis umbes 10 perekonda. Viimases koloniis kasvatavat ka rukist, nisu ja mõnd teist Euroopa vilja. Valitsus annud esimesel aastal kolonistidele abi viljaseemne, toiduainete ja põllutööriistade näol. Maju valitsus ei ehita.

Sao Paulo osariigi valitsus on Santose linnast 160 km. Atlandi ookeanist 60 km. ja Juquia (loe: Zúkia) jaamast 15 km. kolonii avanud. Tähendatud koloniis valitsus mingisugust abi ei anna. 1 alker ehk 2½ hektari maksab umbes 200 milreisi (1 milreis — 23 senti).

Tingimused: ühe aasta maks ette maks-

ta, 5 a. järelmaksuga, maa 5—10 alkeri suurustes tükides, nii nimetatud lote.

Töökriisi tõttu on tõusnud jälle sooviavaldusi maa järgi eestlaste peres. Mitmed Sao Paulo eestlased on tähendatud koloniisse endid kolonistidena sisse kirjutanud, kuid raskete tingimuste pärast jälle loobunud.

Eesti selts „Uus Kodu“ juhatus pööras Santa Catharina, Paranà, Minas Geraesi, Matto Grosso ja Rio-Grande do Suli osariikide valitsuste poole palvega maa saamiseks. Nüüd on vastused saadud kolmelt esimeselt, mis jaatavad. Kuna tingimised on paremad, siis võib-olla on lähemal ajal oodata Sao Paulost mõningate eestlaste väljarändamist. **A. A.**

Sport.

Eesti sportlaste ebaõnnestunud esinemine X olümpiamängudel Los-Angelesis.

Käesoleva aasta suvekuudel peeti Los Angelesis kümnendad olümpiamängud. Et Eestist ei saadetud ühtegi sportlast, siis läkitasid Ameerika eestlased Los Angelesi Eestit esindama kaks sportlast: maadleja O. Käpp'a ja maratonimehe Maasik'u.

Kui terve Eesti kohta ei leitud ühtki tublit sportlast, kes oleks võinud olümpiaadil väärikalt esineda, siis loodeti, et Käpp ja Maasik peavad tingimata tooma võite.

Maasik võistles ka 50 miili käigus ja ajas jala rakku, mille tõttu see üles päistetas, nii et maratoni jaoks, mis peeti mõni päev hiljem, oli ta täiesti võistluskõlbmatu.

Käpp, kuigi ta võitis vabamaadluses kahte meest, kaotas siiski hiljem ja langes võistlustest välja.

Nii paljudelgi tekkis pettumustunne, sest loodeti ka eestlasi kohtadele tulevat.

Olümpiamängudel viibis meie spordiesindajana hra prof. A. Piip, kes viibis sel ajal Ameerikas, kus ta ühes kohalikus ülikoolis selle kutsel pidas loenguid.

Kas saime vitsu?

Jah, saime! Tänavustel olümpiamängudel Los Angelesis andsid New-Yorgi eesti spordimehed Eestile „musta silma“ sellega, et nad seal nii palju saamatust osutasid, et nad isegi lõppvõistlustele ei pääsenud. Mitte, et meie sportlased seal eriliselt nõrgad või halvad olekid olnud, seda küll mitte, vaid nad tulid olümpiaadile Eestit esitama peaaegu ilma mingisuguse ettevalmistuseta ja treeninguta, nagu nad ise oma saamatust siin seletasid. See on aga niisugune peaaegu kergemeelsuseni ulatav asjalugu, mida küll kuidagi ei oleks pidanud lubama ei asjaosalised sportlased ise, ei nende organisatsioon New-Yorgis, ei ka Eesti olümpia komitee New-Yorgis, sealse Eesti konsuliga eesotsas, kes sportlasi valis, neid teele saatis ja neid rahaga varustas, ning ei ka prof. A. Piip, kes Eestit esitas olümpia Los Angelesis.

Kuid seesugust suurt blunder'it (viga) ei saa ju enam heaks teha. Olgu ta meile õpetuseks tulevikus. Ettevalmistused ja treeningud järgmise olümpia jaoks Berliinis algagu — nüüd kohe! **X.**

San Diego, 16. aug. 1932.

Mitmesugust.

Majanduslik surutis sunnib eestlasi kodumaale tagasi tulema.

Väljaränd Eestist on kuivanud järjekindlalt iga aastaga kokku. Kui 1929. a. loeti veel 1439 väljarändajat, langes viimaste arv 1930. a. 1005-le ja 1931. a. juba 644-le; neist mehi 63,3½%, naised 33,7%. Eelmise aastaga võrreldes on kahanemine 461 inimese võrra. Rasked majanduslikud tingimused ja tööpuudus terves maailmas, nende hulgas ka tuntud sisserännu maades, on sundinud riike võtma sisserännu piiramiseks abinõusid tarvitusele. Selle tagajärjel on ka Eestist väljarändajate arv vähenenud määrani, mida pole varematel aastatel tulnud ette. Teisest küljest peab tähendama, et vabadussõja ajast Eestisse jäänud Vene emigrantidest (riikkondsused) on suur osa juba varematel, lähedamatel aastatel rännanud välja, mis omakorda mõjutanud kahandavalt viimaste aastate väljarändajate arvu. Mitte üksi väljarändu pole piiranud maailma majanduslik surutis, vaid ka juba varem väljarännanud on sundinud pöörama kodumaale tagasi. Nii viimase viie aasta (1927—31) jooksul ülepiirilikkemise andmeil on eesti kodanikke läinud riigist välja rohkem, kui tulnud sisse kõigest 390 in. Vöttes aga viimased neli aastat (1928—31), siis sel ajavahemikul saabus eesti kodanikke riiki tagasi 1463 in. võrra rohkem, kui siirdus välja, mis immigratsiooni (endiste väljarändajate tagasituleku) selgeks tunnuseks.

„R. Sõna“.

Kaubanduslik läbikäimine Aafrikaga.

Tallinnas tuntud ärimees A. Kalm (V.-E. Ühingu liige) saatis Tallinnast teele Aafrikasse, Casablancasse, oma auriku „Viru.“ Laeva laadungiks oli 220 standarti metsa (laudü), 1000 valmis ust, 120 pakki vineeri, 20 kotti kartuleid, 100 tünni (300 puuda) võid ning peale selle vähemal määral prooviks meie piiritust, napse, likööri ja muud. Kaubast loodetakse Casablancas turgu leida ning saadud raha eest tagasi tuua superfosfaati.

A. Kalm on seega omal algatusel algatanud kaubanduslikku läbikäimist Aafrikaga ja selle kordaminekusse on tal usku. Tänavu kevadel on ta külastanud Aafrikat ning märganud, et seal ehitustöö suures hoos. Kuna seal metsa ei kasva, siis peaks meie mets seal leidma turgu. Ka tegutseb Aafrikas rida likööriabrikuid, mis tarvitavad piiritust, mida nad seni ostnud Hollandist. Aafrikast võiksime meie sisse vedada põllurammu, mida seni ostame vahelt-

kauplejate käest Hollandist, Belgiast ja Rootsist, mererohtu, korki ja muud. Aafrikasse on seepärast hea kaupa müüa, et seal puuduvad igasugused kontingendid. Sisse võib vedada ükskõik millist kaupa, mille eest tuleb aga tasuda tollimaks.

Aurik „Viru“ reis Tallinnast üle Gdynia, kust laev süsi võtab, Casablancasse kestab umbes 16 päeva, kuna seda maad on 2500 miili. A. Kalm sõidab aga seekord Aafrikasse õhuteel, milleks kulub neli päeva. Oma Aafrikas viibimist tahab A. Kalm ära kasutada tutvuste sõlmimiseks äriühingutega ning tutvuneda ka Tunisiaga, kus samuti meie kaubale loodab turgu leida.

Filmikaamera ümber maailma.

Aprilli kuul asusid teele, ümbermaailma, kaks eesti noortmeest, Karl Liivo ja Valentin Kopper. Kaasa võeti filmikaamera, millega kavatseti pildistada väliseestlasi.

Teekond läks üle Soome, Rootsi, Taani, Hollandi, Prantsusmaa, Itaalia, Kesk-Euroopasse ja sealt Istanbuli kaudu Aafrikasse, Saksamaal osteti uus kaamera ja teeltehti hulk ülesvõtteid väliseestlastest Helsingis, Stokholmis, Antverpenis, Pariisis ja mujal. Nagu kirjadest selgub, on osa filmi juba ilmutatud ja saadetud kodumaale.

Julgetele matkajatele, kes on reisi teostamas omal kulul, on väliseestlaste poolt seni hästi vastu tulnud ja nagu märgata, tuntakse suurt huvi tehtava filmi kohta. Raskusi tekitab peamiselt rahaline külg, sest reisimine ja filmimine on väga kulukas.

Euroopa linnades on väliseestlased ettevõtet toetanud jõudumööda. Kuid Aafrikas on lugu keerulisem, kuna seal on raske lootä kõrvalisele sissetulekule, mis aga tähtis, kui arvestada, et reis võib vältida 2 a., millest kulutatud aega alles kuus kuud.

K. Karp astus V.-E. Ü. liikmeks.

Tuntud Riia seltskonnategelane hra K. Karp, kes on Riia Eesti kolonii vanemaid tegelasi, astus Välis-Eesti Ühingu liikmeks. Tema kaasabil püstitati omal ajal Riia Eesti Haridusseltsi maja, mis on üks suuremaid Eesti seltsimaju välismaal. Maaala, millele maja on ehitatud, kuulus samuti hra Karp'ile, kes oli kauaaegne esimees Eesti seltsis „Imanta.“ Hra Karp on tuntud kui aktiivne Eesti tegelane, keda tunnevad väga hästi ka paljud Eesti riigielu tuntumad tegelased.

Veel Aluksnest, Lätis.

Elevust sünnitanud kooli- ja seltsi juubelipidustuste möödumisel meie lähema, Lätis arvurikkama Aluksne Eesti asunduse seltskondlik elu ei ole suutnud veel laskuda oma igapäevasse rahulikku tegevusraamistikku, vaid pulseerib edasi.

Kauaaegse koorijuhi hra Vahi surmaga 1930. a. jäi soiku laulukoori tegevus. Nüüd on võtnud need ülesanded enesele hra Paabo Petserist, kelle juhatusel hoolega õpitakse eeloleva Eesti X. üldlaulupeo laule. Tuleb olla tänulik hra Paabo'le, ent imestada tema energiat ning tahtet, käia nii kaugelt õpetamas laulu ülerraja jäänud eestlastele. Ometi tuleb vaadata sellele kui ajutisele nähtele ja mõelda koorijuhi kasvatamisele kohalikkude tegelaste hulgest. Selles mõttes oligi nende ridade kirjutajal läbirääkimine Eesti Lauljate Liidu juhatuse kuuluvate lugupeetud koorijuhtidega hrade Nerep'i ja Vettik'uga, kes lubasid lahkelt võimaldada ühel Aluksne eestlasel paari kuu kestel tasuta omada teadmisi ning kogemusi koorijuhtimise alal. Olgu tähendatud, et vastav muusikaliste kalduvustega andekas noormees on olemas ja seega lahendatud koorijuhi kriis.

Eestlane H. Kurmann lõpetas San-Francisco ülikooli.

Käesoleva aasta juunis lõpetas Ameerikas San-Francisco inseneri-teaduse ülikooli eestlane Hugo Kurmann, omandades ülikoolis hästi sooritatud õpingute ja tööde eest teadusliku aukraadi (B.S.E.E.).

Vastse inseneri erialaks on elektro-tehnika. H. K. rändas Ameerikasse 1924. a., peale keskkooli lõpetamist Eestis.

Hoolimata raskustest, millega tuli alul noorel mehel võidelda võõral maal, suutis ta ajajooksul püsiva ja hoolsa tööga end majanduslikult kindlustada ning ühtlasi endale soetada ka kõrgemat haridust. Esialgul kavatseb H. K. töötama jääda omal erialal sama ülikooli juures kui hea atestatsiooniga lõpetanu.

„Vaba Maa.“

Argentiinast priisõit kodumaale.

Argentiina valitsus saadab riigi kulul neid välismaalasi (sisserändajaid) nende vanale kodumaale tagasi, kes Argentiinas tööd ei leia, kes tagasi rännata tahavad ja kellel selleks varandusline jõud puudub. Need eestlased Argentiinas, kellele olukord nende tingimustele vastab, peaksid asjalugu kohalistest immigratsioonikontoritest järele kuulama ja siis niisugust riiklikku abi Eestisse tagasipääsemiseks ära kasutama.

Inglased asutavad koloniid Argentiinasse, Misiones'i territooriumile.

V.-E. Almanakis nr. 9 puudutasime eesti koloniid asutamise võimalusi Argentiinasse, Misiones'i territooriumile, kuhu sakslased omale loonud juba kolm suurt koloniid.

Nüüd loome hiljuti meile saadetud inglise ajalehtedest, et ka inglased sellele mõttele tulnud ja isegi juba oma koloniid rajamisele Misiones'is on asunud. Inglise lehed toovad suuri pilte Misiones'i ilusast maastikust ja on heas arvamises sealset kliimast ja maapinnast.

Eesti noored Brasiilias.

ÜENÜ keskjuhatus on saanud Sao Paulost kirju, mis kirjeldavad eestlaste elu ja olu Brasiilias. Neis teatatakse, et Brasiilia noored tahavad asutada jällegi oma iseisva organisatsiooni, nagu see oli Brasiilias varem, kuid mis nooremate tegelaste laialiminekul hiljem likvideeriti ja varandus üle võeti Eesti abiandmise seltsile. Uue osakonna asutamisega on aga esialgu raskusi. Uue ühingu registreerimine maksab 250—300 millreisi, missugust summat pole kerge saada kokku, sest tööpuudus on praegu Brasiilias äärmiselt terav. Paljud noored on juba pikemat aega töota ega tea, kuidas saada läbi päevast päeva.

Ameerika eestlasi kodumaal.

27. septembril saabusid kodumaale a.-l. „Ebba Munck'iga“ Helsingi kaudu 6 Ameerika eestlast: hr. Oskar Scott, kes Ameerika alam, hr. hr. Peeter Kaus, Johann Tõnisson, Viktor Brus, Harald Kirsipuu ja Edmund Aring.

Edmund Aring on elanud Ameerikas 22 aastat.

Mõne väliseestlase meeoleu oli õige kurb, sest tolli peal peeti kinni hulk asju. See valmistas kodumaale tagasitulnud väliseestlastele suurt pettumust. Välis-Eesti ühing astus kohe samme tollil kinni peetud asjade vabastamiseks.

Hr. Harald Kirsipuu tuli kodumaale kaitseväge teenistusse.

Leitud eestlasi.

Meile kirjutatakse ühe aktiivsema korrespondendi poolt, et temal on olnud kokkupuutumisi alljärgnevate eestlastega, kelle nimed avaldatud „Almanakis“ kadunute nimestikus. Need on härrad Sau, Linde, Saar, Elias Oskar, Tamberg, Jung, Reindorf.

Välis-Eesti ühingu teated.

Möödunud kolme suvekuu jooksul arenes Välis-Eesti ühingu töö hoogsamalt, kui samal ajal möödunud aastal. Majanduslike raskuste tõttu Ameerikas tuli Eestisse sel aastal suurem arv Ameerika eestlasi. Osa neist ajutiselt, osa aga jäädavalt. Toodi kaasa ka majakraami, mille tollist vabastamisega kogus V.-E. ühingu le rohkem tööd.

Ühingu sekretär A. Nippak, võttis osa Helsingis peetud Fennu-Ugria kongressi komitee aastakoosolekust. Sel koosolekul tutvustas V.-E. ü. esitaja Soome ja Ungari esitajaid raskustega, mis on kontakti loomisel hõimudega Venemaal.

Suve jooksul, kus suur osa inimesi oli suvitamas, katkesid ka V.-E. ü. korrapärased koosviibimised Tallinnas, Seltskondlikus Majas. Need alustati uuesti 6. septembril ja kestavad, kord kuus, järgmise mai kuuni.

Määrati kindlaks väliseestlaste kongressi kokkutulemise päevaks 26. juuni, 1933 ja nüüd tehakse sellega seotud eeltööd.

Välis-Eesti ühikul on õnnestunud seni oma liigetele hankida mitmeid soodustusi välisriikides reisimisel kui ka ameti- ja eraausutustega kokkupuutumisel.

Ühingu poole on pööratud mitmel korral küsimustega väljarändamise võimalustest Aafrikasse ja mujale. Ühing on annud erapooletult informatsiooni, valgustades ainult tõelusi, millega on ka arvestatud. On märgata, et nüüdsed väljarändajad on jõukamad inimesed, kellel umbes 500.000 s. varandus kaasa võtat.

V.-E. ü. esitaja pidas Soomes läbi-rääkimisi Soome meremisjoni esimehega Yrjö Loimanrantaga end. haridusminister), et eesti raskustesse sattunud meremehed saaksid Soome meremisjonites soomlastega ühesuguse vastuvõtu osaliseks. Seda lubati teha, kuid paluti ühtlasi Eesti poolt samme astuda, et riik toetaks osaliseltki Soome misjoni tööd ja sellega hoiaks kokku oma misjonivõrgu arendamisega seotud kulud.

Hiljem, soomlaste poolt antud banketil, tehti Helsingi linnapeale ettepanek astuda V.-E. ü. liikmeks, millega ta ka nõustus ja sealsamas kinnitati temale rinda ühingu sekretäri poolt rinnamärk.

Järgmisel aastal otsustati kokku tulla Tallinnasse, millise ettepaneku tegi Eesti delegatsiooni esimees hra J. Veidermann.

Uued V.-E. ühingu liikmed.

Aulik, A., kindlustustegelane, Tallinn.
Bersinz, R., direktor, Riia.
Hansen, J., direktor, Tallinn.
Järv, J., metsaõilem, Orajõe.
Jõudu, A., pangadirektor, Tartu.
Jürvetson, J., äriomanik, Tallinn.
Kaasik, A., insener, Tallinn.
Kanep, E., kolonel, Tallinn.
Kapp, A., praost, Tallinn.
Karp, K., seltskonnategel, Riia.
Kask, A., välismin. inf. osak. juh., Tallinn.
Kask, P., kapten, Tallinn.
Kleesmann, P., det.-büroo juh. Tallinn
Koppel, J., ärimees, Riia.
Kõrgesaar, H., panga dir., Tallinn.
Laos, J., puutöomes, New-York.
Lepp, P., ametnik, New-York.
Lill, P., kindral, Tallinn.
Lohk, E., arhitekt, Tallinn.
Lust, J., proviisor, Narva.
Mölder, J., konsul, Riia.
Mühlman, V., pangaametnik, Riia.
Niilus, K., dir., Tallinn.
Pally, E., hotelliomanik, Tallinn.
Peterson, P., advokaat, Tallinn.
Rammul, E., äriomanik, Riia.
Raud, M., insener, Tallinn.
Roman, H., advokaat, Tallinn.
Ronimõis, J., äriomanik, Riia.
Rüütli, O., advokaat, Tartu.
Sarap, J., kohtupristav, Tartu.
Schmidt, M., kirikuõpetaja, Riia.
Steinberg, E., direktor, Tallinn.
Tomp, H., kinnitustegelane, Tallinn.
Tulenheim, O., linnapea, Helsingi.
Valter, A., ookeanivallutaja, Paljassaar.
Veske, F., muusikant, New-York.
Wiederfeldt, R., advokaat, Tallinn.

Vastutav toimetaja: Ed. Riisman.

Tegev toimetaja: A. Nippak.

Toimetus: V. Ernits, J. Jaik, A. Nippak.

Väljaandja: Välis-Eesti ühing, V. Posti 8, notar J. Kristelsteini kontor.

Postkast 100, Tallinn. Telef: 426-60.

O.-ü. „Vaba Maa“ trükk, Tallinnas, 1932. a.

VÄLIS-EESTI ALMANAK.

Eesti Vabariigi välisesindused.

AMEERIKA-ÜHENDRIIGID P.

New-York, N. Y., Peakonsulaat 1860 Broadway Teleg. aadr.: „Saatkond New-York“. Asekonsul (car.) Charles Kuusik. Ametnik Ernst Jaakson. Põhja-Ameerika Ühendriigid.

Charleston, S. C., Konsulaat 9 Middle Atlantic Wharf. Konsul (hon.) Thadeus Street. Osariik South-Caroline.

Chicago, ILL., Konsulaat 141 West Jackson Boulevard, 19 th Floor. Teleg. aadress: „Kwaker Chicago“. Konsul (hon.) Clifton Clark Coldren. Osariigid Illinois, Wisconsin ja Indiana.

New-Orleans, La., Konsulaat 1311 Hibernia Bank Building. Konsul (hon.) N. O. Pedrick. Osariik Louisiana.

Norfolk, Va., Konsulaat 211 Board of Trade Building. Konsul (hon.) R. T. Hasler. Osariik Virginia.

San-Francisco, Cal., Konsulaat 315 Montgomery Street, Suite 421, Teleg. aadr.: „Hettmann San-Francisco“. Konsul (hon.) Valter E. Hettmann. Osariik California.

AUSTRIA.

Wien, Saatkond (Saadiku asukoht: Berlin, W. 35. Hildebrandstrasse 5). Erakorraline saadik ja täieõigusline minister K. Menning.

Wien IV, Konsulaat Schleifmühlgasse 1, Tel. 23.4.94. Konsul (hon.) Erich Andresen.

BELGIA.

Bruxelles, Saatkond (Saadiku asukoht: Paris VIII, 6 rue Magellan). Erakorraline saadik ja täieõiguslik minister (vakant).

Bruxelles, Peakonsulaat (vakant). Provintsid Hainaut, Brabant, Namur, Liège, Luxembourg.

Anvers, Konsulaat 75 Place de Meir. Konsul (hon.) Guillaume Verbeek. Asekonsul (car.) Damasius Treude. Provintsid Flandre Occidentale, Flandre Orientale, Anvers, Limbourg.

Gand, Asekonsulaat 101, rue Joseph Plateau. Tel. aadr.: „Delmotte 10386, Gand“. Asekonsul (hon.) Jacques Delmotte. Gandi linn ja tema lähem ümbruskond.

Ostende, Asekonsulaat 5 Avenue de Victive. Teleg. aadress: „Bauwenson Ostende“ tel. 0192. Asekonsul (hon.) Raymond Bauwens. Ostende ja rannik Zeebrügge ja Nieuporti vahel.

BRASIILIA.

Rio De Janeiro, Konsulaat Rua Aureliano Portugal 146 (Rio Comprido) Teleg. aadress: „Eestikonsul Rio de Janeiro“. Konsul (hon.) Rudolf Ise. Kogu Brasiilia.

BRITI IMPEERIUM.

London, S. W. 7., Saatkond 167 Queen's Gate Tel. Kensington 3964, Teleg. aadr.: „Saatkond London.“ Erakorr. saadik ja täieõig. minister dr. Oskar Kallas. Nõunik (Peakonsul) Hans Markus. Sekretär-asekonsul Voldemar Ojanson.

1. Suur-Briti ja Põhja-Iiri.

Aberdeen, Asekonsulaat 59, Marischal Street. Asekonsul (hon.) George Hall. Krahvonnad Aberdeen ja Kingardine.

Alloa, Konsulaar-agentuur The Shore (c/o Alloa Coal Co Ltd.). Konsulaar-agent (hon.) John D. Ure. Põhja- ja lõunapoolne Alloa.

Belfast, Asekonsulaat 75, Corporation Street, C/o John Burke & Co. Asekonsul (hon.) Arthur Ulick Burke. Põhja-Iiri (krahvkonnad Londonderry, Antrim, Down, Armagh, Tyrone ja Fermanagh).

Bo'Ness, Konsulaar-agentuur C/o Harrower, Welsh & Co. Konsulaar-agent (hon.) David Balfour Harrower. Krahvonnad Linlith-Gowshire.

Burntislandi, Konsulaar-agentuur c/o John Cennel & Co. Konsulaar-agent (hon.) James W. Connell. Burntislandi linn.

Cardiff, Asekonsulaat Lower Ground Floor, Cymric Buildings. Asekonsul (hon.) Sidney Davies. Krahvonnad Monmouth ja Glamorgan, idapoolne osa kuni Tawe jõe ja merevahelise jooneni.

Dover, Asekonsulaat c/o G. W. Prescott & Co. Asekonsul (hon.) E. F. Prescott. Doveri linn ja mererand North Forelandi maainast kuni Dungeness'ini, viimane kaasa arvatud.

Dundee, Asekonsulaat 33, Commercial Street. Asekonsul (hon.) Boswell Laird Nairn. Krahvkonnd Forfarshire, põhjapoolne osa Perth'i ja Fife'i maanina vahelise jooneni.

Fowey, Asekonsulaat c/o Hannan, Samuel & Co. Asekonsul (hon.) Sidney James Samuel. Krahvkonnd Cornwall.

Grangemouth, Konsulaar-agentuur c/o. Denholm & Co, Charing Cross. Konsulaar-agent (hon.) David Macintosh. Krahvkonnd Stirlingshire.

Hull, Konsulaat Maritime Buildings, Alfred Gelder Street, tel. 5080. Konsul (hon.) Thomas Arthur Good. Sekretär Albert Tattar. Krahvkonnd Yorkshire ja Humberi jõe lõunapoolne kallas Trenti jõesuust kuni Grimsbyni, viimane kaasa arvatud.

Leith, Konsulaat 2 Commercial Street (firma Ellingsen & Co.). Konsul (hon.) Narve Adolph Ellingsen. Krahvkonnd Clackmanam, Haddington ühes Firth of Forth sadamatega ning Berwickshire. Fife'i lõunapoolne osa kuni Perth-Fifness vahelise jooneni.

Liverpool, Asekonsulaat Mac-Symons Buildings. Asekonsul (hon.) Livingstone Holmes. Krahvkonnd Lancashire ja Cheshire, välja arvatud Manchesteri linn.

Manchester, Asekonsulaat Room 46, Imperial Buildings, 13 Oxford Road Telegr. aadress: „Caro City 2464 Manchester“. Asekonsul (hon.) James Caro. Manchesteri linn.

Methil, Konsulaar-agentuur. Konsulaar-agent (hon.) David Dewar. Dysart ja Wemyss Methili piirkonnas.

Southampton, Asekonsulaat, 6 Canute Road. Asekonsul (hon.) Georg W. Sandell. Krahvkonnd Hampshire.

Swansea, Asekonsulaat. Asekonsul (hon.) William Geoffrey Powell Jones. Krahvkonnd Cramarthen ja Glamorgani läänepoolne osa kuni River Tawe jooneni.

2. Briti dominioonid, omandus-, mandaat- ja kaitsemaad ning huvipiirkonnad.

Kanada.

Montreal, (Canada) Konsulaat, Room 1103, Castle Buildings, 1410 Stanley Street, West Montreal Que. Ajut. konsuli k. t. (hon.) Jam Albert Schuurman. Kõik Kanada maa-ala.

Austraalia.

Sydney, (Austraalia), Konsulaat, Pacific House, 249 George Street Telegr. aadr.: „Finlandia Sydney“. Konsul (hon.) Harald Tanner. Kõik Austraalia maa-ala.

Iiri Vabariik.

Dublin, Asekonsulaat. Asekonsul (hon.) (vakant). Iiri Free State'i maa-ala.

Gibraltar, Asekonsulaat c/o John Carrara & Sons. Asekonsul (hon.) Leo Arthur Carrara. Gibraltar linn ja sadam.

Jaffa, Konsulaat Achad-Aam Street 22, Tel-Aviv. Konsul (hon.) Maurice Litvinsky. Palestiina maa-ala.

Malta, Asekonsulaat. 292 Strade Reale Valletta. Asekonsul (hon.) Rinaldo G. Vaddala. Malta saar.

HIINA.

Harbin, Konsulaat 19, Garden Street Konsul (hon.) Johannes Sütt. Mandžuuria.

Shanghai, Konsulaat Post Box 1017. Konsul (hon.) Paul Rumberg. Kogu Hiina maa-ala, välja arvatud Mandžuuria.

HISPAANIA.

Madrid, Saatkonnd (Saadik asub: Paris, VIII, 6 rue Magellan). Erakorraline saadik ja täieõiguslik minister) (vakant).

Barcelona, Konsulaat calle Comis 36, villa Magda, tel. 74649. Konsul (hon.) Adriaan del Rey y Sanchez de Ubeda. Provintsid Barcelona, Tarragona, Gerona, Lérida, Huesca, Zaragoza ja Baleari saared.

Bilbao, Konsulaat calle Hurtado de Amezaga 52. Konsul (hon.) Genaro Rodriguez Lasso de la Vega. Provintsid Biscaya, Oviedo, Santander, Guipurcoa, Alava, Burgos, Logrono, Navarra, Valencia ja León.

Cadix, Konsulaat Antonio Lopez 24. Konsul (hon.) José Francisco Diaz de Vargas y Barahona. Provintsid Cadix, Malaga, Cranada, Jaén ja Almeria.

St. Cruz de Teneriffe, Konsulaat rue de Candelaria 19. Telegr. aadr. „Mirapulido“. Konsul (hon.) José de Miranda y Pulido. Kanaaria saared.

HOLLANDI.

Haag, Saatkonnd (Saadik asub: 167 Queen's Gate London, S. W. 7.). Erakorraline saadik ja täieõiguslik minister dr. O. Kallas.

Rotterdam, Peakonsulaat Pieter de Hoogwegh 108 (Postbus 1063). Tel. 35045, Telegr. aadress: „Konsulaat Estland-Rotterdam“. Peakonsul (hon.) Carel Stahl. Sekretär Johannes Bauer. Züid-Holland, Gelderland (lõunapoolne osa), Zeeland, Nord Brabant ja Limburg. Ajutiselt ka ülejäänud Hollandi maa-ala.

ITAALIA.

Roma 36 A, Saatkonnd Via Rubicone 9. Telegr. aadress: „Saatkonnd Roma“. Tel. 80-

866. Erakorraline saadik ja täieõiguslik minister August Schmidt. Sekretär David Janson.

Bari, Konsulaat. Via Davanzati 39. Telegr. address: „Laicardi Bari“. Tel. 6-71, 21-64. Konsul (hon.) Lorenzo di Tito Aicardi.

Genova 110, Konsulaat Piazza San Siro 10. Tel. 21-088. Konsul (hon.) Christophe Kielland. Liguria ja Piemonte maakonnad.

Milano 102, Konsulaat Borgonuovo 24. Tel. 64-157. Konsul (hon.) dr. Giovanni Rasini. Lombardia, Emilia, Tridentine maakonnad.

Napoli 76, Konsulaat Via Agostino Depretis 31. Tel. 21-805. Konsul (hon.) Enrico Scarciglia. Campagna, Molise ja Abruzzi maakonnad.

Palermo 31, Konsulaat Via Bentivegna 50. Telegr. address: „Scaccianoce Palermo“. Tel. 110-98. Konsul (hon.) Giovanni Aurelio Scaccianoce. Sitsiilia saar.

Trieste, Konsulaat Via Machiavelli 1/11. Telegr. address: „Ricosper Trieste“. Tel. büroos: 30-67; konsuli krt.: 47-87. Konsul (hon.) Enrico Alberto Sperco. Istria, Triesti, Pola, Fiume, Gorizia ja Udina maakonnad.

Venezia, Konsulaat Campo S. Provolo 4703. Telegr. aadr.: „Radonicich Venezia“. Tel. 885. Konsul (hon.) Giacomo Radonicich. Provints Venezia, välja arvatud Triesti, Pola, Fiume, Gorizia ja Udina maakonnad.

KREEKA.

Ateen, Peakonsulaat 41 rue de l'Academie. Telegr. address: „Papadat Athènes“. Tel. 122, 5095. Peakonsulaadi asjadeajaja, Konsul (hon.) Augustine Constantin Papadatos. Kogu Kreeka maa-ala.

Piräus, Asekonsulaat Acti Miaouli 58, Pirée. Asekonsul (hon.) Spiridon A. Georgandass.

KUUBA.

Habana, Konsulaat Bacardi 217. Konsul (hon.) Emilio de Soto Sagarra. Kuuba saar.

LÄTI.

Riga, Saatkond Skolas iela 13, 14. Telegr. address: „Saatkond Riga“. Saadiku tel. 28-248. Sekretär-konsuli tel. 26-469, kantselei tel. 26-136. Erakorraline saadik ja täieõiguslik minister (vakant). Sekretär-konsul Jaan Mölder. Attaché Edgar Perli.

Riga, Konsulaat. Konsul (hon.) Herbert Rosenfeldt.

Liepāja, Asekonsulaat Graudu iela 14. Telegr. address: „Geo Liepāja“. Tel. 104. Asekonsul (hon.) Georg Grünwald.

Valka, Asekonsulaat Rigas iela 27, tel. 31. Asekonsul a. i. (car.) A. Stafenau.

LEEDU.

Kaunas, Saatkond Parodos g-vé 16, Telegr. address: „Saatkond Kaunas“. Saadiku tel. 30-00, kantselei tel. 3-03. Erakorr. saadik ja täieõig. minister dr. Juhan Lepik. Ametnik J. Mahlberg.

MEHHIKO.

Mexico-City, Konsulaat 38 Avenida Uruguay. Konsul (hon.) Fernando Fernandez de la Torre.

Veracruz, Konsulaat 15 Independencia. Konsul (hon.) Mario Berea.

NORRA.

Oslo, Saatkond (Saadik asub: Stockholm, Sturegatan 16). Erakorr. saadik ja täieõig. minister dr. Fr. A. Kjel.

Oslo, Peakonsulaat Skippergatan 29. Peakonsul (hon.) Richard Bjerkke. Nordre Östfold fylke inkl. Moss, Akershus, Vestfold, Telemark, Vestagder, Austagder, Rogaland, Buskerud, Opland, Hedmark, Song og Fjordane, Møre ja Nordland fylke'd.

Bergen, Konsulaat Finnegaarden, Tyskebryggen 2. Konsul (hon.) Lars Petersen. Hordaland fylke.

Halden, Konsulaat. Konsul (hon.) Marcus Halvorsen. Søndre Östfold fylke, kaasa arvatud byene Halden, Sarpsborg og Fredrikstad.

Tromsö, Asekonsulaat. Asekonsul (hon.) C. Rye-Holmboe. Troms fylke.

Trondheim, Konsulaat Olaf Trygvessons gatan 1. Konsul (hon.) Bernhard Brekke. Nordtrøndelag og Sötrtrøndelag fylke'd.

Vardö, Asekonsulaat. Asekonsul (hon.) H. Zachariassen. Finmark fylke.

POOLA JA VABALINN DANZIG.

Warszawa, Saatkond Al. Ujazdowska 19 m. 4. Telegr. aadr.: „Saatkond Warszawa“. Tel. 838-18. Erakorr. saadik ja täieõig. minister Karl Robert Pusta. Sekretär-asekonsul Konstantin Schmidt.

Warszawa, Konsulaat Smolna 15. Konsul (hon.) Zygmunt Kiltynowicz. Wojewodstwo Warszawskie, Lubelskie, Bialastockie.

Gdynia, Konsulaat (konsul asub: Danzig, Elisabethwall 9). Konsul (hon.) Witold Kukoovski. Sekretär Harry Oss. Wojewodstwo Pomorskie.

Lwow, Konsulaat Zaklad gazowy Miejki, ne Gazowa 28. Telegr. address: „Gazownia Lwow“. Tel. 492 ja 43. Konsul (hon.) Ka-

simierz Zardecki, Wojewodstwo Lwow-
skie, Stanislawowskie, Tarnopolskie, Wo-
lynskie.

Wilno, Konsulaat Zygmuntowska 4, 4.
Konsul (hon.) Roman Rucinski. Woje-
wodstwo Wilenskie, Nowogrodskie, Poleskie.

Danzig, Konsulaat Elisabethwall 9. Kon-
sul (hon.) Vitold Kukuovsky. Sekretär
Harry Oss. Vabalinn Danzigi maa-ala.

PRANTSUSMAA.

Paris VIII, Saatkond 6, rue Magellan.
Telegr. address: „Saatkond Paris“. Tel.
Elysées 50-37. Erakorr. saadik ja täieõig.
minister (vakant). Sekretär-konsul Jüri
Sammul, Attaché Karl Kukk.

Bordeaux, Konsulaat 76, Cours Balgue-
rie. Konsul (hon.) Robert Behrend.
Departemangud Gironde, Landes, Basses et
Hautes Pyrénées, Ariège, Haute Garonne,
Dordogne, Corrèze, Cantal, Creuse, Haute
Vienne, Charente, Charente Inférieure,
Vendée, Deux Sèvres, Vienne, Indre.

Boulogne-sur Mer, Asekonsulaat 16, rue
de la Scierie. Asekonsul (hon.) Jean
Grouy. Linn tema administratiivsetes
piirides.

Dunkerque, Asekonsulaat 30, rue Carnot.
Asekonsul (hon.) Paul Collet. Linn tema
administratiivsetes piirides.

Havre, Konsulaat 60, rue Dumont d'Ur-
ville. Konsul (hon.) Albert Charles.
Departemangud Seine-Inférieure ilma Roue-
ni arrondissement'ita, Calvados, Manche,
Orne ja Eure.

Lyon, Konsulaat 45, rue de la Républi-
que. Tel. Franklin 31-79. Konsul (hon.)
Paul Auloge-Duvivier. Departemangud
Allier, Saône-et-Loire, Jura, Puy-de-
Dôme, Loire, Rhône, Ain, Isere, Haute-
Savoie, Savoie.

Marseille, Konsulaat 110, rue de la Ré-
publique. Konsul (hon.) Sven Busck.
Departemangud Bouches-du-Rhône, Vau-
cluse, Var, Herault, Pyrénées-Orientales,
Aude.

Rouen, Konsulaat 24, Quai Gaston
Boulet, Konsul (hon.) Michel-Pierre André
Claeyssens. Arrondissement Rouen
departemangust Seine Inférieure ja depar-
temang Somme.

Prantsusmaa asu-, mandaat- ja kaitsemaad ning huvipiirkonnad.

Alger, Konsulaat Maison de l'Agricultu-
re 12, Boulevard Baudin. Tel. 85-00. Kon-
sul (hon.) Louis Royer. Kogu Alžeria.

Oran, Asekonsulaat 25 rue El-Moungar.
Telegr. address: „Cazafil Oran“. Tel. 12-7.
Asekonsul (hon.) Bernard Cazals. Linn
tema administratiivsetes piirides.

Marrakech, Konsulaat. Konsul (hon.) dr.
Rudolf Peets. Kogu Marokko.

PORTUGAL.

Lisboa (Lissabon), Peakonsulaat, rua
Aurea 101. Peakonsul (hon.) Karl Ander-
sen. Sekretär Theodor Gutman. Kogu
Portugali maa-ala.

Porto, Asekonsulaat rua da Nova Affan-
dega 12, 1. Asekonsul Eduard Romero.

Funchal (Madeira), Konsulaat rua dos
Murças 79, 2°. Telegr. address: „Ander-
sen Funchal“. Konsul (hon.) Laurids A-
ndersen. Madeira saar.

Ponta Delgada (Açores), Asekonsulaat
rua Machado dos Santos 101. Asekonsul
(hon.) Gil Affonso d'Andrade Botelho.
Asori saared.

RAHVASTE LIIT.

Genf, Alaline esindus 7, Avenue Caspard
Vallette. Telegr. address: „Saatkond Gené-
ve“. Alaline esindaja August Schmidt
(ühtlasi saadik Roomas). Sekretär Johan-
nes Kõdar.

ROOTSI.

Stockholm, Saatkond Sturegatan 16.
Telegr. address: „Saatkond Stockholm“.
Tel. 70-641. Erakorr. saadik ja täieõig. mi-
nister dr. Friedrich Akel. Sekretär-ase-
konsul Karl Zirkel.

Stockholm, Peakonsulaat Engelbreksga-
tan 21, tel. Norr 288. Peakonsul (hon.) J.
Fagraeus. Asekonsul (hon.) Bror
Holmgren. Stockholmi linn, Stockholmi
lään, Uppsala, Södermanlandi, Vestman-
landi, Örebro läänid.

Gävle, Asekonsulaat Norra Skeppsbrom
3. Asekonsul (hon.) Carl-Vilhelm Noren-
berg. Gävleborgi ja Kopparbergi läänid.

Göteborg, Konsulaat Norra Hamngatan
6. Konsul (hon.) A. Sandström. Göteb.
ja Bohuse, Älvsborgi, Skaraborgi ja Värml-
andi läänid.

Hälsingborg, Konsulaat. Konsul (hon.)
Carl Gustave Carlström. Hälsingborgi
linn ja põhjap. rannastik, Hallandi iään.

Kalmar, Asekonsulaat Storgatan 19.
Asekonsul (hon.) Gunnar-Eberhard Berg-
gren. Kalmari ja Jönköpingi läänid.

Karlskrona, Asekonsulaat Drottningga-
tan 96. Asekonsul (hon.) Gustave Blom-
qvist. Blekinge ja Kronobergi läänid.

Luleå, Asekonsulaat Smedjegatan 30.
Asekonsul (hon.) Frans-Albert Petter-
son. Norrbotteni lään.

Malmö, Asekonsulaat Jörgen Kocksga-
tan 2. Asekonsul (hon.) Henry Ander-
son. Malmöhuse lään ilma Hälsingborgi
osata, Kristianstadi lään.

Norrköping, Konsulaat. Konsul (hon.)
Pehr A. Holmberg. Östergötlandi lään.

Sundsvall, Asekonsulaat Storgatan 1. Telegr. aadr.: „Pohtos Sundsvall“. Tel. 34-77. Asekonsul (hon.) Torsten Regnander. Västernorrlandi ja Jämtlandi läänid.

Umea, Asekonsulaat Vasagatan 2. Telegr. aadress: „Estlands Konsulat“. Tel. 586. Asekonsul (hon.) Lars-Robert Carlsson. Västerbotteni lään.

Visby, Asekonsulaat St. Hans plan. Telegr. aadress: „Bokhandeln“. Tel. 1-76. Asekonsul (hon.) Sven Lundberg. Gotlandi saar.

RUMEENIA.

Bucarest, Saatkond (Saadik asub alaliselt Warszawa, Al. Ujazdowska 19, m. 4). Erakorral. saadik ja täieõig. minister Karl Robert Pusta.

Bucarest I, Peakonsulaat Strada Franklin 10. Telegr. aadr.: „Mataking“. Peakonsul (hon.) Jon D. Matak.

SAKSAMAA.

Berlin W. 35, Saatkond Hildebrandstrasse 5. Telegr. aadress: „Saatkond Berlin“. Tel. Lützow 43-24 ja 85-87. Erakorral. saadik ja täieõig. minister Karl Menning. Nõunik Oskar Öpik. Attaché August Koern.

Berlin, Konsulaat Berlin-Charlottenburg 2, Bleibtretutstr. 20. Telegr. aadress: „Chemierund Berlin“. Tel. Bismarck 25-45. Konsul (hon.) Sigismund Rund. Berliini linn tema administratiivsetes piirides.

Bremen, Konsulaat Knochenhauerstrasse 16/17. Tel. Domscheide 205-60. Konsul (hon.) Hermann A. Herwig. Sekretär Boris Tamberg. Vabalinn Bremeni maa-ala, Braunschweig-Oldenburg, Preisi provints Hannover.

Breslau, Konsulaat Herrenstrasse 25. Tel. Sammelnummer 54544. Konsul (hon.) Berthold Helling. Preisi provints Alam-Sileesia ja Ülem Sileesia.

Düsseldorf, Konsulaat Düsseldorf-Heerdt, Burgunderstr. 29. Telegr. aadress: „Joseck Düsseldorf“. Tel. 514946. Konsul (hon.) dr. jur. Franz Hilger. Sekretär Alfred Wendt. Düsseldorf'i Regierungsbezirk, välja arvatud Mühlheimi konsulaadi tegevuspiirkonda kuuluv osa.

Frankfurt a/M., Konsulaat Rossmarkt 13. Tel. Taunus, 125, 128. Konsul (hon.) Eduard Schwarzschild-Ochs. Hessen, Waldeck, Württemberg, Baden, Hohenzollern, Preisi provints Hessen-Nassau, Bayeri Pfalz.

Hamburg, Konsulaat Schopensthal 15. Tel. C. B. Centrum 40-41. Konsul (hon.) dr. Jacob Ritter. Vabalinn Hamburgi maa-ala.

Köln, Konsulaat Alteburgerstr. 151/155. Tel. Sammelnummer 9-45-51. Konsul (hon.) Paul Herzberg. Preisi provints Rhein-Provintz, välja arvatud maakonnad Mühlheim a. d. R., Duisburg, Clewe, Geldern, Mörs, Rees, Dinslaken ja Oberhausen, Westfalen ja Oldenburgi osa Birkenfeld.

Königsberg in Pr., Konsulaat Friedrichsburgerstrasse 5. Tel. Amt Pregel 46041-45. Konsul (hon.) Max Arlt. Preisi provints Ost-Preussen.

Leipzig, Konsulaat Bitterfelderstr. 1. Tel. 540-41. Konsul (hon.) dr. Carl Haschke. Saksi Kreishauptmannschaft Leipzig, Thüringen ja Anhalt, Preisi provints Sachsen.

Lübeck, Konsulaat. Konsul (hon.) Vabalin Lübeck'i maa-ala.

Mühlheim a. d. R., Konsulaat Friedrichstr. 26. Tel. 401-75. Konsul (hon.) Fritz Rehmann. Preisi maakonnad Mühlheim a. d. R., Duisburg, Clewe, Geldern, Rees, Dinslaken, Oberhausen.

Nürnberg, Konsulaat Fürtherstr. 17. Tel. 235-54. Konsul (hon.) Theodor Kirschbaum. Sekr. Johannes Licht. Bayeri Regierungsbezirk Oberpfalz, Ober-Mittel ja Unterfranken.

Stettin, Konsulaat Bollwerk 2, I Treppe. Tel. 28960-28966. Konsul (hon.) Otto Daentzer. Preisi provints Pommern.

SOOME.

Helsinki, Saatkond Itä-Kaivopuisto 20. Telegr. aadress: „Saatkond Helsinki“. Tel. 37-793. Erakorral. saadik ja täieõig. minister Hans Rebane. Sekretär-konsul Aleksander Pallo.

Helsinki, Peakonsulaat. Peakonsul (hon.) (Vakant). Uudenmaa lään, välja arvatud Hanko ja Loviisa linnad.

Hanko, Konsulaat. Konsul (hon.) Viktor-Reihold Willgren. Hanko linna administratiivpiirkond.

Kotka, Konsulaat Pakkahuonenkatu 9. Tel. 4-71. Konsul (hon.) Heikki Lehmus. Viipuri lääni läänepoolne osa Kotka ja Hamina sadamatega, ajutiselt Mikkelil lään.

Lovisa, Konsulaat. Tel. 114. Konsul (hon.) Ragnar Nordström. Lovisa linna administratiivpiirkond.

Turku, Konsulaat Yliopistonkatu 23. Tel. 2700. Konsul (hon.) Toivo Piintilä. Turku ja Pori lääni lõunapoolne osa ühes Turku ja Uusikaupunki linnadega, ajutiselt ka selle lääni põhjapoolne osa Rauma ja Mäntyluoto linnadega.

Vaasa, Konsulaat Kuolukatu 17. Tel. Pyyntikki. Konsul (hon.) Karl Artturi Rannisto. Vaasa lään, ajutiselt ka Kuopio lään.

Viipuri, Konsulaat, Karjalankatu 11. Tel. 9-21. Konsul (hon.) Jaakko Leskinen. Viipuri lään, peale Kotka konsulaadile alluva osa.

ŠVEITS.

Bern, Saatkond (Saadik asub alaliselt Roma 36 A, via Rubicone 9). Erakorr. saadik ja täieõig. minister August Schmidt.

Bern, Konsulaat Schauptplatzgasse 35. Tel. Bollwerk 12-65. Konsul (hon.) H. Hirter.

SOTSIALISTLIK NÕUKOGUDE VABARIIKIDE LIIT.

Moskva 19, Saatkond Malõi Kislovski per. 5. Telegr. address: „Estomissia Moskva“. Tel. 4-45-49. Erakorr. saadik ja täieõig. minister Julius Seljamaa. Nõunik Aleksander Varma. Attaché Ernst Sarepera.

Leningrad, Peakonsulaat Ul. Gertsena 59. Telegr. address: „Estokonsul Leningrad.“ Tel. 1-56-33. Peakonsul (car.) Dr. H. Lohk. Sekretär Valter Kotsar. Severo-Sapadnaja oblastj, Karjala vabariik ja Murman.

TAANI.

Kopenhagen, Saatkond (Saadik asub: Stockholm, Sturegatan 16, kohapeal ainult sekretär Radhusplads 4). Tel. Byen 640. Erakorr. saadik ja täieõig. minister Dr. Friedrich Akel. Chargé d'affaires a. i. Otto-Artur Grant.

Kopenhagen, Peakonsulaat. Radhusplads 4. Telegr. address: „Saatkond Kopenhagen“. Tel. Central 445. Peakonsul (hon.) Ernst Carlsen. Asekonsul (car.) Otto-Artur Grant. Asekonsul (hon.) Sören Jensen. Sekretär Georg Rüdiger. Kogu Taani.

Aalborg, Asekonsulaat Badehusvej 1. Telef. Aalborg 27, Stats-tel. 21 (kodune telef. 2152). Asekonsul (hon.) Kjeld Einar Magnus Marcussen. Amt Aalborg, Hjörning, Thisted.

Aarhus, Asekonsulaat Havnegade 4. Tel. Stats 38, Aarhus 3888 (kodune tel.

1185). Asekonsul (hon.) Sophus U. Skikild. Amt Aarhus, Randers, Vejle, Viborg.

Esbjerg, Asekonsulaat Tovvaersfabrik A/B, Vakdevej. Tel. 399-400, Stats tel. 44. Asekonsul (hon.) M. A. Broegaard. Amt Ribe, Ringkjöbing.

Haderslev, Asekonsulaat „Lille-Damager“, Ribe Landevej. Tel. 334. Asekonsul (hon.) Sophus Thomsen. Amt Haderslev, Aabenraa, Sønderborg, Tønder.

Helsingör, Konsulaat Holländske Mölle, Kongevej. Tel. 5. Konsul (hon.) K. J. Kallenbach. Amt Frederiksborg.

Odense, Asekonsulaat Pjentedamsgade 21. Telegr. address: „Autotriangel Odense.“ Tel. 172. Asekonsul (hon.) Tage Klint. Amt Odense, Svendborg.

Rönne, Asekonsulaat Ellekongstraede 5. Telegr. aadr.: „Kulbidstrup“. Tel. 141 (kodune tel. 541). Asekonsul (hon.) Magnus-Theodor Bidstrup. Bornholmi saar.

TŠEHOSLOVAKKIA.

Praha, Saatkond (Saadik asub: Warszawa, Al. Ujazdowska 19, m. 4). Erakorr. saadik ja täieõig. minister Carl Robert Pusta.

Praha II, Konsulaat Na Porici 22, Palais Legiobanka. Konsul (hon.) Josef Beck.

Brno, Konsulaat Česka 11. Konsul (hon.) Vojtech Kyjovský.

TÜRGIKIMAA.

Istanbul, Peakonsulaat Pera, Ayaz-Pacha Appt. 28. Telegr. address: „Veberman Clubhouse Istanbul.“ Tel. Beyoglu 1396. Peakonsul (hon.) Ernst Veberman. Kogu Türgimaa.

UNGARI.

Budapest, Saatkond (Saadik asub: Berlin W 35, Hildebrandstr. 5). Erakorr. saadik ja täieõig. minister Karl Menning.

Budapest VI, Konsulaat Rózsa-utca 111. Konsul (hon.) Gabriel Zsilinszky.

Kus nad on?

Kadunuid otsimas.

Käesolevas numbris avaldab „Välis-Eesti Almanaki” toimetus viimast korda suuremal hulgal kadunud väliseestlaste nimestiku.

Selle aasta algul algasime seda tööd ja nüüd on see nimestik enam-vähem täielik. Edaspidi võib loota avaldada vaid mõned üksikud nimed, sest eestlased rändavad ju vahetpidamata.

Tänuga konstateerime, et oleme saanud palju teateid tagaotsitavate kohta Ameerika eestlaste ajakirjast „Meie Tee,” millega meie „Almanak” töötab käsikäes väliseestlaste heaks. Ka paljud eraisikud on vastanud meile omal algatusel, mille eest ütleme neile otsijate nimel suur aitäh.

Rõõmustav nähe on, et „V.-E. Almanakides” nr. 9 ja 10 avaldatud kadunute nimestik on suurema tähelepanu osaliseks saanud. Mõne kuu jooksul on nii mõnigi ema oma lapse leidnud, kes aastaid kadunud oli, ja paljud teised oma sugulasi ja tuttavaid. Päev-päevalt tulevad teated nii ühe kui teise kadunu kohta, sest „Välis-Eesti Almanaki” loetakse eestlaste poolt ka maailma kaugemates nurkades, kuhu see niipea ei jõua, ja kust kirjad kaua tulevad. Niipea kui Välis-Eesti ühing saab mõne teate, kirjutab ta kohe otsijale ja annab aadressi. „Välis-Eesti Almanaki” poolt alustatud töö on ka välisministeeriumi poolt tähelepanu osaliseks saanud, ja sealtpoolt lubati oma kaasabi kadunute otsimisel.

Lähemas tulevikus annab Välis-Eesti

ühing välisministeeriumile kadunute täieliku nimestiku, nagu avaldatud „Almanakis”. See paljundatakse ja saadetakse kõigile Eesti välisesindustele, kes annaksid omakorda Välis-Eesti ühingule kadunute kohta olemasolevad andmed.

Märkimiseväärt oleks fakt, et paljud kadunud väliseestlased, olles ise hea tervise juures, sihilikult ei anna enesest kellelegi teada ja keelavad ka teistele oma aadressi andmast. Toimetus on saanud siiski nii mõnedki aadressid otsitava tuttavate kaudu, ja kui otsitav ei avalda toimetusele otsekohest keelumärkust (v. „V.-E. Alm.” nr. 9. Lisa, lhk. VI.), siis antakse need teated edasi.

Kõige suuremad lootused otsitava leidmiseks on P.-A. ühendriikides ja kõige vähemad Venemaal, kuhu „Almanakki” ei lubata saata ja kus otsimine võib teostuda ainult konsulaatide kaudu.

Igatahes niipea, kui ilmub lõpulik nimestik, on jälle suuremaid lootusi kadunute leidmiseks, sest vahest võib mööduda ka rohkem kui aasta, enne kui otsitav teada saab niisuguse nimestiku olemasolust.

„Välis-Eesti Almanaki” toimetus palub nende ridade lugejaid — väliseestlasi, lugeda samuti ka „Almanakis” nr. 9 ja 10 avaldatud nimestikku ja teatada kohe otsitava saatuse kohta alljärgneval aadressil:

P. O. B. 100. Tallinn. Estonia.

Alljärgnev nimestik on juba kolmas osa üldnimestikust, mis avaldatud eelmistes „Almanakides”.

Postnikova, Al-dra, 33 a. Kad. Brüsselis 3 a. Otsib tädi. — Palitka, Mihkel, 70 a., meremees. Kad s/s. Salzburg, San-Friscos 15 a. Otsib vend. — Peterson, Hans, 31 a., farmer. Kad. Kanadas 1930. Otsib õde. — Peterson, Karla, 45 a. Kad. Leningradis 1918. Otsib õde. — Puissepp, Rosalie. Kad. Moskvas 1920. Otsivad sugulased. — Plink, Villem. Kad. Sao-Paulos 1925. — Põiklik, August. Põiklik, Aline, 41 a. Kad. Omskis 1917. Pukse, Hindrik, sünd. 1863, lukusepp. Kad. Leningradis 1922. — Palu, Konstantin, sünd. 1902, telegrafist. Kad. Venemaal. Pruel, Jüri. Kad. U. S. A. 1916. Otsib vend. — Pess, Eduard, velsker. Kad. a/l. „Sarja Svoboda” 1921. Otsib onu. — Palm, Ernst. Kad. New-Yorgis 1917—1913. Otsib ema.

Raudler, Siegfried, sünd. 1888. — Reinhold, Voldemar. Kad. Aafrikas, Kairos 1912. Otsib õde. — Remmelgas, Al-der. Kad. Brasíliias, Sao-Paulos 8 a. —

Rästa, Eduard. Kad. Siberis, Omski 1. 1924 a. Otsib vend. — Rattur, Kaarel ohvitser. Kad. Omski lähedal 1916. Otsib isa. — Reinhold, Jakob, aednik. Kad. Venemaal 1921. Otsib vend. — Rumsen, Al-der, sünd. 1928, polgu adjutant. Kad. Venem., Pihkva läh. 1921. Otsib vend. — Roots, Lydia, sünd. 1894, kontoriteenija. Kad. Argentiinas, Buenos-Aireris 1930. Otsib vend. — Raid, Karl-Hugo, polguülem. Kad. Pihkvas 1917. Otsib vend. — Raid, Nicolai. Kad. Venemaal. — Raid, Konstantin. Kad. Venemaal. — Rata-sepp, Eduard, 25 a., tööline. Kad. Brasiíliias, Santos 6 aastat. Otsib ema. — Rehepapp, Mihail, 45 a. Ka. ilmasõjas Kamenets-Podolskis 1926. — Raid, Karl-Hugo, ohvitser. Kad. Venem., Tsheljabinskis 1917. — Rosenblatt, Reinhold. Kad. Philadelphia Pa 3 a. — Rupner, Otto. Kad. Schveitsis. — Raudsepp, Hermann, sünd. 1886. Kad. Venemaal 1915. Otsib vend. — Rifsik, Peeter, meremees. Kad. a/l.

Orleon", New-York 1912. — Ratnik, August, sünd. 1893, sõjaväel. Kad. Karpati mägedes 1916.

Siig, Matvei. Kad. Arhangelskis 1917. Otsib vend. — Siig, Maria. Kad. Kievis 1916. Otsib vend. — Schmidt, Fred perek. Kad. U.S.A. Skrandonis. — Seidans, Peeter, Loviise, Friedrich, Bertha, Hulda. Kad. Ukrainas. — Sepré, Karl, sünd. 1902. Kad. Belgias 16 kuud. Otsib naine. — Sukevits, Liisa. Kad. Leningradis. Otsib poeg. — Soop, Johan, 51 a. Kad. San-Franciscos 1917. Ots. õed. — Sellak, Rudolf, sünd. 1876, merem. Kad. Euroopa—Ameerika 1903. Ots. õed. — Silivälja, Jakob. Kad. San. Pedros. Otsib õde. — Schmidt, Fred, 65 a., meremees. Kad. U. S. A. Skrandonis. — Schaitan, Aliide. Kad. Odessas. Otsib õde. — Schultz, Natalie, 40 a. Kad. Sac Paulos 2 a. Otsib ema. — Saksakulm, Timofei. Kad. Vladivostokis 1923. — Sallok, Daniel. Kad. Leningradis 1924. — Sallok, Karl. Kad. Orenburgis 1925. — Sepp, Henry (perek.) Kad. U.S.A. Roxburg Mass. Otsib õde. — Siling, Karl. Kad. Panama Colon 1915. Otsib vennapoeg. — Sirkel, Aleksander. Kad. Arhangelskis 1925. Otsib ema. — Sellak, Rudolf, sünd. 1876, meremees. Kad. Ameerika laevadel 29 a. Otsib õde. — Seebeck, Gustav, 30 a., meremees. Kad. Inglism. — Venem. sõitval laeval. Otsib ema vend. — Svibutovitsch, Konstantin. Kad. Venem. Novo-Svuntsiany jaamas 1926. — Saar, Osvald. Kad. Leningradis 1914. Otsib vend. — Sellok, Rudolf, sünd. 1876, meremees. Kad. Ameerika laevadel. Otsib õde. Soots, Gustav. Kad. teadmata ilmasõjas 1915. Otsib laps. — Saaremets (Tuhkur), Tõnis. Kad. New-Yorgis „Uus Ilm“ 1914. Otsib õde. — Schönerrmaru, Voldemar, 32 a., merev. ohvitser. U.S.A. mereväe torpeedopaat Costguard, Philadelphia ja Brooklyn 3 a. Otsib ema. — Savolaine, Amalie. Kad. Leningradis. Otsib õde. — Saks, Johan, sünd. 1897, tööline. Kad. Jaroslavis 1917. Otsib isa.

Tahvonen, Al-der. Kad. Venemaal 1931. Otsib isa. — Tramm, Mats (Mart), sünd. 1873, sõjaväel. Kad. Moskvas 1916. Otsib ema. — Tohv, Johannes, sünd. 1898, sõjaväel. Kad. Luuga l. 1919. Otsib ema. — Tamival, Alma. Kad. Venemaal. — Trei, Gustav. meremees. Kad. Rio-Santiagos 1928. Otsib õde. — Tamberg, Konstantin. — Tarvis, Ivan, 44 a. Kad. Erserumis. — Tart, Andrei, sünd. 1900. Kad. Siberis 1931. Otsib ema. — Truumees, Joann, sünd. 1891. Kad. Omski l. Otsib ema. — Tasane, Aleksander. Kad. Saksa vangist — Šveitsi 1919. Otsib ema. — Ten-

nokene, Voldemar. Kad. U.S.A. 10 a. Otsib isa. — Tofino, August, sünd. 1903. Kad. Rapla—Virtsus 1928. Otsivad vanemad, õed-vennad. — Tassmuth, Ida. Kad. Liverpoolis 1931. — Tuist, Frieda, tehnikumi õpilane. Kad. Venem. Kaasani l. 1930. Otsib isa? — Tonski, Jakob, naine Marie. Kad. Tartumaal, Rebaste mõisas. Otsib vend. — Tamberg (Tamm), Joh. perekonnaga, ametnik. Kad. Ukrainas 1918. Otsib õde. — Tamberg (Tamm), Jüri. Kad. Novo-Ladogas 1917. Otsib vennatütar. — Timusk, August, lukusepp. Kad. Leningradis 1922. Otsib vend. — Tuherm, Paul, lipnik. Kad. Räsani l. 1918. Otsib vend. — Tross, Voldemar. Kad. Brasiliast ½ a. Otsib isa. — Tubi, Tomas. Kad. Siberis 3 a. Otsib vend. — Tiido, Karl, sünd. 1893. Kad. teadmata 1922. Otsib vend. — Tuhkur (Tompson), Tõnis. Kad. New York, „Uus Ilm“ 1914. Otsib õde. (vaat. Saaremets), Tompson (Tuhkur), Tõnis.

Tüür, Madis. Kad. Saksamaal ilmasõjas. Otsib isa. — Tafenaü, Ernst. Kad. Jamburgi linnas 1922. Otsib vend. — Ton, Andres. Kad. Philadelphias Pa. Otsib Marta Janson. — Tooma, Jaan (Thoman, John), sünd. 1882. Kad. Rio Dell, Humboldt Co, Cal. 1907. Otsib vend. — Tamm, A. Kad. U.S.A. — Tahl, Magda. Kad. Riias. Otsib õde. — Tamm, Johan, 65 a. Kad. Kolumbia osar. U. S. A. — Terra, Johannes, tööline. Kad. Leningradis 1930. — Tamberg, Konstantin, 26 a. Kad. Simferopolis 1916. Otsib ema. — Tohver, Karl, sõjaväel. Kad. Venemaal 1918. Otsib ema. — Undrits, Erika. Kad. Leningradi l. 3. a. — Uuskar, Johannes. Kad. U.S.A. Oregonis 1919. Otsib vend. — Undrits, Minna, tütar Elfriede. Kad. Venem. Kamenil l. 2 a. — Uibo, Voldemar, sünd. 1894. Kad. Vladivostokis 1919. O. ema. — Uusberg, Hans, 35 a. Kad. Leningradis 1 a. Otsib ema.

Virkus, Jaan, sünd. 1902, meremees. Kad. Jaapanis 1928. Otsib ema. — Viik, Voldemar, telegrafist. Kad. Moskvas 1923. Otsib ema. — Viisa, Mihkel. Kad. Ukrainas. — Veltermann, Jaan, 60 a. Kad. Irkutski k. 6. a. — Vilgo, August, 53 a., viilimängija. Kad. Buenos-Aires 1931. Otsib naine. — Varts, Julius-Johann, 45 a. Kad. New-Yorgis 1913. Otsib poeg. — Villard, Jaan. Kad. Moskvas 1916. Otsib isa. — Vunk, Helene. Kad. Saratovi l. — Viinalass, Juhan. Kad. Pihkva kub. Otsib õde. — Verner, Rudolf. Kad. Kaukaasias sib vend. — Vastisson, Jaan, poeg Altai kub. 1922. Ots. sugulased. — Vardja, Daniel, 50—55 a. Kad. Harbiinis 1928. Otsib vend. — Vastisson, Jaan, poeg Al-der, naine Tiina, telegrafist. Kad. Lenin-

gradi kub. Jamburgi kreisis 1920. Otsib vend. — **Vanaus**, Jaan, sünd. 1879, mere-
mees. Kad. arvatavasti Ameerikas 1913.
Otsib vend. — **Viit**, Hans, sõjaväel. Kad.
Vene-Austria piiril Holmi linnas 1914. Ots.
vend. — **Vakermann**, Johannes. Kad.
Buenos-Aires 1928. — **Vinter**, Jakob. Kad.
Marceilles 1924. — **Vagel**, Alfred. Kad.
Venem. 1916. Otsivad vanemad. — **Voimann**,
Eduard, 34 a., sõjaväel. Kad. Kie-
vis 1922. Otsib vend.

Zängov, Adalbert, 60 a., puusepp.
Kad. Venemaal 1919. Otsib õde.

Äkke, Mihail. Kad. New Yorgis 1924.
Otsib vend.

Karu, Jaan, sünd. 1897., vedurijuht.
Kad. Leningradis 1929. Otsib ema.

Kiltsi, Johannes, sünd. 1895. Kad.
1918. a. Pihkvas. Otsib õde. — **Saring**,

divostokis. Otsib vend. — **Kokk**, Richard.
Kad. 3 a. Kanadas, Montrealis. Pidi tee-
nima minema eestlastest juustuvabrikante
juure. Otsib õde. — **Olberg**, Karl
Johani p. Kad. 1915. a. U. S. A. Otsib vend.
— **Treff**, Marie Ado t., 50 a. Kad. 1927. a.
Kinnisvaraomanik Peruu, L.-Am. —
Bochmann, Ernst, 33-a., automeh. Kad.
1931. a. Leningradis. Otsib ema. — **Roos**,
Anna, 40-a. Kad. 1915. a. Varssavis. Otsib
ema. — **Koovit**, Johan Hansu p., 50-a.
Kad. 1915. a. Venemaal. Otsib naine. —
Silling, Karl ja Anna. Kad. 1914. a.
New-Yorgis. Otsib õde. — **Orbelov**
(sünd. õun), Konstantin ja Anna. Kad.
1918. a. Astrahanis. Otsib õde. — **Adams-
son**, Tõnis, sünd. 1897. Kad. 1918. a. Tal-
linnas I Eesti Diviisi Ins. roodu staabis.
Otsib isa. — **Krusehat**, Anna. Kad.
Riias. — **Kallas**, Aleksander, 51-a., me-
remees. Kad. 12 a. U. S. A. Otsib õde. —

Käesolevaga teatame oma klientuurile, et peale toiduainete saadame

PAKKE VENEMAALE

igasugu asjadega; koetud riiet, pesu, valmisriideid, jalanõusid, galanterii-, parfü-
meeria-, rohu- ja teisi kaupu, kusjuures tellijat ei sunnita ostma asju määratud
kauplustest. **Segapakid**, s. o. toiduained ja teised asjad ühes pakis, mis või-
maldab kasutada paki eest maksetava saatehinna täiel määral. Teateid maksuta ja
ilma kohustusteta huvitatuile.

V. HEYDEN & Co., Tallinn, V. Posti t. 6, tel. 452-53.

Hjenno, 21 a. (Supanov). Kad. 2. a. Sao-
Paulus. Otsib ema. — **Sarpu**, Rudolf, 47
a. Kad. New-Yorgis. — **Laikask**, Aleks-
ander, sünd. 1894. Kad. 1916. a. Saksamaal.
Otsib ema. — **Greenbaum**, August. Otsi-
vad sugulased. — **Jaanus**, Jaan. Kad.
Venemaal. — **Korving**, Anna, 46 a. Kad.
1918. a. Venemaal. Otsib õde. — **Tamm**,
Valfried, 26 a. Colonie de Bienfaisance.
Merxplas, Belgique.

Kurk, Johann, rändas ühendriikidesse,
kad. 20 a. Otsib vend. **Bootsmann**,
Karl, 1886 a., kad. 1922 a. Venemaal. Otsi-
sib poeg.

Teder, Nikolai, sünd. 1897. Kad. Lenin-
gradis 1925. Otsib ema.

Loomis, Aleks., kad. Seattle'is, Wash.
1929. a. oli San-Pedros. Otsib vend. —
Piir, Peeter Joh. p. Kad. 1921. a. Vla-

Rudensky, Ivan. Kad. Kurski kub. —
Tambørg, Aleksander, sünd. 1896. a.
Kad. 1927. Venemaal. — **Rattur**, Viktor,
35-a. Kad. 1919. a. Ukrainas — **Mark-
graf**, Saara, 31-a. Kad. 1920. a. Novo-
Rossiiskis. Otsib õde. — **Palitka**, Mihkel.
Kad. 1913. a. U. S. A., S.-Friscos. —
Stamm, Artur Aleks. p., 50-a., trükitöö-
line. Kad. B.-Aires. Vend uppus a/l „Li-
rol“. Testamendi asi. Otsib ema. — **Pald-
rok**, Rudolf, 26-a. Kad. 1919. a. Tartus,
hiljem Moskvas. Otsib ema. — **Rein-
valt**, August. Kad. 1918. a. Otsib ema. —
Tiido, Karl, 38-a. Kad. 1923. a. Moskvas.
— **Schmittline**, Julie (sünd. Nurm-
berg), 1881. a. Kadunud Californias. —
Entson, Aleksander, sünd. 1897. a., me-
remees. Kad. 1931. a. San-Franciscos. Otsi-
sib isa.

Juriidiline osakond.

(Algus Almanakis nr. 10.)

Notarid.

J. Kristelstein	V. Posti 8	426-60	9—3
N. Riesenkampff	Kuninga 2	437-45	9—3

Vannutatud advokaadid.

E. Anderson	V. Posti 3	446-45	9—10; 5—7
V. Johanson	Toom-Kuninga 4	453-69	9—10; 6—7
A. Kann	V. Karja 3—3	448-56	9—10; 5—7
V. Katznelson	Vene 7—3	430-13, 429-35	9—10; 5—7
M. Kurfeldt-Jõeäär	Pikk 36—16	440-51	10—11; 5—7
R. Paabo	V. Posti 7	446-39	9—10; 4—6
P. Peterson	Kinga 6/8—10	448-30	9—10; 5—7
A. Rei	Harju 30—4	444-66	9—10; 4—6
H. Roman	Vanaturg 1	436-25	9—10; 5—7
A. Sorokin	Mundi 3—1	447-13	5—7
N. Teiss	Mundi 3—5	431-21	9—10; 5—7

Vannutatud advokaatide abid.

K. Kapper	S. Roosikrantsi 4-a	452-65	9—10; 5—6
V. Kurg	V. Posti 3	446-45	9—10; 5—7
H. Lattik	Jaani 6—9	446-90	9—10; 3—5
A. Pessa	Harju 45	441-77	8—9; 4—6
J. Poska	V. Posti 8	437-31	9—10; 5—7
U. Starkov	Apteegi 3—3		9—10; 5—7
A. Tammekand	Viru 2	436-96	9—11; 5—7
F. Vellner	Harju 45	441-77	8—9; 4—6

Era advokaat.

A. Jõeäär	Pikk 36—16	440-51	8—9; 4—5 (Järgneb.)
-----------	------------	--------	------------------------

Otstarbekohasemad

ANOOD- ja
TASKULAMBI-
PATAREID

võivad tulla ainult

MOODSAMAST JA
TEHNILISELT VII-
MISTLETUMAST
VABRIKUST

MOODSAM JA SUURIM
PATAREIDE TEHAS ON
BALTIMAIL

ELEKTRO-
KEEMIA-
TÖÖSTUS

URANIA

HOTEL

„GOLDENER LÖWE“
(KULD LÕVI)

Estland, Tallinn (Reval)
Harju Str. nr. 40. Tel. 426-27

70 Zimmer

Zimmer mit 1 Bett à Kr. 3.— bis 5.50
Zimmer mit 2 Betten à Kr. 6.50 bis 8.50

HOTEL

„PETERSBURG“

Estland, Tallinn (Reval)
Rataskaevu Str. 7. Tel. 426-33

35 Zimmer

Zimmer mit 1 Bett à Kr. 3.— bis 6.—
Zimmer mit 2 Betten à Kr. 6.50 bis 12.—

Üäliseestlased,

mahutage raha kinnisvaradesse,
mis kindlustab Teile kõrgemat
protsenti.

Müüdavate

kinnisvarade kohta
Tallinnas

annab ligemaid teateid kontor
„**Va-He**“ Tallinnas, Jaani t. 6
II korr. l.

Vastatakse kirjalikkudele järelepärimistele.

ESIMENE

NEW-YORG'I

DETEKTIIV-BÜROO

EUROOPA OSAKOND

ASUTATUD 1910.
AMSTERDAMIS
PRINSENTR. 755
TELEFON 414-28.

ESINDAJA EESTIS

TALLINN, LEMBITU 15
TELEF. 457-20, 311-60.

TELEGR. ADR. „DETEKT“, TALLINN.

Elades võõrsil tunnete end ikka eestlasena, kui loete allnimetatud **kodumaa** **lehti:**

Vaba Maa

ilmub iga päev ja annab täieliku ülevaate elust-olust Eestis ning välismail. Moodsam kodumaa leht. Rik-
kalik sündmuste kroonika. Üle tuhande kaastöölise.
Igapäev hulk pilte. Gori vaimukad karikatuurid.
Tellimishind välismaale 4 E. krooni kuus.

Rahvaleht

valgustab kolm korda nädalas Eesti elu põnevamaid
nähtusi köitval, kaasakiskuval kujul. See on ajaleht
kõigile. Tellimishind 3 kuuks 4 E. krooni. 6 kuuks —
7 krooni 50 senti.

Esmaspäev

on kõige sobivam leht eestlasele välismaal. Toob iga
nädal huvitavaid kirjutisi ja pildirohke ülevaate kodu-
maa sündmustest. Palju eesti nalja. Tellimishind
6 kuuks 3 E. krooni.

Perekonnaleht — pildiajakiri, ilmub iga laupäev värvitrukis.
Põnevad romaanid ja lühijutud. Tellimishind
6 kuuks 5 E. krooni.

Tellimised saata: O.-ü. „Vaba Maa“ peatalitus, Tallinn, Estonia.

PÖLLUMAJANDUSLIK
OSAÜHISUS

„OVO“

ostab piiramata arvul väljaveoks
ja siseturu tarbeks

kanamune

ja maksab kõrgemat päevahinda.

Kontor: Tallinn, S Karja 18,
Laenupanga majas ja ruumes.

Kõnetraat: 445-71 ja 447-53.

Kesklaadu: Estonia puiestee 13.
Kõnetraat: 307-25.

Telegr. aadr.: „OVO“ Tallinn.

Vastuvõtte punktid
asuvad üle maa.

KONSERVITÖÖSTUS

Rudolf Anderson

Tallinn, Kotsebue 3

soovitab

UUDISKAUPA:

KILU PASTEETI.

Peale selle:

marineeritud delikatess kurke
plekk-karpides, **sprotte** õlis ja
tomatis, **skumbriat** tomatist,
angerjaid gelées ja tuntuid
„President“ kilusid.

|| TUNTUD HEADUS. ||
|| HINNAD VÕISTLEMATA. ||

□ □

Telefoniühendus on kõige kiirem ja otsem. — Telefoni-kõnele on välismaa piirid avatud.

Telefoni kaudu on kõik lähedal. — Telefoni teel on korraldusi teha kõige kergem ja hõlpsam.

Telefoniga võidate aega — aeg on raha.

Sellepärast ärge viivitage, vaid laske omale telefon sisse seada.

Tartu Telefoni Vabrik A/S.

valmistab kõiksugu süsteemi telefonikeskjaamu, aparate ja muid tarbeid, samuti ka raadio-vastuvõtteaparate ja osasid.

Pöörake

järelepärimistega otseteel vabrikusse:

TARTU, PUIESTEE TÄN. 9.

Tel. 2-34.

Tööstussaadused müüakse laost ja saadetakse välja :: tellimise peale. ::

A.-s. „EESTI REISIBÜROO“

PEAKONTOR: Tallinn, Kinga 3, telef. 433-20 ja 433-21

OSAKOND: Tartu, Suurturg 7, tel. 3-72

Pärnu, Rüütli tän., Endla majas, telef. 113

TELEGRAMMIDE ADDRESS: „ERBO“, Tallinn resp. Tartu, Pärnu

Raudteepiletite eelmük:

- a) Kodumaal kõikidesse jaamadesse
- b) Välismaale kõikidesse suurematesse linnadesse.

Esitused ja agentuur kõikidelt suurematelt Euroopa reisibüroodelt.

Ringreisipiletid turistidele.

Rahavahetus ja valuuta müük reisijatele.

Välismaa passide ja viisumite muretsemine.

Laevasõidupiletid kõikidele kodumaa ja Baltimere liinidele.

Ookeanilaevade piletid Inglise, Saksa, Prantsuse, Rootsi ja Ameerika liinidel kõikidesse ilmaosadesse.

Kaanadasse piletid Canadian Pacific Railway Co. liini peale.

Õhusõidupiletid „AERO“ ja „DERULUFT“i liinidele.

Restoran-Hotel „Du Nord“

Rataskaevu 3, kõnetr. 433-45.
Uuesti täielikult renoveeritud.

Korralikud
numbri-
toad.

Suurepäraline rootsine
kl. 11-2 p. 75 s.

Lõunad uudisroogadest.

HEA KÖÖK

Aasta läbi lõunal ja õhtul kunstnikkudest koosnev kapelle.